

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Baskerville'lerin köpeği

Sir ARTHUR CONAN DOYLE

Çeviri: Can Ömer Kalaycı

Sir ARTHUR CONAN DOYLE

Baskerville'lerin köpeği

GOTİK EDEBİYAT 10

Can Yayınları 2069

The Hound of the Baskervilles, Arthur Conan Doyle

© 2012, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Mayıs 2012

Bu kitabın 1. baskısı 2 000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Seçkin Selvi

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design

Kapak resmi: © iStockphoto.com, Shutterstock

Kapak baskı: Azra Matbaası

İç baskı ve cilt: Özal Matbaası

ISBN 978-975-07-1464-1

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 80 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

www.canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sir ARTHUR CONAN DOYLE

Baskerville'lerin köpeği

ROMAN

İngilizce aslından çeviren

Can Ömer Kalaycı

Sir ARTHUR CONAN DOYLE, 1859 yılında Edinburg'da doğdu. Gerilim edebiyatının en canlı karakterlerinden dedektif Sherlock Holmes' un yaratıcısıdır. Conan Doyle, Edinburg Üniversitesi'nde tıp eğitimi aldı ve 1891 yılına kadar doktorluk yaptı. İlk yapıtı *Kızıl Soruşturma*'da ortaya çıkan Holmes'u konu alan öyküleri pekçok kitapta toplandı. Conan Doyle'a Güney Afrika'da sahra hastanesindeki çalışmaları ve Boer Savaşı sırasında gösterdiği yararlılıklar nedeniyle Sir unvanı verildi. Doyle, 1930 yılında öldü. Yazarın Sherlock Holmes dizisinin dışındaki başlıca çalışmaları arasında *Kayıp Dünya*, *Vampir Öyküleri*, *Ölümcül İklim*, *Bilinmeyenin Kıyısında* gibi kitapları bulunuyor.

CAN ÖMER KALAYCI, 1963 yılında Ankara'da doğdu. 1980'de İstanbul Amerikan Robert Lisesi'nden, 1986'da Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. 1994 yılında çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanı oldu. 1994-1997 yılları arasında Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi ve State University of New York'da çocuk alerjisi konusunda uzmanlık eğitimi tamamladı. 2000-2002 yıllarında iki yıl süreye Harvard Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde astım genetiği ve astım immünolojisi üzerinde çalıştı. 1996 yılında doçent, 2003 yılında profesör oldu. Edebiyata olan sevgisi ve yakınlığı nedeniyle çeviri alanında çalışmaya başladı.

Bu hikâye, hayata geçmesini,
konunun genelinde ve yerel ayrıntılarda
bana yardımlarını sunan dostum
Mr. Fletcher Robinson'a
borçludur.

Mr. Sherlock Holmes

Sabaha kadar uyumadığı pek de seyrek olmayan geceleri saymazsak, çoğunlukla çok geç kalkan Mr. Sherlock Holmes kahvaltı masasında oturuyordu. Şöminenin önündeki halıda durup ziyaretçimizin bir gece önce bıraktığı bastonu elime aldım. *Penang lawyer*¹ diye bilinen zarif, kalın ve yuvarlak topuzlu bir bastondu. Topuzunun hemen altında yaklaşık iki buçuk santimetre genişliğinde kalınca gümüş bir bant vardı. Bandın üzerine "James Mortimer'e, MRCS², CCH dostlarından" sözü, 1884 tarihiyle birlikte kazınmıştı. Eski moda aile hekimlerinin taşıdığı gururlu, sağlam ve güven verici bastonlardandı.

"Pekâlâ, Watson, ne diyorsun buna?"

Holmes arkası bana dönük olarak oturuyordu ve ben ne yaptığımı dair hiçbir ipucu vermemiştim.

"Ne yaptığımı nasıl bildiniz? Herhalde başınızın arkasında da gözleriniz var."

"Önümde güzelce parlatılmış gümüş kaplı bir kah-

1. Penang, bugün Pinang adıyla bilinen Malezya'ya alt eski bir İngiliz kolonisi. *Penang lawyer* (Penang hukukçusu ya da avukatı), bu adada yetişen küçük bir palmyenin gövdesinden yapılan bir çeşit baston. (Ç.N.)

2. Member of the Royal College of Surgeons. (Cerrahlar Kraliyet Koleji Üyesi) Bir hekime temel girişimler ve küçük cerrahi operasyonlar yapma hakkını veren bir unvan. Victoria döneminin en az prestijli tıbbi unvanlarından biri. (Ç.N.)

vedanlık var ya," dedi. "Ama sen asıl, ziyaretçimizin bastonuna ne diyorsun onu söyle Watson. Onunla karşılaşmama talihsizliğine uğrayıp ziyaretinin amacı ile ilgili hiçbir fikrimiz olmadığı için unutulmuş bu hediye önemli oluverdi. Bastonuna bakarak bu adamı gözümüzde nasıl canlandıracağımızı senden bir duyalım bakalım."

"Sanırım," dedim, dostumun kullandığı yöntemleri elimden geldiğince uygulayarak, "Dr. Mortimer başarılı, yaşlıca bir tıp adamı, onu tanıyanlar bu takdir nişanını verdiklerine göre aynı zamanda saygın."

"İyi," dedi Holmes. "Mükemmel."

"Ziyaretlerinin çoğunu yürüyerek yapan bir taşra doktoru olma olasılığı da yüksek."

"Nedenmiş o?"

"Çünkü ilk başta gayet gösterişli olan bu baston o kadar yıpranmış ki, bir şehir doktorunun kullanmış olması hayal bile edilemez. Ucundaki demir halkanın yıpranmışlığına bakılırsa, bu bastonla çok fazla yürüdüğü de ortada."

"Son derece mantıklı."

"Hem sonra şu 'CCH dostlarından' lafı var. Sanırım bazı cerrahi konularda yardım ettiği için karşılığında küçük bir armağan veren yöresel bir avcılık grubuna ait olmalı."

"Gerçekten Watson, kendini aştın," dedi Holmes koltuğunu geriye itip bir sigara yakarak. "Benim küçük başarılarımı gayet güzel anlatırken kendi yeteneklerini küçümsemek sende bir alışkanlık olmuştu. Belki de sen kendisi ışıltılamayıp ışığı yansıtanlardansın. Bazı insanların kendileri dâhi olmadıkları halde başkalarını teşvik etmek konusunda dikkate değer bir güçleri vardır. İtiraf etmeliyim ki, sevgili dostum, sana çok şey borçluyum."

Daha önce hiç böyle şeyler söylememişti ve kabul etmeliyim ki sözleri beni çok memnun etti; çünkü onun,

benim hayranlığıma ve onun yöntemlerini tanıtmak için gösterdiğim çabalara kayıtsız kalmasına hep kıvrılmıştım. Ayrıca, sistemine onun takdirini toplayacak şekilde hâkim olup uygulayabildiğim için de gurur duydum. Bastonu elimden alıp birkaç dakika süreyle çıplak gözle inceledi. Ondan sonra, meraklı bir ifadeyle sigarasını bıraktı ve bastonla pencereye yürüyüp bu kez içbükey bir mercekla tekrar inceledi.

“İlginç ama basit,” dedi, kanepenin en sevdiği köşesine dönerken. “Bastonda bize birçok çıkarım için temel oluşturacak kesinlikle bir-iki işaret var.”

“Atladığım bir şey mi var?” diye sordum, kendimi önemseyerek. “Gözden kaçırdığım önemli bir şey yoktur umarım.”

“Korkarım, sevgili Watson, vardığın sonuçların çoğu hatalıydı. Beni teşvik ettiğini söylerken, dürüst olmak gerekirse, bazen senin hatalarını görmenin gerçeğe ulaşmakta bana yol gösterdiğini kastediyordum. Şimdiki durumda tamamen de haksız değilsin. Bu adam kesinlikle bir taşra doktoru ve bayağı yürüyor.”

“O zaman haklıydım.”

“Bu kadarıyla.”

“Ama hepsi bu.”

“Hayır, hayır sevgili Watson, hepsi bu değil, kesinlikle hepsi bu değil. Bana kalırsa, örneğin, bir doktora verilen hediye bir avcı grubundan çok bir hastaneden gelir ve ‘CC’ baş harfleri hastanenin önüne konduğunda ‘Charing Cross’ kelimeleri doğal olarak kendiliğinden ortaya çıkarır.”

“Haklı olabilirsiniz.”

“Olasılıklar bu yöne işaret ediyor. Bunu esas çalışma

hipotezimiz olarak alırsak, bu yabancı ziyaretçiyi gözümüzde canlandırmak için yepyeni bir temelimiz olur.”

“Peki, o zaman, ‘CCH’nin gerçekten Charing Cross Hospital anlamına geldiğini varsayarsak, başka ne çıkarımlar yapabiliriz?”

“Hiç kendini ele veren başka belirti yok mu? Benim yöntemlerimi biliyorsun. Onları uygula!”

“Yalnızca, bariz bir sonuç olarak, bu adamın taşraya gitmeden önce şehirde çalıştığını düşünebilirim.”

“Hatta sanırım bundan daha fazlasına da cüret edebiliriz. Buna şu açıdan bak: Bu hediye muhtemelen hangi durumda verilmiştir? Ne zaman insanın arkadaşları bir araya gelip iyi dileklerinin simgesi olarak ona bir armağan verirler? Tabii ki Dr. Mortimer hastanedeki görevinden ayrılıp kendisi özel hekimlik yapmaya başlayınca. Bir hediye verildiğini biliyoruz. Şehir hastanesinden taşraya geçtiğine inanıyoruz. Öyleyse bu hediyenin bu değişim nedeniyle verildiğini söylemek çıkarımlarımızı çok mu zorlamak olur?”

“Kesinlikle olası gözüküyor.”

“Şimdi, çıkarımlarımıza bu kişinin hastanenin kadrolu personelinden olmadığını da katabiliriz, çünkü yalnızca Londra’da tanınan birisi bu pozisyona sahip olabilirdi ve böyle birisi de taşraya sürüklenmezdi. O zaman neydi bu adam? Hem hastanede olup hem de kadrolu personeli değilse, yalnızca hastanede staj yapan asistan cerrah veya asistan doktordur, yani kıdemli bir öğrenciden biraz daha fazla. Beş yıl önce ayrılmış, tarih bastonunun üzerinde. Yani senin vakur, orta yaşlı aile hekimi havaya uçup yok oluverir, sevgili Watson ve 30 yaşın altında, sevimli, mütevazı, dalgın ve teriyerden biraz büyük ve mastiften biraz küçük çok sevdiği bir köpeği olan biri ortaya çıkar.”

Sherlock Holmes kanepesinde arkasına yaslanıp ta-

vana doğru titreşen duman halkaları üflerken şüpheli bir şekilde güldüm.

“Söylediklerinizin son kısmının doğruluğunu kontrol etmem olanaksız,” dedim, “ama en azından adamın yaşı ve profesyonel kariyeri ile ilgili bazı özellikler araştırıp bulmak zor değil.”

Küçük tıp rafımdan Tıp Dizini’ni aldım ve ismi açtım. Birçok Mortimer vardı ama bizim ziyaretçimiz olabilecek yalnızca bir taneydi. Onun kaydını yüksek sesle okudum.

Mortimer James, MRCS, 1882, Grimsen, Dartmoor, Devon. Stajyer hekim, Charing Cross Hospital, 1882-1884. “Hastalık Bir Evrimsel Geriye Dönüş mü?” başlıklı yazısı ile Kıyaslamalı Patolojide Jackson Ödülü sahibi. İsveç Patoloji Derneği üyesi. “Atavizmin’i Bazı Acayiplikleri” (*Lancet*² 1882), “İlerliyor muyuz?” (“Psikoloji” dergisi, Mart 1883). Grimsen, Thorsley ve High Barrow mahallelerinin sağlık ocağı doktoru.

“Yöresel avcı grubundan hiç söz etmiyor, Watson,” dedi Holmes, muzır bir gülümsemeyle “ama bir taşra doktoru, senin de zekice gözlemlediğin gibi. Çıkarımlarımda oldukça haklıyım sanırım. Sıfatlara gelince, doğru anımsıyorsam, sevimli, mütevazı ve dalgın demiştin. Benim deneyimlerime göre, bu dünyada yalnızca sevimli adamlar takdirname alır, yalnızca mütevazı olanlar taşraya gitmek için Londra kariyerini terk eder ve yalnızca dalgın olanlar odanda bir saat bekledikten sonra bir ziyaret kartı değil de bastonlarını bırakırlar.”

“Ya köpek?”

1. Nesiller öncesinde gözlenen bazı özelliklerin kuşaklar sonra tekrar ortaya çıkması. (Ç.N.)

2. XVIII. yüzyıl başında yayımlanmaya başlayan saygın haftalık tıp dergisi. (Ç.N.)

“Efendisinin arkasından bastonu taşıma alışkanlığı olmuş. Ağır bir baston olduğu için köpek onu ortasından sıkıca tutmuş; dış izleri apaçık görünüyor. Bu izlerin arasındaki mesafeden de görüldüğü gibi, köpeğin çenesi bir teriyer için çok geniş, bir mastif içinse yeterince geniş değil. O bir...; evet o kesinlikle kıvrıcık tüylü bir spanyel.”

Kalkıp konuşurken odayı adımlamaya başlamıştı. Pencerenin girintisinde durdu. Sesinde öylesine kesin bir ifade vardı ki ona hayretle baktım.

“Sevgili dostum, bundan nasıl bu kadar emin olabilirsiniz?”

“Kapımızın eşiğinde köpeğin kendisini görmem gibi basit bir sebepten dolayı; işte sahibi de zili çaldı. Bir yere ayrılma rica ederim Watson. O senin meslektaşın ve senin varlığının bana yardımı olabilir. Hayatına girmek üzere merdivenlerden çıkan adımları duyup bunun iyilik mi kötülük için mi olduğunu bilmediğin bu an, kadehin dramatik bir ânı Watson. Dr. James Mortimer, bir bilimadamı, Sherlock Holmes’tan, bir kriminoloji uzmanından ne istiyor acaba? Giriniz!”

Ben tipik bir taşra doktoru beklediğim için ziyaretçimizin görüntüsü benim için tam bir sürpriz oldu. Çok uzun boylu, ince bir adamdı; altın çerçeveli bir gözlüğün arkasında pırıl pırıl ışıldayan birbirine yakın bir çift keskin, gri gözün ortasından gaga gibi fırlayan uzun bir burunu vardı. Profesyonel ama derbeder şekilde giyinmişti; frakı solmuş, pantolonu yıpranmıştı. Genç olmasına rağmen uzun beli şimdiden bükülmüştü ve başını ileri atarak asil bir iyilikseverlik havasıyla yürüyordu. İçeri girdiğinde gözü Holmes’un elindeki bastona takıldı ve sevinçle ona doğru koştu.

“Ne kadar sevindim,” dedi. “Burada mı yoksa gemi acentesinde mi unuttuğumdan emin olamamıştım. Bu bastonu dünyalara değişmem.”

“Anlıyorum, bir hediye,” dedi Holmes.

“Evet, efendim.”

“Charing Cross Hastanesi’nden?”

“Evlenirken oradaki bir-iki arkadaşımдан.”

“Eyyvah, işte bu çok fena,” dedi Holmes, başını sallayarak.

Dr. Mortimer gözlüklerinin arkasından şaşkınlıkla gözlerini kırıştırdı.

“Neden fena?”

“Yalnızca bizim bütün çıkarımlarımızı darmadağın ettiniz. Evliliğiniz mi dediniz?”

“Evet efendim. Evlenip hastaneyi ve onunla birlikte uzman hekimlik umudumu terk ettim. Kendime bir yuva kurmam gerekti.”

“Bak bak, o kadar da yanılmamışız,” dedi Holmes. “Evet, Dr. Mortimer...”

“Mister, efendim, mister – basit bir MRCS.”

“Ve besbelli keskin zekâlı biri.”

“Amatörce bilimle uğraşan biri, Mr. Holmes, bilinmeyenlerle dolu büyük bir okyanusun kenarında deniz kabuğu toplayıcısı¹. Konuşmakta olduğum kişinin Mr. Sherlock Holmes olduğunu sanıyorum, yoksa...”

“Hayır, o benim arkadaşım Dr. Watson.”

“Tanıştığımıza memnun oldum, efendim. İsminizin arkadaşınızınki ile beraber anıldığını hep duymuşumdur. Bu çok ilgimi çekti Mr. Holmes. Bu kadar dolikosefalik² bir kafatası yapısı veya bu kadar belirgin bir supraorbital³ gelişim beklemiyordum. Paryetal fissürünüz⁴ boyun-

1. Sir Isaac Newton’a referans. (Ç.N.)

2. Önden arkaya doğru uzayan kafatası şekli. (Ç.N.)

3. Kafatasının göz çukurunun hemen üzerinde kalan kısmı. (Ç.N.)

4. Kafatasını oluşturan iki kemiği, oksipital ve paryetal kemikleri ayıran çizgisel çentik. (Ç.N.)

ca parmağımı gezdirmeme itirazınız olur mu acaba? Kafatasınızın bir maketi, efendim, orijinali hazır olana kadar, her antropoloji müzesini süsleyebilir. Dalkavukluk yapmaya niyetim yok ama itiraf etmeliyim ki kafatasınıza imrendim.”

Sherlock Holmes bu garip ziyaretçimize eliyle koltuğu gösterdi. “Kendi düşünce silsilenizde, benim de kendimkinde olduğu kadar heyecanlı olduğunuzu anlıyorum efendim,” dedi. “İşaretparmağınızdan kendi sigaranızı sarıdığınızı anlıyorum. Çekinmeden bir tane yakabilirsiniz.”

Adam kâğıt ve tütün çıkarıp şaşılacak bir ustalıkla birini diğerinin içine dolayıverdi. Bir böceğin anteni kadar çevik ve huzursuz, uzun, titreşen parmakları vardı.

Holmes sessizdi, ama delici bakışları, bana bu garip dostumuza beslediği ilgiyi gösteriyordu.

“Sanırım efendim,” dedi sonunda, “yalnızca kafatasımı incelemek amacıyla dün akşam ve tekrar bugün beni aramak şerefini bahşetmediniz bana.”

“Hayır, efendim, hayır; ama bu fırsatı yakalamış olduğum için de memnunum. Size geldim, Mr. Holmes, çünkü aniden son derece ciddi ve olağandışı bir problemle karşı karşıya kaldım ve pratik bir adam olmadığının farkına vardım. Sizin Avrupa’da en önemli ikinci uzman olduğunuzu öğrenince...”

“Gerçekten, efendim! Acaba birinci olma onuruna kimin sahip olduğunu sorabilir miyim?”

“Kusursuz bir bilimsel kafaya sahip birisi için Mösyö Bertillon’un¹ yaptıklarının her zaman çok güçlü bir çekimi vardır.”

1. Alphonse Bertillon (1853-1914): Fransız polis. Balistik ve kimlik belirleme uzmanı. İnsanların vücut ölçülerinden kimliklerini belirlemeyi öngören “antropometri” metodunu geliştirdi. Geçerliliği kanıtlanamayan bu sistemin yerini önce parmak izi sonra da DNA testi aldı. (Ç.N.)

“O zaman ona danışsanız daha iyi değil miydi?”

“Kusursuz bilimsel bir kafaya sahip birisi için dedim, efendim. İş olaylara pratik yaklaşıma gelince herkes sizin eşsiz olduğunuzu bilir. Umarım efendim, istemeyerek...”

“Biraz,” dedi Holmes. “Sanırım, Dr. Mortimer, artık daha fazla uzatmadan, bana yardımımı istediğiniz problemin ne olduğunu basitçe anlatsanız iyi olur.”

2

Baskerville'lerin laneti

"Cebimde bir metin var," dedi Dr. James Mortimer.

"Odaya girerken fark ettim," dedi Holmes.

"Bu, eski bir metin."

"Sahte değilse erken XVIII. yüzyıl."

"Bunu nasıl bilebilirsiniz, efendim?"

"Konuştuğunuz sürece hep ucundan üç-beş santim kadarını benim gözümün önüne serdiniz. Bir belgenin tarihini yaklaşık 10 yıllık bir yakınlıkta tahmin edemeyen, kötü bir uzmandır. Konu ile ilgili bir monografimi¹ okumuş olabilirsiniz. Ben buna 1730 diyorum."

"Tam tarih 1742." Dr. Mortimer göğüs cebinden kâğıdı çıkardı. "Bu aile belgesi bana, üç ay önceki ani ve trajik ölümü Devonshire'da büyük bir heyecan yaratan Sir Charles Baskerville tarafından emanet edilmişti. Hem kişisel olarak dostu olduğumu hem de tıbbi bakımını üstlendiğimi söyleyebilirim. Kararlı bir adamdı, efendim, zeki, pratik ve benim kadar da hayal gücünden yoksun. Ama bu belgeyi çok ciddiye aldı ve aklı, neticede onu ele geçiren sona hazırlıklı idi."

Holmes belgeye doğru elini uzattı ve onu dizinin

1. Bir konu, sorun ya da kişi üzerine yazılmış, kendi başına bir bütün oluşturan metin. (Ç.N.)

üzerinde düzleştirdi. “Uzun ve kısa s’lerin¹ birbiriyle dönüşümlü olarak kullanıldığını göreceksin, Watson. Tarihi tahmin etmemi sağlayan belirtilerden biri de buydu.”

Omzunun üzerinden sarı kâğıda ve solmuş yazılara baktım. Başlığında “Baskerville Malikânesi” ve altında karamela şeklinde “1742” yazılıydı.

“Bir nevi açıklamaya benziyor.”

“Evet, Baskerville ailesinde süren bir efsane ile ilgili bir açıklama.”

“Ama anladığım kadarıyla sizin bana danışmak istediğiniz şey daha modern ve pratik bir konu.”

“En moderninden. Yirmi dört saat içinde karar verilmesi gereken son derece pratik ve acil bir konu. Bu belge kısa ve olayla yakından ilgili. İzninizle size okuyacağım.”

Holmes koltuğunda arkaya yaslandı, parmak uçlarını birleştirdi ve kabullenir bir hava ile gözlerini kapattı. Dr. Mortimer belgeyi ışığa doğru tuttu; tiz ve hışırtılı bir sesle şu ilginç eski dünya anlatısını okumaya başladı:

Baskerville’lerin Köpeği efsanesinin kökeni hakkında birçok rivayet vardır, ama ben Hugo Baskerville’in kanından geldiğim ve babamdan bana, ona da babasından aktarıldığı için tüm kalbimle olduğuna inandığım şekilde bu öyküyü kâğıda döküyorum. Şuna inanın ki oğullarım, günahı cezalandıran ilahi adalet aynı zamanda büyük bir merhametle affedebilir; dua ve nedamet ile ortadan kaldırılamayacak kadar ağır hiçbir lanet yoktur. Bu öyküden geçmişin olaylarının sonuçlarından korkmayı değil, gelecekte ihtiyatlı olmayı öğrenin ki ailemizin acılar çekmesine yol açan kötü tutkular mahvolmamız için tekrar harekete geçirilmesin. Şunu bilin ki Büyük İsyân (bilge Kont Clarendon tarafından yazılmış tarihi okumanızı içtenlikle

1. S harfinin eskiden yazıda ve baskıda kullanılan bir şekli. Şimdi, yazılarda yalnızca antik etkisi yaratmak için kullanılmakta. (Ç.N.)

öneririm) zamanında Baskerville Malikânesi işte o Hugo'nun elindeydi; onun vahşi, adi ve dinsiz bir adam olduğu inkâr edilemez. Gerçekte bu komşuları tarafından mazur görülebilirdi, çünkü azizler oralarda hiçbir zaman tutunamamıştı; ama içinde, ismini bütün batıda bir sembol haline getiren, şehvet düşkün ve zalim bir mizaç vardı. Bu Hugo, tesadüfen Baskerville gayrimenkullerinin yakınında arazi sahibi olan bir küçük çiftçinin kızına âşık oldu (eğer bu kadar lanet bir tutku, bu kadar parlak bir adla anılabilirse). Ama bu ağırbaşlı ve itibarlı genç hanım kötü ününden korkarak ondan hep kaçtı. Bir Mikail¹ günü, bu Hugo, kızın babasının ve erkek kardeşlerinin evde olmadığını öğrenip yanında beş-altı tane başıboş kötü kalpli arkadaşıyla çiftliğe sızdı ve kızı kaçırdı. Malikâneye getirdiklerinde, kızı yukarı odalardan birine koyup, Hugo ve arkadaşları her akşam âdetleri olduğu üzere uzun bir içki âlemine oturdular. Yukarıdaki kızcağız aşağıdan gelen şarkılar, bağrıışmalar ve küfürlerle aklını kaybetmek üzereydi çünkü Hugo Baskerville'in sarhoş olduğu zaman kullandığı kelimeler, söyleyeni bile yakıp kavuracak gibiydi. Sonunda, korkunun yarattığı gerilimle en cesur ve atak insanın dahi gözünü korkutacak şeyi yaptı ve güney duvarını kaplayan (halen de kaplamakta olan) sarmaşığın yardımıyla sayvanın altından aşağı indi ve bataklık² araziye geçip eve doğru, malikâne ile babasının çiftliği arasındaki yaklaşık dokuz millik mesafeyi aşmaya koyuldu.

Kısa bir süre sonra Hugo, muhtemelen yukarıdaki esirine yiyecek ve içecek –bir ihtimal daha kötü şeyler– götürmek için konuklarından ayrıldı ve kafesi boş, kuşu uçmuş buldu. Sonra, anlaşılan tam bir şeytana dönüştü, merdivenlerden yemek odasına fırladı ve büyük masanın üstüne çıktı, şarap sü-

1. Başmelek Mikail Yortusu. 29 Eylül'de kutlanır. (Ç.N.)

2. Romanda çok sık geçen bu "bataklık" terimi, eski İngilizcede yer yer bataklık alanları olan, otsu bitkiler ve taşlarla kaplı düz arazi anlamında kullanılıyor. (Y.N.)

rahileri ve tahta tabaklar havada uçuşurken, oradakilerin önünde, kızı yakalarsa o gece bedenini ve ruhunu karanlık güçlere teslim edeceğini haykırdı. Âlem yapanlar adamın hiddeti karşısında donup kalmışken, daha kötü, belki de yalnızca diğerlerinden daha sarhoş olan bir tanesi, av köpeklerini peşinden salmaları gerektiğini haykırdı; bunun üzerine Hugo evden dışarı fırladı, seyislere kısırağını eyerlemelerini, köpekleri salvermelerini emretti; köpeklerle kızın bir mendilini koklatıp kızın kaçtığı tarafa yöneltti ve büyük bir bağırış çağırışla ay ışığı altında bataklık araziye atıldılar.

Âlem yapanlar bir süre bu telaşta ne olup bittiğini anlamadan, ağızları açık kalakaldılar. Ama sersemleşen akılları kısa sürede bataklık arazide yapılması gerekenlerin farkına vardı. Ortalık karmakarışık, kimisi tüfeğini, kimisi atını, kimisi de bir şişe daha şarap istiyordu. Ama nihayet delilikleri biraz azaldı ve tümü, on üçü birden, atlarına binip takibe başladılar. Berak ay ışığı altında evine varmak için kızın tutacağını düşündükleri yolda atlarını hızla yan yana koşturdular.

Bir-iki mil gittikten sonra bataklıktaki gece çobanlarından birine rastlayıp ona avı görüp görmediğini sordular. Hikâyeye göre, adam korkudan neredeyse aklını yitirmiş ve dili tutulmuş; ama sonunda mutsuz bir genç kız ve onun izini süren av köpekleri gördüğünü söylemiş. "Aslında daha fazlasını gördüm," demiş. "Hugo Baskerville siyah kısırağıyla yanımdan geçti ve arkasında, Tanrı beni onun dizimin dibinde olmasından korusun, sessiz bir şekilde cehennemin köpeği koşuyordu."

Sarhoş silahtarlar çobana küfredip yollarına devam ettiler. Kısa süre sonra hepsinin benzi sarardı, çünkü bataklıktan bir dörtnal sesi ve arkasından beyaz köpüklerle sırlıklam olmuş siyah kısırak geldi ve sarkan bir at başlığı ve boş bir eyerle geçti gitti. Sonra, âlem yapanlar yan yana at koşturmaya başladılar, çünkü üzerlerine büyük bir korku sinmişti, ama yine de bataklık araziye doğru iz sürdüler; ancak hepsi de eğer yalnız başlarına olsalardı atlarının başını geri çevirmekten çok

mutlu olacaktı. Bu şekilde yavaş yavaş giderken sonunda köpeklerle karşılaştılar. O yığıtlik ve soyluluklarıyla meşhur av köpekleri bir araya kümelenmiş, bataklıkta bizim "goyal" dediğimiz derin bir çukurun başında titreşiyorlardı; kimisi sıvışırken kimisi tüyleri diken diken bir halde gözlerini dikmiş önlerinde uzanan dar vadiye bakıyordu.

Tahmin edebileceğiniz gibi ilk başladıkları zamana göre şimdi daha ayık olan grup durakladı. Çoğu asla devam etmezken üç tanesi, en cesurları veya belki de en sarhoşları derin çukur boyunca atlarını ileri sürdüler. Çukur, artık var oldukları bile unutulmuş insanlar tarafından eski zamanlarda yerleştirilip bugüne kadar kalan iki büyük taşın olduğu geniş bir alana açılıyordu. Açıklığın üzerinde ay parlıyordu ve tam ortasında mutsuz genç kız yığılıp kalmış, korkudan ve yorgunluktan ölmüştü. Ancak bu üç gözüpek ayyaşın korkudan tüylerini diken diken eden şey ne kızın ne de onun yanında serilmiş yatan Hugo Baskerville'in cesedi değil; Hugo'nun tepesinde boğazına yapışmış iğrenç şey, büyük, siyah, ölümlü bir gözün şimdiye kadar gördüğü en büyük av köpeğinden de büyük, tazi şeklinde bir canavardı. Onlar izlerken, bu şey Hugo Baskerville'in boğazını koparıp alev saçan gözlerini ve salyalarının aktığı çenesini onlara çevirince, üçü de korkudan çığlıklar atarak tatlı canlarını kurtarmak için bataklık arazinin öbür yanına doğru kaçtılar. Söylendiğine göre birisi o gece gördükleri yüzünden öldü, diğer ikisi ise hayatlarının geri kalanını birer berduş olarak yaşadılar.

O zamandan beri ailenin başına fena halde bela olan köpeğin ortaya çıkış hikâyesi işte bu oğullarım. Bunu yazdıysam eğer, apaçık bilinen bir şeyin yalnızca üstü kapalı olarak söylenenden veya tahmin edilenden çok daha az korku uyandıracığındandır. Ayrıca, aile üyelerinin birçoğunun ani, kanlı ve

gizemli ölümlerinde mutsuz bir görünümde olduğu inkâr edilemez. Kutsal Kitap'ta da tehdit edildiği gibi, masumları üçüncü ve dördüncü nesilden sonra sonsuza kadar cezalandırmayan Tanrı'nın sınırsız iyiliği bizleri korusun¹. O Tanrı'ya, oğullarım, sizleri emanet ediyorum ve sizlere, bataklığı, karanlık güçlerin hâkim olduğu karanlık saatlerde geçmemenizi öneriyorum.

(Hugo Baskerville'den oğulları Rodger ve John'a, kızkardeşleri Elisabeth'e bundan söz etmemeleri talimatıyla.)

Dr. Mortimer bu anlatıyı bitirdiğinde gözlüğünü alnına kaldırdı ve gözlerini karşısındaki Sherlock Holmes'a dikti. Holmes esnedi ve sigarasının sonunu ateşe fırlattı.

"Eee!" dedi.

"Bunu ilginç bulmuyor musunuz?"

"Peri masalları derleyicisi için ilginç."

Dr. Mortimer cebinden katlanmış bir gazete çıkardı.

"Şimdi, Mr. Holmes, size daha yakın tarihli bir şey vereceğim. Bu, bu yılın 14 Haziran tarihli *Devon County Chronicle*'i². Sir Charles Baskerville'in, gazetenin yayımlandığı tarihten birkaç gün önceki ölümüyle ilgili tüm olayların kısa bir öyküsü."

Dostum biraz öne eğildi ve ifadesi yoğunlaştı. Konuğumuz gözlüğünü tekrar yerine indirdi ve başladı:

Gelecek seçimde Orta-Devon bölgesi için olası Liberal aday olarak adı geçen Sir Charles Baskerville'in yakın zamanda gerçekleşen ani ölümü bölgeyi yasa boğdu. Baskerville Malikânesi'nde nispeten kısa bir süre oturmuş olmasına rağmen tatlı kişiliği ve aşırı cömertliği onu tanıyan herkesin sevgi

1. Eski Ahit'te, Tanrı'nın kendisinden nefret edenleri üç-dört nesil boyunca cezalandırdığını söylediği Mısır'dan Çıkış (34:7) bölümüne atıfta bulunuyor. (Ç.N.)

2. Devon bölgesinin yerel gazetesi. (Ç.N.)

ve saygısını kazanmasını sağlamıştı. Sonradan görme zenginlere sıklıkla rastladığımız bugünlerde, yörenin kötü günler geçirmiş köklü bir ailesinin oğlunun servetini tekrar yapıp ailenin kaybettiği ihtişamı yeniden kazandığını görmek çok sevindirici. Herkesin gayet iyi bildiği gibi, Sir Charles Baskerville Güney Afrika'daki borsa spekülasyonu ile büyük paralar kazandı. Şansları dönene kadar ısrarla devam edenlerden daha bilge davranıp kazanımlarının bilincine varıp İngiltere'ye geri döndü. Baskerville Malikânesi'nde oturmaya başlayalı yalnızca iki yıl olmuştu ve ölümüyle yarım kalan inşaat ve yenileme planlarının ne kadar kapsamlı olduğu herkesin dilindeydi. Kendisinin çocuğu olmadığı için, bütün bölgenin kendi yaşadığı sürece servetinden yararlanması açıkça dile getirdiği bir arzusuydu; zamansız sonuna üzülme için herkesin mutlaka kişisel bir nedeni de olacaktır. Hem yöresel hem de ülkedeki hayır derneklerine yaptığı cömert bağışları bu sütunlarda sıklıkla yayımlanmıştı.

Adli soruşturmanın Sir Charles'ın ölümüyle ilgili olayları tamamen açıklığa kavuşturduğu söylenemez; ama en azından yöresel batıl inançların neden olduğu dedikoduları ortadan kaldırmaya yetecek kadar iş başarıldı. Bir cinayetten kuşkulanan veya ölümün doğal olmayan sebeplerden meydana geldiğini hayal etmek için hiçbir neden yok. Sir Charles duldu; bazı konularda tuhaf huyları olan bir adam olduğu da söylenebilir. Hatırı sayılır bir serveti olmasına rağmen kişisel zevkleri oldukça basitti ve Baskerville Malikânesi'nde evin işlerini gören hizmetkârlar, Barrymore soyadlı kocanın başuşak, karısının da kâhya olarak görev yaptığı, evli bir çiftten ibaretti. Onların, birçok arkadaşı tarafından da doğrulanan tanıklıkları, Sir Charles'ın sağlığının epeydir bozuk olduğuna ve renk değişikliği, nefessiz kalma bulgularıyla özellikle kalbinin etkilendiğine ve akut depresyon ataklarına işaret etmekteydi. Rahmetlinin hem arkadaşı hem de doktoru olan Dr. Mortimer de aynı sonuca varan kanıtlar sunmuştu.

Vakanın gerekçeleri oldukça basitti. Sir Charles Baskerville her akşam yatmadan önce Baskerville Malikânesi'nin por-sukağaçları ile bezeli ünlü patikasında yürümeyi alışkanlık edinmişti. Barrymore'ların tanıklıkları bunun onun âdeti olduğunu gösteriyordu. Mayısın dördüncü günü Sir Charles ertesi gün Londra'ya gitmeye niyetlendiğini söyledi ve Barrymore'a bavulunu hazırlamasını buyurdu. O akşam her zamanki gibi, âdeti olduğu üzere bir puro içtiği akşam yürüyüşüne çıktı. Bu yürüyüşten hiçbir zaman geri dönmedi. Saat 12'de malikânenin kapısını hâlâ açık bulan Barrymore telaşlanarak bir fener yakıp efendisini aramaya çıktı. Nemli bir gündü ve Sir Charles'ın ayak izleri ağaçlıklı patika boyunca kolayca izlenebiliyordu. Bu patikanın ortasında bataklık araziye doğru açılan bir kapı vardır. Sir Charles'ın orada kısa bir zaman durduğuna dair belirtiler vardı. Ondan sonra yol boyunca ilerledi ve cesedi yolun en sonunda bulundu. Barrymore'un ifadesinde açıklanmayan bir olay, efendisinin ayak izlerinin bataklık arazinin kapısını geçtiği andan sonra özellik değiştirmesi ve ondan sonra parmak uçlarında yürür gibi görünmesiydi. Murphy adında, çingene bir at tüccarı, –bataklıkta fazla uzakta olmayan bir yerdeydi ama kendisi de içkiden berbat bir durumda olduğunu itiraf etmişti– çığlıklar duyduğunu ancak hangi yönden geldiğini söyleyemeyeceğini belirtti. Sir Charles'ın vücudunda şiddet belirtisi yoktu ve doktorun tanıklığı yüzde çok büyük bir bozulma –o kadar büyük ki Dr. Mortimer ilk başta önünde yatanın arkadaşı ve hastası olduğuna inanmadı– olduğuna işaret etse de, daha sonra bu durumun nefes darlığı ve kalbin tükenmesi sonucu olan ölümlerde olağandışı bir belirti olmadığı anlaşıldı. Bu açıklama müzmin bir bedensel hastalık olduğunu gösteren otopsi tarafından da desteklendi ve adli tıp bu tıbbi kanıtlarla uyumlu bir yargıya vardı. Böyle olması da iyi oldu, çünkü Sir Charles'ın vârisinin malikâneye yerleşip ne yazık ki kesintiye uğrayan iyi işlere devam etmesinin son derece önemli olduğu açıktı. Eğer adli tıbbın bu sıradan bul-

gusu bu olayla bağlantılı olarak fısıldanan romantik öykülere bir son vermeseydi, Baskerville Malikânesi'nde oturacak birisini bulmak zor olabilirdi.

En yakın akrabasının, eğer halen hayattaysa, Sir Charles Baskerville'in küçük kardeşinin oğlu olan Mr. Henry Baskerville olduğu anlaşıldı. Genç adamdan en son Amerika'dan haber alınmıştı ve başına konan talih kuşunu ona bildirmek için araştırma yapılmaya başlandı.

Dr. Mortimer gazeteyi tekrar katlayıp cebine yerleşti.

"Bunlar Sir Charles Baskerville'in ölümüyle bağlantılı olarak kamuoyuyla paylaşılan olaylar, Mr. Holmes."

"Size teşekkür etmeliyim," dedi Sherlock Holmes, "ilginç hususları olan bu vakayı dikkatime getirdiğiniz için. O zamanlar bazı gazete yorumlarını görmüştüm, ama o esnada şu küçük Vatikan madalyonu olayıyla çok meşguldüm ve papayı memnun etme telaşıyla birçok ilginç İngiliz vakası ile bağlantımı kaybettim. Bu makalenin kamuoyuna açıklanan tüm olayları içerdini mi söylüyorsunuz?"

"İçeriyor."

"O zaman bana gizli olanları da söyleyin." Arkasına yaslandı, parmak uçlarını bitişti ve en donuk ve yargılayıcı yüz ifadesini takındı.

"Böyle yaparak," dedi Dr. Mortimer, giderek duygusallaşarak, "kimseye bahsetmediğim bir sırrı size söylüyorum. Adli tabibin sorgulamasında bunu saklamamdaki sebep, bir bilim insanının halkın gözünde yaygın batıl inanışları destekler gözükmekten sakınmasıdır. Ayrıca, gazetenin yazdığı gibi, zaten kötü olan ününü artıracak bir şey yapılsaydı, Baskerville Malikânesi'nde oturacak kimse kesinlikle bulunmazdı. Bu iki nedenin, bildiklerimden daha azını söylememi haklı göstereceğini düşündüm,

Çünkü hiçbir pratik amaca hizmet etmeyecekti, ama size karşı tamamen açık olmamam için hiçbir sebep yok.

Bataklık arazide yerleşim seyrek; birbirine yakın yaşayanlar da genellikle hep bir arada olmak zorunda kalırlar. Bu nedenle Sir Charles Baskerville'i sık görürdüm. Lafter Malikânesi'nde yaşayan Mr. Frankland ve doğa bilimci Mr. Stapleton dışında birkaç mil içinde eğitimi kimse yoktur. Sir Charles emekli bir adamdı, ama onun hastalığı bizi bir araya getirdi ve bilime olan ortak ilgimiz bizi bir arada tuttu. Güney Afrika'dan birçok bilimsel bilgi getirmişti ve Buşman ile Hotantoların¹ kıyaslamalı anatomisini tartışarak birçok hoş akşam geçirdik.

Son aylarda Sir Charles'ın sinir sisteminin kırılma noktasına gelecek kadar gerildiğini giderek daha açık bir şekilde fark etmeye başladım. Size okuduğum efsane iyice içine işlemişti; o kadar ki kendi arazisi olsa bile hiçbir şey onu gece bataklık arazide yürümeye zorlayamazdı. Size şaşırtıcı gelse bile, Mr. Holmes, gerçekten de ailesinin üzerinde kötü bir kaderin dolaştığına inanıyordu ve atalarıyla ilgili anlattıkları hiç de i açıcı değildi. Korkunç bir şeyin var olduğu fikrini hiç aklından çıkaramıyordu ve birden fazla kere, geceleri hastaya giderken garip bir yaratık görüp görmediğimi veya bir köpeğin ulumasını duyup duymadığımı sormuştu. Bu ikinci soruyu birçok kere sormuştu ve her zaman da heyecandan sesi titriyordu.

lmcl olaydan birkaç hafta önce bir akşamüstü evine gittiğimi çok iyi hatırlıyorum. Tesadüfen, malikânenin kapısında; İki tekerlekli faytonumdan indim ve önünde durduğumda, gözlerinin arkamda bir noktaya sabitlendiğini ve tüyler ürpertici bir korku ifadesiyle ba-

1. İki farklı Güney Afrika yerlisi. İngiliz kültüründe ırksal stereotipler olarak bilinirler. (.N.)

kakaldığını gördüm. Çabucak arkama döndüm ve bir an için yolun başında büyük siyah bir buzağaya benzeyen bir şey gözüme ilişti. O kadar heyecanlanmış ve telaşlanmıştı ki, kendimi hayvanın olduğu yere gidip etrafa bakmak zorunda hissettim. Ancak hayvan gitmişti ve bu olay Sir Charles'ın aklında çok kötü bir iz bırakmışa benziyordu. Bütün akşam yanında kaldım ve işte o sırada hissettiklerini açıklayabilmek için buraya ilk geldiğimde size okuduğum anlatıyı bana emanet etti. Bu kısa olayı anlatmamın nedeni, daha sonra ortaya çıkan trajediyi düşününce önem kazanmasındandır; ama o zaman bu olayın gayet önemsiz olduğuna ve bu telaşını haklı gösterecek hiçbir şey olmadığına inanmıştım.

Sir Charles'a Londra'ya gitmesini ben önerdim. Kalbinin etkilendiğini ve içinde sürekli yaşadığı kaygıyı biliyordum ve sebebi ne kadar saçma olursa olsun sağlığı üzerinde açıkça ciddi bir etki yapıyordu. Büyük şehirde birkaç ay oyalanmak, onu yepyeni bir adam olarak geri getirir diye düşündüm. Onun sağlık durumu ile ilgili ciddi endişeleri olan ortak arkadaşımız Mr. Stapleton da aynı görüşteydi. Son anda bu korkunç felaket ortaya çıktı.

Sir Charles'ın öldüğü akşam, bunu ilk fark eden başuşak Barrymore, seyis Perkins'i atına bindirip bana yolladı; gece geç vakte kadar oturduğum için Baskerville Malikânesi'ne olaydan sonra bir saat içinde ulaştım. Soruşturmada belirtilen bütün olayları kontrol ettim ve doğruladım. Ağaçlıklı yoldan aşağı giden ayak izlerini takip ettim, bataklık araziye açılan kapıda muhtemelen beklemiş olduğu noktayı gördüm; o noktadan sonra ayak izlerindeki değişiklikleri fark ettim, mıcır üzerinde Barrymore'un kilerden başka ayak izi olmadığını kaydettim ve son olarak ben gelene kadar hiç dokunulmamış olan cesedi dikkatlice inceledim. Sir Charles yüzükoyun, kolları açık, parmakları toprağa gömülü ve yüz hatları keskin,

güçlü bir duyguyla neredeyse kimliğine şahitlik yapmamı zorlaştıracak kadar allak bullak olmuş bir şekilde yatıyordu. Kesinlikle hiçbir fiziksel zedelenme yoktu. Fakat soruşturmada Barrymore bir tane gerçeğe aykırı ifade bulunmuştu. Cesedin etrafında yerde hiçbir iz olmadığını söylemişti. Hiç gözlemlememişti. Ama ben gördüm, biraz uzakta, ama taze ve net.”

“Ayak izleri?”

“Ayak izleri.”

“Bir kadının mı erkeğin mi?”

Dr. Mortimer bir süre tuhaf bir şekilde bize baktı ve sesini fısıldama derecesinde alçaltarak cevapladı:

“Mr. Holmes, onlar çok büyük bir av köpeğinin ayak izleriydi.”

3

Sorun

Bu sözler üzerine ürperdiğimi kabul etmeliyim. Doktorun sesindeki titreme, bize anlattıklarından kendisinin de derin bir şekilde heyecanlandığını gösteriyordu. Holmes heyecanlı bir şekilde öne doğru eğildi; gözlerinde, bir şeyle derinden ilgilendiği zaman fişkıran keskin ve donuk parıltı vardı.

"Bunu kendiniz gördünüz mü?"

"Sizi gördüğüm kadar net olarak."

"Ve hiçbir şey söylemediniz?"

"Ne faydası var ki?"

"Nasıl oluyor da başka hiç kimse görmedi?"

"İzler cesetten 20 metre uzaktaydı ve kimse onlarla ilgilenmedi. Eğer bu efsaneyi bilmesem, ben de ilgilenmezdim."

"Bataklıkta çok çoban köpeği var mı?"

"Kuşkusuz, ama bu çoban köpeği değil."

"Büyük mü demiştiniz?"

"Muazzam."

"Ama cesede yaklaştırmamış."

"Hayır."

"Nasıl bir geceydi?"

"Nemli ve soğuk."

"Ama yağmur yağmıyordu?"

“Hayır.”

“Ağaçlıklı patika nasıldı?”

“İki sıra yaşlı porsukağacından dört metre yükseklikte ve içinden geçilemeyecek kadar sık çitle çevrili. Ortadaki patika yaklaşık iki buçuk metre genişlikte.”

“Çitlerle patika arasında başka bir şey var mı?”

“Evet, iki tarafta da 2 metre genişliğinde çimden bir şerit var.”

“Anlaşılan ağaç çitinin bir noktasında kapının oluştuğu bir boşluk var.”

“Evet, bataklık araziye açılan küçük bir kapı.”

“Başka bir geçit var mı?”

“Yok.”

“Yani bu ağaçlıklı patikaya ulaşmak için ya evden gelmek ya da bataklık arazinin kapısından mı girmek gerekir?”

“Yolun en sonundaki bir çardaktan da çıkış var.”

“Sir Charles oraya ulaşmış mıydı?”

“Hayır, oradan 50 metre uzaktaydı.”

“Şimdi, söyleyin Dr. Mortimer; bakın bu önemli; gördüğünüz izler çimenlerin üzerinde değil yoldaydı, öyle mi?”

“Çimenin üzerinde iz kalmaz ki.”

“İzler kapı ile aynı tarafta mıydı?”

“Evet; patikanın kenarında, bataklık arazinin kapısıyla aynı tarafta.”

“Fazlasıyla ilginç. Başka bir konu. Küçük kapı kapalı mıydı?”

“Kapalı ve üzerine asma kilit vurulmuştu.”

“Yüksekliği ne kadardı?”

“Yaklaşık bir metre.”

“O zaman herkes üzerinden geçebilir.”

“Evet.”

“Peki, küçük kapının yanında hangi izleri gördünüz?”

“Özel bir şey görmedim.”

“Aman Tanrım, kimse incelememi mi?”

“Evet, ben kendim inceledim.”

“Ve hiçbir şey bulmadınız mı?”

“Çok karışık. Belli ki Sir Charles orada beş-on dakika durmuş.”

“Bunu nereden biliyorsunuz?”

“Çünkü sigarasından iki kere kül dökülmüş.”

“Mükemmel. Tam bir meslektaş, Watson, tam bizim kafadan. Peki ya izler?”

“Yama şeklinde mıcır üzerinde kendi izini bırakmış. Başka iz seçemedim.”

Sherlock Holmes sabırsız bir şekilde elini dizine vurdu.

“Keşke orada olsaymışım,” diye bağırdı. “Açıkçası, sıradışı ilginç bir olay ve konusunda uzman bir bilimadamına sınırsız olanaklar sunuyor. Benim birçok şey okuyabileceğim o mıcır sayfası çoktan yağmurla karışmış ve meraklı köylülerin ayakları altında bozulmuştur. Of, Dr. Mortimer, beni yardıma çağırmanız gerektiğini düşünmemek. Gerçekten yanıtlamanız gereken çok soru var.”

“Bu gerçekleri tüm dünyaya açıklamadan sizi yardıma çağıramazdım, Mr. Holmes ve bunu yapmayı arzu etmememin sebeplerini de size zaten söyledim. Ayrıca, ayrıca...”

“Neden tereddüt ediyorsunuz?”

“En zeki ve deneyimli dedektiflerin bile çaresiz oldukları durumlar vardır.”

“Yani bunun doğaüstü bir şey mi olduğunu söylüyorsunuz?”

“Kesin bir şey söylemedim.”

“Hayır, ama besbelli öyle düşünüyorsunuz.”

“Trajediden beri, Mr. Holmes, doğanın yerleşik düzeni ile bağdaştırması zor olan birçok olay kulağıma geldi.”

“Örneğin?”

“Bu korkunç olay meydana gelmeden önce birçok insanın bataklıkta Baskerville şeytanına uyan ve bilimin tanıdığı hayvanlardan olmayan bir yaratık gördüğünü öğrendim. Hepsi onun çok büyük, ışık saçan, korkunç ve hayalet gibi olduğunda hemfikir. Bu adamları sorguladım; hepsi, inatçı bir köylü, bir nalbant ve bataklıkta çiftçilik yapan biri, cehennem köpeği efsanesine uyan korkunç hayaletle ilgili aynı hikâyeyi anlattılar. Sizi temin ederim ki şu anda bölgede korku hüküm sürmekte ve gece bataklık araziye ancak çok gözüpek birisi geçebilir.”

“Ve siz, eğitilmiş bir bilimadamı, bunun doğaüstü olduğuna mı inanıyorsunuz?”

“Neye inanacağımı bilmiyorum.”

Holmes omuzlarını silkti.

“Şimdiye kadar incelemelerimi hep bu dünyayla sınırladım,” dedi. “Kötülüklerle mütevazı bir şekilde savaştım ama kötülüklerin babası Şeytan ile uğraşmak belki de çok iddialı bir iş. Fakat kabul etmek gerekir ki ayak izi maddesel bir şey.”

“Köpeğin görüntüsü bir adamın boynunu koparacak kadar maddesel ve öte yandan aynı zamanda da şeytaniydi.”

“Anlaşılan siz de doğaüstücülere katılmışsınız. Şimdi, Dr. Mortimer, söyleyin bana. Bu görüşteyseniz, neden bana danışmaya geldiniz? Bana aynı anda hem Sir Charles’ın ölümünün araştırılmasının faydasız olduğunu, hem de benim araştırmamı istediğinizi söylüyorsunuz?”

“Araştırmanızı istediğimi söylemedim.”

“O zaman size nasıl yardım edebilirim?”

“Waterloo İstasyonu’na (Dr. Mortimer saatine baktı) tam tamına bir saat on beş dakika sonra gelecek olan Sir Henry Baskerville ile ilgili ne yapacağım konusunda tavsiyede bulunarak.”

“Vâris olan mı?”

“Evet. Sir Charles’ın ölümü üzerine bu genç adamı araştırdık ve Kanada’da çiftçilik yaptığını öğrendik. Bize gelen bilgilere göre her bakımdan mükemmel biri. Şimdi bir tıp adamı olarak değil de bir mutemet ve Sir Charles’ın vasiyetinin uygulayıcısı olarak konuşuyorum.”

“Hak iddia eden başka birisi yok sanırım.”

“Hiç kimse. İzini bulduğumuz öteki tek akraba Rodger Baskerville, Sir Charles’ın en büyüğü olduğu üç kardeşin en küçüğü. Genç yaşta ölen ortanca kardeş bu delikanlının, Sir Henry’nin babası. Üçüncüsü, Sir Rodger, ailenin yüz karasıymış. Eski Baskerville kanından geliyormuş ve bana aynı şu bizim Hugo’nun aile resmindeki görüntüsüne benzediğini söylediler. İngiltere’de başı belaya girince Orta Amerika’ya kaçmış ve orada 1876’da sarıhummadan ölmüş. Henry, Baskerville’lerin sonuncusu. Bir saat on beş dakika sonra onu Waterloo İstasyonu’nda karşılayacağım. Bu sabah Southamptona’a vardığını bildiren bir telgraf aldım. Şimdi, Mr. Holmes, onu ne yapmalıyım?”

“Babasının evine neden gitmesin?”

“Doğal olan bu gibi gözüküyor, değil mi? Ancak oraya giden tüm Baskerville’lerin kötü bir kaderle karşılaştığını düşünün. Eğer Sir Charles ölümünden önce benimle konuşabilseydi, eminim bu köklü soyun sonuncusunu ve bu büyük zenginliğin mirasçısını bu ölümcül yere götürmemem konusunda beni uyarırdı. Öte yandan, bu fakir ve çorak yerin refahının onun varlığına bağlı olduğu da inkâr edilemez. Sir Charles’ın gerçekleştirdiği bütün iyi şeyler eğer malikânedeki oturan birisi olmazsa yok olup gidecek. Bu olaya olan aşikâr ilgim nedeniyle etkilenip tarafı davranacağımdan korktuğum için, vakayı önerilerinizi almak üzere size açtım.”

Holmes kısa bir süre düşündü.

“Basit kelimelere dökcek olursak, mesele şu,” dedi. “Size göre Dartmoor’u bir Baskerville için emniyetsiz bir mekân yapan şeytani bir güç var; sizin görüşünüz bu mu?”

“En azından öyle olabileceğini düşündüren bazı belirtiler olduğunu söyleyebilirim.”

“Kesinlikle. Şurası muhakkak ki, sizin doğaüstü varsayımınız doğru ise, aynı kötülükler bu genç adamın başına Devonshire’da olduğu kadar Londra’da da gelebilir. Yalnızca yerel bir kilise cemaati içinde güç sahibi olan yöresel bir şeytan pek anlaşılabilir bir şey değil.”

“Bu şeylerle bizzat karşılaşıydınız, Mr. Holmes, meseleyi bu kadar alaya almazdınız. Anladığım kadarıyla, size göre, bu genç adam Devonshire’da da Londra’da olduğu kadar emniyette olacak. Elli dakika sonra geliyor. Ne tavsiye edersiniz?”

“Benim tavsiyem efendim, bir fayton tutun, ön kapıda kaşınıp duran köpeğinizi alın ve Sir Henry Baskerville’i karşılamak üzere Waterloo’ya gidin.”

“Sonra?”

“Sonra bu mesele hakkında ben karar verene kadar ona hiçbir şey söylemeyin.”

“Sizin karar vermeniz ne kadar sürer?”

“Yirmi dört saat. Yarın saat onda, Dr. Mortimer, buraya kısa bir ziyaret için uğrarsanız çok sevineceğim; yanınızda Sir Henry Baskerville’i de getirirseniz gelecekteki planlarım için yararlı olacaktır.”

“Bunları yapacağım, Mr. Holmes.” Randevuyu gömleğinin manşetine karalayıp aceleyle o tuhaf, meraklı ve dalgın haliyle çıktı. Holmes onu merdivenin başında durdurdu.

“Yalnızca bir soru daha, Dr. Mortimer. Sir Charles’ın ölümünden önce birçok insanın bataklıkta bu hayaleti gördüğünü söylediniz, değil mi?”

“Üç kişi gördü.”

“Sonradan gören oldu mu?”

“Duymadım.”

“Teşekkürler. İyi sabahlar.”

Holmes, hoşuna giden bir işle uğraşacağı anlamına gelen içsel tatmini gösteren sakin bakışlarıyla koltuğuna döndü.

“Dışarı mı çıkıyorsun, Watson?”

“Eğer bana ihtiyacınız yoksa.”

“Hayır, sevgili dostum, harekete geçme zamanı gelince yardımına gereksinimim olacak. Bu olay şahane, bazı açılardan eşsiz. Bradley’s’in oradan geçerken, en sertinden yarım kilo şu ince kıyılmış tütünden de yollamasını söyler misin? Teşekkür ederim. Akşamdan önce de dönmesen iyi olur. Ben de bu sabah önümüze konan bu ilginç sorunla ilgili izlenimleri en ince ayrıntısına kadar düşünme mutluluğuna sahip olurum.”

Her küçük delili tartıp alternatif teoriler ürettiği, birini diğeri ile karşılaştırdığı, hangi hususların mutlaka gerekli hangilerinin önemsiz olduğu konusunda karar verdiği yoğun konsantrasyon anlarında dostum için bir köşeye çekilip yalnız kalmanın gerektiğini biliyordum. O nedenle günümü kulüpte geçirdim ve akşama kadar Baker Caddesi’ne dönmedim. Kendimi tekrar oturma odasında bulduğumda saat neredeyse dokuz olmuştu.

Kapıyı açtığımdaki ilk izlenimim bir yangın çıktığıydı; çünkü oda öylesine dumanla doluydu ki masanın üzerindeki lamba bile bulanık görünüyordu. Ama odaya girince korkularım kayboldu çünkü sert, ham tütünün yakıcı dumanı boğazımı tahriş edip beni öksürtmeye başladı. Dumanların içinden ropdöşambri içinde koltuğunda kıvrılmış, dudakları arasındaki kil piposuyla bulanık bir şekilde Holmes’u gördüm. Etrafına tomarlarla kâğıt saçılmıştı.

“Soğuk algınlığı mı Watson?”

“Hayır, zehirli hava.”

“Sen söyleyince fark ettim, sanırım bayağı yoğun.”

“Yoğun mu! Dayanılmaz.”

“O zaman pencereyi aç. Bütün gün kulüpteydin anlaşılan.”

“Sevgili Holmes!”

“Haklı mıyım?”

“Kesinlikle, ama nasıl?”

Benim şaşkın bakışıma güldü.

“Watson, sayende sahip olduğum bazı yetenekleri senin üzerinde uygulamayı benim için bir zevk haline getiren hoş bir saflığın var. Bir beyefendi yağmurlu ve çamurlu bir günde dışarı çıkar. Akşama şapkası ve ayak-kabılarında cila kaybolmadan geri döner. Yani bütün gün bir yerin demirbaşı olmuştur. Çok yakın arkadaşları olan bir adam da değildir. O zaman, nerede olabilir? Açık değil mi?”

“Evet, oldukça açık.”

“Aslında dünya kimsenin gözlemlemediği belirgin şeylerle dolu. Benim nerede olduğumu düşünüyorsun?”

“Keza bir demirbaş.”

“Tam tersi ben Devonshire’a gittim.”

“Ruhen mi?”

“Kesinlikle. Vücudum koltukta kaldı ve üzüntüyle görüyorum ki yokluğumda iki koca kahvedanlık dolusu kahve ve inanılmaz miktarda tütün tüketmiş. Sen gittikten sonra Stanford’s’dan bataklığın bu bölgesinin ordo-nat haritasını getirttim ve ruhum bütün gün üzerinde dolaştı. Yolu bulabildiğim için kendimle övünüyorum.”

“Büyük ölçekli bir harita sanırım.”

“Çok büyük.” Bir bölümünü açtı ve dizinin üstüne koydu. “İşte bizim ilgilendiğimiz bölge. Ortadaki de Bas-kerville Malikânesi.”

“Etrafında ağaçlık olan mı?”

“Kesinlikle. Sanırım şu ağaçlıklı patika, o isimle işaretlenmemiş olmakla beraber bu çizgi boyunca uzanıyor olmalı; anlaşılan bataklık arazi sağ tarafına düşüyor. Bu küçük bina kümesi, arkadaşımız Dr. Mortimer’in üssünün bulunduğu küçük Grimpen köyü. Gördüğün gibi beş millik bir yarıçap içinde yalnızca çok az sayıda dağınık mesken var. Belgede adı geçen Lafter Malikânesi işte şurada. Şurada işaretlenmiş ev de doğa bilimci, adını doğru hatırlıyorsam, Stapleton’ın ikametgâhı olabilir. Şurada bataklık bölgesinde iki çiftlik evi, High Tor ve Foulmire. On dört mil ötede büyük Princetown Hapishanesi. Bu dağınık noktalar arasında ve etrafında metruk, cansız bataklık arazi. Trajedinin oynandığı ve üzerinde bizim tekrar oynanmasına yardım edeceğimiz sahne işte bu.”

“Vahşi bir yer olmalı.”

“Dekor gayet uygun. Eğer Şeytan insanların işlerine karışmak istediye...”

“O zaman siz de doğaüstü bir açıklamaya eğilimlisiniz.”

“Şeytan’ın araçları etten ve kemikten olabilir, değil mi? İşin başında bizi bekleyen iki soru var: Birincisi, herhangi bir suçun işlenip işlenmediği, ikincisi ise suçun ne olduğu ve nasıl işlendiği. Eğer Dr. Mortimer’in düşüncesi doğruysa doğanın olağan yasaları dışında bazı güçlerle uğraşıyoruz. Ama buna sığınmadan önce diğer hipotezlerin tümünü tüketmemiz gerekir. Eğer sakıncası yoksa o pencereyi tekrar kapatalım. Bu bireysel bir şey ama atmosferin yoğunluğunun düşüncelerin yoğunlaşmasına yardım ettiğini düşünürüm. Bunu, bu işi düşünmek için bir kutuya girecek kadar büyütmedim, ama bu benim deneyimlerimin mantıklı bir sonucu. Sen bu vakayı tekrar düşündün mü?”

“Evet, gün boyunca bayağı düşündüm.”

“Ne buldun?”

“Çok şaşırtıcı.”

“Kesinlikle kendine has özellikleri var. Bu olayda bazı farklı noktalar var. Örneğin, ayak izlerindeki değişiklik. Buna ne diyorsun?”

“Mortimer patikanın o kısmında bir adamın parmak uçlarında yürüdüğünü söyledi.”

“Yalnızca soruşturma esnasında aptalın birinin söylediğini tekrar etti. İnsan neden patika boyunca parmak ucunda yürüsün ki?”

“Peki, ne o zaman?”

“Kaçıyordu, Watson, çaresizce, hayatını kurtarmak için, kalbi çatlayıp yere kapaklanıp ölene kadar.”

“Neden kaçıyordu?”

“Sorunumuz da burada işte. Adamın kaçmaya başlamadan korkudan delirdiğine dair belirtiler var.”

“Nereden biliyorsunuz bunu?”

“Korkularının sebebinin bataklıktan geldiğini farz ediyorum. Eğer öyleyse, yalnızca aklını yitirmiş bir adam eve doğru değil de diğer tarafa koşar. Eğer Çingene'nin ifadesinde söylediklerinin gerçek olduğunu düşünürsek, yardım olasılığının en az olduğu yöne doğru yardım için çılgınlık atarak koşuyordu. Hem sonra o gece kimi bekliyordu ve neden evinde değil de ağaçlıklı patikada bekliyordu?”

“Birini beklediğini mi düşünüyorsunuz?”

“Adam yaşlı ve güçsüzdü. Bir akşam yürüyüşüne çıkması anlaşılabilir, ama zemin nemli ve gece soğuktu. Dr. Mortimer'in, ondan beklediğimden de fazla pratik bir zekâ yaklaşımı göstererek puro külünden çıkarsadığı şekilde, beş-on dakika beklemesi doğal mı?”

“Ama her akşam çıkarmış.”

“Bataklık kapısında her gece beklediğini sanmıyorum. Tam aksine, deliller bataklıktan uzak durduğuna işaret ediyor. O akşam orada bekledi. Londra'ya gitmeden

önceki geceydi. İş yavaş yavaş şekilleniyor, Watson. Tutarlı hale geliyor. Bana kemanımı uzatmanı rica edebilir miyim? Sabah Dr. Mortimer ve Sir Henry Baskerville ile karşılaşma şansına erişene kadar bu meseleyle ilgili her türlü düşünceyi erteleyeceğiz.”

Sir Henry Baskerville

Kahvaltı soframız erkenden toplandı ve Holmes rop-döşambırı içinde söz verilen görüşmeyi bekledi. Müvekkillerimiz randevularına dakiktiler; Dr. Mortimer ve hemen ardından genç Baronet¹ geldiğinde saat tam onu vurmuştu. Baronet yaklaşık otuz yaşlarında ufak tefek, canlı, kara gözlü bir adamdı; sağlam yapılı, kalın kara kaşlıydı ve güçlü, hırçın bir yüzü vardı. Kırmızıya çalan pembe tüvit bir takım giymişti ve yüzünde zamanının çoğunu açık havada geçiren insanlarda rastlanan, çetin hava koşulların yıpranmışlığı vardı; ancak güven verici gözlerindeki bir şey ve duruşundaki sessiz güvence bir beyefendi olduğunu gösteriyordu.

“Bu, Sir Henry Baskerville,” dedi Dr. Mortimer.

“Evet,” dedi Sir Henry Baskerville, “ve işin tuhafı, Mr. Sherlock Holmes, eğer dostum bu sabah size gelmemizi önermemiş olsaydı bile, ben kendim zaten gelmeliydim. Düşünüp küçük bulmacaları çözmeyi sevdiğinizi anlıyorum ve ben de bugün benim becerebileceğimden daha fazla düşünmeyi gerektiren bir tanesiyle karşılaştım.”

1. Sir Henry'nin kendisine amcasından geçen barondan bir rütbe aşağı İngiliz soyluluk unvanı. (Ç.N.)

“Lütfen oturun, Sir Henry. Yanlış anlamadıysam Londra’ya geldikten sonra kendinizin de dikkate değer bir deneyiminiz olduğunu söylediniz.”

“Pek önemli bir şey değil, Mr. Holmes. Muhtemelen bir şaka. Bu mektup, eğer buna mektup denirse, bu sabah elime geçti.”

Masanın üzerine bir zarf koydu ve hepimiz üzerine eğildik. Kaba harflerle “Sir Henry Baskerville, Northumberland Oteli” adresi yazılıydı; “Charing Cross” posta damgası ve postalama zamanı olarak bir önceki akşamın tarihi vardı.

Holmes sert bir şekilde bakarak, “Northumberland Oteli’ne gideceğinizi kim biliyordu?” diye sordu.

“Kimse bilemezdi. Dr. Mortimer’le karşılaştıktan sonra karar verdik.”

“Ama kuşkusuz Dr. Mortimer orada kalıyordu?”

“Hayır. Ben bir arkadaşımda kalıyordum,” dedi doktor. “Bu otele gitmek niyetinde olduğumuzu gösterecek olası hiçbir işaret yoktu.”

“Hımm. Bazıları sizin hareketlerinizle çok yakından ilgileniyor.” Zarfın içinden dörde katlanmış yarım dosya kâğıdı çıkardı, açıp masanın üzerine serdi. Ortasında, kelimelerin kesilip yapıştırılmasıyla bir cümle oluşturulmuştu. Şöyle diyordu:

Sen kendi hayatına ve kendi aklına değer veriyorsan, işte bu bataklıktan uzak dur.

Yalnızca “bataklık” kelimesi mürekkeple yazılmıştı. “Şimdi,” dedi Sir Henry Baskerville, “belki siz bana söyleyebilirsiniz Mr. Holmes, nedir bu lanet olası şeylerin anlamı ve benim işlerimle bu kadar yakından ilgilenen kim?”

“Peki siz buna ne anlam veriyorsunuz Dr. Mortimer? Her halükârda bunda doğaüstü bir şey olmadığını

kabul ediyor olmalısınız.”

“Hayır, efendim, ama pekâlâ bütün bu işlerin doğaüstü olduğuna ikna olmuş birisinden geliyor olabilir.”

“Hangi işlerin?” diye sordu Sir Henry, sertçe. “Bana öyle geliyor ki, beyler, benim işlerim hakkında benden çok daha fazla şey biliyorsunuz.”

“Bu odadan çıkmadan önce siz de bildiklerimize ortak olacaksınız, Sir Henry. Size söz veriyorum,” dedi Sherlock Holmes. “Şimdilik, izninizle kendimizi dün akşam bir gazeteden kesilip bir araya getirilip postalanan bu ilginç belge ile sınırlayalım. Dünkü *Times* var mı sende Watson?”

“Şurada, köşede.”

“Zahmet olmazsa, ana makalelerin olduğu iç sayfa lütfen.” Çabucak sütunlara bir göz gezdirdi.

“Ana makale serbest ticaretle ilgili olanı. İzninizle ondan bir parça aktarayım.”

Sen kendi ticaretin veya kendi işinin koruyucu vergilerle güçleneceği yanılgısına düşebilirsin; ancak bu kararların, uzun dönemde, servete “ülkemizden uzak dur” diyeceğine, ithalatımızın değerini azaltacağına ve işte bu adadaki yaşam koşullarını kötüleştireceğine de aklın yatıyor olmalıdır.

“Buna ne dersin Watson?” diye Holmes ellerini memnuniyetle ovuşturarak neşeli bir şekilde bağırdı. “Sence bu takdir edilecek bir sezgi değil mi?”

Dr. Mortimer, Holmes’a profesyonel bir ilgi ile baktı; Sir Henry Baskerville ise bir çift şaşkın kara gözünü bana çevirdi.

“Vergiler ve o tip şeyler hakkında fazla bir şey bilmiyorum,” dedi, “ama bana öyle geliyor ki bu nota bakılırsa biraz konudan ayrılıyoruz.”

“Tam tersine, bence tam iz üzerindeyiz Sir Henry. Watson benim yöntemlerimi sizden daha iyi bilir, ama korkarım o bile bu cümlemin önemini kavramadı.”

“İtiraf etmeliyim ki hiçbir bağlantı göremiyorum.”

“Ama sevgili Watson, birinin diğerinden seçip çıkarılması şeklinde çok yakın bir bağlantı var. ‘Sen’, ‘kendi’, ‘hayat’, ‘aklına’, ‘değer’, ‘uzak dur’, ‘işte bu’. Kelimelerin nereden alındığını görmüyor musun?”

“Vay canına, haklısınız! Çok zekice,” diye bağırdı Sir Henry.

“Hâlâ kuşku varsa o da ‘uzak dur’ ve ‘işte bu’ kelimelerinin tek bir parça halinde kesilmiş olmasıyla ortadan kalkmıştır.”

“İşte böyle.”

“Gerçekten, Mr. Holmes, bu benim hayal edebileceğim her şeyi aşmış durumda,” dedi Dr. Mortimer, arkadaşına şaşkınlıkla bakarak. “Herhangi birisinin bu kelimelerin bir gazeteden geldiğini söylemesini anlayabiliyim; ama hangi gazeteden olduğunu söyleyip hem de başmakaleden geldiğini eklemek, şimdiye kadar gördüğüm en olağanüstü şeylerden biri. Nasıl yaptınız bunu?”

“Sanırım Doktor, bir zencinin kafatasıyla bir Eskimo’nunkini ayırt edebilirsiniz.”

“Kesinlikle.”

“Peki nasıl?”

“Çünkü bu benim özel hobim. Farklar son derece açık. Supraorbital katlantı, yüzün açısı ve elmacikkemiklerindeki kıvrım ve...”

“Bu da benim özel hobim ve farklar da eşit derecede açık. Benim gözümde 9 puntoluk harf kullanan bir *Times* makalesi ile baştan savma basılmış yarım kuruşluk bir akşam gazetesi arasında sizin zenci ile Eskimo arasındaki kadar fark var. Yazı tipinin saptanması özel kriminoloji uzmanlarının en temel bilgi dallarından bir tanesidir; an-

cak itiraf etmeliyim bir zamanlar, çok gençken, *Leeds Mercury* ile *Western Morning News* gazetelerinin yazı tiplerini karıştırdım. Ama bir *Times* başmakalesi tamamen farklıdır ve bu kelimeler başka hiçbir yerden alınmış olamazdı. Bu dün yapıldığına göre, en güçlü olasılık bu kelimeleri dünkü sayıda bulmamızdı.”

“Sizi izleyebildiğim kadarıyla, Mr. Holmes,” dedi Sir Henry Baskerville, “birisi bu mesajı makasla kesmiş...”

“Tırnak makası,” dedi Holmes. “Çok küçük bir makasla kesildiğini görebilirsiniz çünkü kesen kişi ‘uzak dur’u ancak iki hamlede kesebilmiş.”

“Gerçekten de öyle. Öyleyse birisi mesajı küçük bir makasla kesip kolayla yaptırmış...”

“Zamk,” dedi Holmes.

“Zamkla kâğıda. Ama ben neden ‘bataklik’ lafının elle yazıldığını da bilmek isterim.”

“Çünkü basılı şeklini bulamamış. Diğerlerinin tümü basit kelimelerdi ve her sayıda bulunabilirdi, ama bataklik daha nadirdi.”

“Tabii ki bu, durumu açıklar. Bu mesajdan başka bir şey çıkarabiliyor musunuz, Mr. Holmes?”

“Bir-iki belirti daha var, ama bütün ipuçlarını yok etmek için elden gelen tüm çaba gösterilmiş. Gördüğünüz gibi adres kaba harflerle yazılmış. Ancak *Times* çok eğitilmiş insanlar dışındakilerin nadiren okuduğu bir gazetedir. Bu, mektubun eğitimsiz izlenimi vermek isteyen eğitilmiş biri tarafından oluşturulduğunu; kendi el yazısını gizleme çabası ise, el yazısının tanınmış veya sizin tarafınızdan tanınan bir yazı olduğunu düşündürüyor. Ayrıca, kelimelerin düzgün bir hat üzerinde yapıştırılmadığını, bazılarının diğerlerinden yukarıda olduğunu göreceksiniz.

‘Hayat’ örneğin, olması gereken yerin oldukça dışında. Bu, dikkatsizliğine işaret edebileceği gibi kesen

kişinin telaşına veya acelesine de işaret edebilir. Genel olarak ben ikinci görüşe eğilimliyim çünkü bu olay belli ki önemliydi ve böyle bir mektubu oluşturanın dikkatsiz olması az olasılıktı. Acelesi olması, neden acelesi olması gerektiği konusunda ilginç bir soruyu ortaya koyar, çünkü sabah erkenden postaya verilen tüm mektuplar Sir Henry'ye bu otelden ayrılmadan ulaşırdı. Bu mektubu oluşturan, birisinin onu yakalamasından mı korktu... ve kimin?"

"Artık daha çok tahmin bölgesine giriyoruz," dedi Dr. Mortimer.

"Olasılıkları dengeleyip en olası olanı seçme bölgesine. Bu, hayal gücünün bilimsel olarak kullanılmasıdır, ama varsayımlarımızı dayandıracak somut bir temelimiz her zaman vardır. Şimdi siz buna da kuşkusuz tahmin diyebilirsiniz, ama bu adresin bir otelde yazıldığından neredeyse eminim."

"Bunu nasıl söyleyebilirsiniz?"

"Yakından inceleyecek olursanız hem kalemin hem de mürekkebin, yazarına sorun yarattığını görürsünüz. Kalem, bir kelimedede iki kere mürekkep sıçratmış ve iki kere kurumuş ki bu da şişede çok az mürekkep olduğunu gösterir. İnsan kendi kalem veya mürekkep şişesinin bu duruma gelmesine nadiren göz yumar, hele ikisinin birden olması çok nadir olmalı. Ama otel mürekkebinin ve otel kalemlerini bilirsiniz, nadiren bundan farklı bir şey bulabilirsiniz. Evet, Charing Cross çevresindeki otellerin çöp sepetlerini kırılmış *Times* makalesini bulana kadar arayabilseydik bu mesajı gönderen adamın ânında yakasına yapıştırdık derken pek tereddüt etmiyordum. Aman aman! Bu da ne?"

Gözlerinin üç-beş santimetre önünde tutarak dikkatlice üzerine kelimelerin yapıştırıldığı dosya kâğıdını inceliyordu.

“Eee?”

“Hiç!” dedi, kâğıdı yere fırlatarak. “Yarım sayfa boş bir kâğıt, bir filigran bile yok. Sanırım bu tuhaf mektuptan çıkarabileceğimiz kadar bilgi çıkardık; peki, Sir Henry, Londra’ya geldiğinizden beri başınıza başka ilginç bir şey geldi mi?”

“Hayır Mr. Holmes, sanırım gelmedi.”

“Hiç, birinin sizi izlediğini veya gözetlediğini fark etmediniz mi?”

“Sanki o kalın, ucuz romanlardan birinde gibiyim.” dedi ziyaretçimiz. “Neden kahrolası birisi beni izlesin veya gözetlesin ki?”

“Ona geliyoruz. Buna girmeden önce bize söyleyeceğiniz başka hiçbir şey yok mu?”

“Bu, neyi anlatmaya değer bulduğunuza bağlı.”

“Bence hayatın alışılmış, olağan akışı dışındaki her şey anlatmaya değer.”

Sir Henry gülümsedi.

“Henüz İngiliz hayatını pek bilmiyorum, çünkü neredeyse tüm hayatımı Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada’da geçirdim. Ama umarım çizmelerinizin bir tekini kaybetmek burada hayatın olağan akışının bir parçası değildir.”

“Çizmelerinizin bir tekini mi kaybettiniz?”

“Sevgili beyefendi,” diye bağırdı Dr. Mortimer, “yalnızca nereye koyduğunuzu anımsamıyorsunuz. Otele döndüğünüzde bulacaksınız. Bu türden önemsiz şeylerle Mr. Holmes’un canını sıkmanın ne faydası var?”

“Ama o bana hayatın alışılmış olağan akışı dışındaki her şeyi sordu.”

“Kesinlikle,” dedi Holmes, “olay ne kadar aptalca görünürse görünsün. Çizmelerimden birini mi kaybettim dediniz?”

“Yanlış yere koymuşum en azından. Dün akşam ka-

pımın önüne koymuştum ve bu sabah yalnızca biri vardı. Ayakkabıları temizleyen çocuktan mantıklı bir açıklama elde edemedim. En kötüsü de onları daha dün Strand'den almış ve henüz bir kere bile giymemiş olmam.”

“Eğer hiç giymediyseniz, neden temizlenmek üzere dışarı koydunuz?”

“Açık kahverengi çizmelerdi ve hiç cilalanmamışlardı. O nedenle dışarı koydum.”

“O zaman anladığım kadarıyla dün Londra'ya gelmez hemen çıkıp bir çift çizme aldınız.”

“Çok alışveriş yaptım. Dr. Mortimer de benimle do-laştı. Eğer oranın önde gelenlerinden biri olacaksam ona göre giyinmeliyim; batıdayken bu işleri biraz ihmal etmiş olabilirim. Başka şeylere ilave olarak bu kahverengi çizmeleri de aldım, 6 dolar saydım bu çizmelere ve daha ayağıma bile giymeden birini çaldırdım.”

“Tek olarak çalınması faydasız bir şey,” dedi Sherlock Holmes. “Dr. Mortimer'in çok geçmeden çizmenin bulunacağı konusundaki inancını paylaştığımı itiraf edeyim.”

“Ve şimdi baylar,” dedi Baronet kararlı bir şekilde, “bana öyle geliyor ki bildiğim az şey hakkında yeterince konuşmuş oldum. Şimdi sözünüzü tutmanın ve ne yapmaya çalıştığınızın tam bir hesabını vermenin zamanı geldi.”

“Sizinki oldukça mantıklı bir istek,” diye yanıtladı Holmes. “Dr. Mortimer, hikâyeyi bize anlattığınız gibi anlatmanız çok iyi olur.”

Bu laflarla cesaretlenen bilimsel arkadaşımız cebinden kâğıtlarını çıkardı ve bir önceki sabah yaptığı gibi tüm vakayı tekrar anlattı. Sir Henry Baskerville büyük bir dikkatle ve bazen şaşkınlık nidalarıyla dinledi.

“Lanetli bir mirasa konmuşa benziyorum,” dedi uzun anlatı bitince. “Tabii ki köpeği yuvaya gittiğimden beri bilirim. Bu, bizim ailenin en sevilen, en çok anlatı-

lan öyküsüydü¹, ama daha önce hiç ciddiye almamıştım. Amcamın ölümüne gelince, kafam neredeyse patlayacak gibi ama hâlâ net olarak anlamış değilim. Henüz bu vakanın polislik mi papazlık mı olduğuna tam olarak karar verememişe benziyorsunuz.”

“Kesinlikle.”

“Bir de bana otelde gönderilen mektup olayı var. Sanırım bu da tam yerine oturur.”

“Bataklik arazide olan bitenden bizden daha fazla haberdar olan birilerinin olduğunu gösterir gibi,” dedi Dr. Mortimer.

“Aynı zamanda,” dedi Holmes, “birisinin size karşı kötü niyetli olmadığını gösteriyor, çünkü sizi tehlikeye karşı uyarıyor.”

“Veya kendi amaçlarına ulaşmak için beni korkutup uzaklaştırmak istiyor olabilirler.”

“Tabii, kesinlikle, bu da mümkün. Bu kadar değişik seçenekler sunan bir problemi bana getirdiğiniz için size minnettarım Dr. Mortimer. Pratik olarak şimdi karar vermemiz gereken nokta, Sir Henry, sizin Baskerville Malikânesi'ne gitmenizin uygun olup olmadığı.”

“Neden gitmeyecekmişim?”

“Tehlikeli gibi gözüküyor.”

“Aile canavarından mı yoksa insanlardan mı gelen tehlikeyi kastediyorsunuz?”

“Bulmamız gereken de zaten bu.”

“Hangisi olursa olsun, benim cevabım aynı. Ne cehennemde bir şeytan ne de dünya üzerinde birisi, Mr. Holmes, kendi insanlarımla memleketine gitmemi engelleyemez ve bunu benim son kararım olarak kabul edebi-

1. Eski İngiliz evlerinde ve ailelerinde aile ile ilişkilendirilen birçok esrarengiz öykü vardır. Zaten, Canon Doyle da bu öyküyü Dartmoor'da bir arkadaşının anlattığı efsaneye dayanarak yazmıştır. (Ç.N.)

lirsiniz." Konuşurken kaşları çatıldı ve yüzü koyu kırmızı oldu. Baskerville'lerin ateşli mizacının, ailenin son temsilcisinde de kaybolmamış olduğu ortadaydı. "Bu sırada," dedi, "sizin anlattıklarınızı etraflıca düşünmeye pek vaktim olmadı. Bütün bunlar bir insanın bir seferde anlayıp karar vermesi için çok fazla. Karar vermek için sessizce kendi başıma oturacağım bir saat istiyorum. Bakınız Mr. Holmes, şimdi saat on bir buçuk ve ben doğru otelime gidiyorum. Saat ikide siz ve arkadaşınız Watson Otel'i'ne gelip bizimle yemek yemeye ne dersiniz? O zaman bu şeyin beni nasıl etkilediğini daha net söyleyebileceğim."

"Senin için de uygun mu, Watson?"

"Mükemmel."

"O zaman bizi bekleyebilirsiniz. Size bir araba çağırta mı?"

"Yürümeyi tercih ederim, çünkü bu olay beni heyecanlandırdı."

"Size bu yürüyüşte memnuniyetle eşlik ederim," dedi arkadaşı.

"O zaman saat ikide tekrar buluşuruz. *Au revoir*¹ ve iyi sabahlar!"

Ziyaretçilerimizin merdivenlerden inen ayak seslerini ve ön kapının gürültüyle kapanışını duyduk. Holmes bir anda uyuşuk bir hayalperestten bir eylem adamına dönüştü.

"Şapkan ve çizmelerin Watson, çabuk. Kaybedecek bir ânımız yok." Ropdöşambriyle odasına koştu ve birkaç saniye sonra frakıyla geri döndü. Birlikte merdivenlerden aşağı koşup sokağa fırladık. Dr. Mortimer ve Baskerville iki yüz metre kadar önümüzde Oxford Caddesi yönünde hâlâ görülebiliyorlardı.

1. (Fr.) Hoşça kalın. (Ç.N.)

“Koşup onları durdurayım mı?”

“Kesinlikle olmaz, sevgili Watson. Sen bana katlandığın sürece ben senin arkadaşlığından son derece memnunum. Dostlarımız akıllı, çünkü yürümek için çok güzel bir sabah.”

Aramızdaki mesafeyi yarıya indirene kadar adımlarını hızlandırdı. Yüz metre arkalarında kalarak onları önce Oxford Caddesi'ne sonra da Regent Caddesi'ne kadar izledik. Dostlarımızın bir keresinde durup bir dükkân vitrinine bakması üzerine Holmes de aynı şeyi yaptı. Bundan bir an sonra küçük bir memnuniyet çığlığı attı ve onun hevesli bakışlarını izleyerek karşı tarafta durmakta olan, içinde bir adamın oturduğu çift tekerlekli bir faytonun yavaşça hareket ettiğini gördüm.

“İşte adamımız Watson! Çabuk gel. Hiçbir şey yapmasak bile iyice bir görürüz.”

O anda çalı gibi siyah bir sakalın ve insanın içine işleyen bir çift gözün faytonun yan camından bize çevrildiğinin farkındaydım. Bir anda tavandaki kapak açıldı sürücüyü bir şey bağırıldı ve fayton çılgın bir şekilde Regent Caddesi'nden aşağı uçarcasına gitti. Holmes heyecanla bir başka araba için etrafa bakındı, ama görünürde boş araba yoktu. Akan trafiğin ortasında bir araba bulmak için çılgınca fırladı ama fayton çok iyi bir çıkış yapmış ve çoktan gözden kaybolmuştu.

Umutsuzca, “İşte bak,” dedi Holmes, nefes nefese ve sinirden bembeyaz bir şekilde araç selinin arasından çıkarken. “Ne kadar kötü bir şans ve aynı zamanda ne kadar kötü bir yaklaşım. Eğer dürüst bir insansan, Watson, bunu kaydeder ve başarılarımın ters tarafına yerleştirirsin.”

“O adam kimdi?”

“Hiçbir fikrim yok.”

“Bir casus?”

“Bize anlatılanlara göre Baskerville'in geldiğinden

beri birisi tarafından gölge gibi izlenmekte olduğu ortada. Başka türlü, seçtiğinin Northumberland Oteli olduğu nasıl bu kadar çabuk duyulabilir? Onu ilk gün takip ettikleri için ikinci gün de edeceklerini söylemiştim. Dr. Mortimer efsanesini anlatırken, iki kez pencereye gittiğimi fark etmiş olabilirsiniz.”

“Evet, anımsıyorum.”

“Dışarıda başboş gezen adamlar bekliyordum, ama görmedim. Akıllı bir adamla karşı karşıyayız Watson. Bu oldukça derin bir mesele ve bizimle bağlantıya geçenlerin iyi mi kötü mü niyetli olduklarına karar vermiş değilim, ama gücü ve planı her zaman fark ederim. Dostlarımız ayrıldığı zaman onların görünmez izleyenini saptamak umuduyla hemen takibe koyuldum. Ama o kadar kurnaz ki yaya gitmeye güvenemeyip onların dikkatinden kaçabilmek amacıyla arkalarından oyalararak gidebilmek veya gerekirse yanlarından geçip gidebilmek için bir arabadan yararlanmış. Ayrıca bu yöntemin bir diğer avantajı da, onlar eğer arabaya binecek olursa takip etmeye hazırlıklı olmasıydı. Ancak bu yöntemin bariz bir de sakıncası vardı.”

“Arabacının kontrolüne girmesi.”

“Kesinlikle.”

“Ne yazık ki numarasını almadık.”

“Sevgili Watson, tüm beceriksizliklerime karşın, gerçekten numarayı almayı ihmal ettiğimi düşünmüyordun, değil mi? Bizim adamımız No. 2704. Ama bunun şimdi bize hiçbir yararı yok.”

“Bundan daha fazla ne yapmış olabileceğini düşünmüyorum.”

“Arabayı görür görmez dönüp aksi yöne yürümeliydim. Ondan sonra telaş etmeden bir araba tutup diğer arabayı saygılı bir mesafeden izlemeli, hatta daha da iyisi, Northumberland Oteli’ne arabayla gidip orada bekle-

meliydim. Bizim meçhul şahıs, Baskerville'i eve kadar izleyince, onu kendi silahıyla vurma şansımız olur ve nereye gittiğini görürdük. Şu anki durumda, rakibimizin sıradışı bir çabukluk ve enerjiyle faydalandığı aceleci bir heves nedeniyle kendi kendimize ihanet ettik ve adamımızı kaybettik."

Bu konuşma esnasında amaçsızca ağır ağır Regent Caddesi'nde yürüyorduk ve Dr. Mortimer arkadaşıyla birlikte çoktan gözden kaybolmuştu.

"Onları takip etmemizin manası yok," dedi Holmes. "Gölge ayrıldı ve geri dönmeyecek. Elimizde başka hangi kartların olduğuna bakmalı ve onları kararlı bir şekilde oynamalıyız. Arabadaki adamın yüzünü görsen kesin tanıır mısın?"

"Yalnızca sakalı tanırım."

"Ben de, bu da bana sakalın muhtemelen sahte olduğunu düşündürüyor. Zeki bir adamın bu kadar hassas bir işte yüz hatlarını gizlemekten başka bir sebep dışında sakal gereksinimi olmaz."

Holmes, yöneticisi tarafından gayet sıcak bir şekilde karşılandığı bölge kurye ofislerinden birine girdi.

"Wilson, sana yardım etme fırsatı bulduğum küçük olayı unutmamışsın anlaşılan."

"Hayır, efendim, kesinlikle unutmadım. Benim namımı korumuştunuz ve belki de hayatımı."

"Sevgili dostum, abartıyorsun. Çalışan çocuklar arasında, soruşturma sırasında bazı yetenekleri olduğunu gösteren Cartwright isimli bir delikanlı vardı."

"Evet, efendim, hâlâ bizim yanımızda."

"Çağırabilir misin lütfen? Teşekkür ederim. Bir de bu beş poundluk banknotu bozabilirseniz memnun olurum."

On dört yaşlarında aydınlık, zeki yüzlü bir delikanlı yöneticinin çağrısına uydu. Ünlü dedektife hayranlıkla bakarak durdu.

“Otel rehberini alabilir miyim?” dedi Holmes. “Teşekkür ederim. Bak Cartwright, burada hepsi de Charing Cross etrafında olan yirmi üç otelin ismi var. Görüyor musun?”

“Evet efendim.”

“Hepsini sırasıyla ziyaret edeceksin.”

“Evet efendim.”

“Her birinde dışarıdaki kapıcıya bir şilin vererek işe başlayacaksın. Al sana yirmi üç şilin.”

“Evet efendim.”

“Ona çünkü kâğıt çöpünü görmek istediğini söyleyeceksin. Önemli bir telgrafın kaybolduğunu ve onu aradığını söyle. Anlıyor musun?”

“Evet efendim.”

“Ama gerçekte aradığın *Times*’ın makasla bazı delikler açılmış olan orta sayfası. İşte *Times*’ın bir nüshası. Bu da o sayfa. Kolaylıkla tanıyabilirsin, değil mi?”

“Evet efendim.”

“Hepsinde dışarıdaki kapıcı içeridekini çağıracaktır, ona da bir şilin veririsin. İşte yirmi üç şilin daha. Yirmi üçün yirmisinde muhtemelen bir önceki günün çöplerinin yakıldığını veya atıldığını öğreneceksin. Diğer üç durumda ise sana bir kâğıt yığını gösterilecek ve sen bunların arasında *Times*’ın bu sayfasını arayacaksın. Onu bulma şansın son derece az. Acil durumlar için fazladan on şilin veriyorum. Akşama kadar telgrafla Baker Caddesi’ne bir rapor gönder. Bize de Watson, telgrafla 2704 numaralı arabacının kimliğini bulmak kalıyor; ondan sonra da otele gitme zamanımız gelene kadar Bond Caddesi’ndeki resim galerilerinden birinde zaman öldürürüz.”

Üç kopuk ip¹

Sherlock Holmes'un istediği zaman aklını tüm işlerden tamamen soyutlamak gibi bir gücü vardı. İki saattir, bulaşmış olduğumuz bu garip işi tamamen unutmuş ve modern Belçikalı ustaların tablolarına dalmış gözüküyordu. Kendimizi Northumberland Otelinde bulana kadar yalnızca basit düzeyde bazı bilgilere sahip olduğu sanattan başka hiçbir şeyden söz etmedi.

"Sir Henry Baskerville yukarıda, sizi bekliyor," dedi otel görevlisi. "Gelir gelmez sizi yukarı çıkarmamı söyledi."

"Kayıtlarınıza göz atmamda sakınca var mı?" dedi Holmes.

"Hiç yok."

Kayıt defterine göre Baskerville'den sonra iki isim eklenmişti. Birisi Newcastle'dan Theophilus Johnson ve ailesi, diğeri High Lodge, Alton'dan Mrs. Oldmore ve hizmetçisi.

"Bu kesinlikle benim eskiden tanıdığım Johnson ol-

1. Burada sadece üç ipten örölmüş bir ağ simgeleniyor. Ağın amacı şüpheliyi yakalamak. O üç ip de telgraftan, Cartwright'tan ve sürücüden alınacak bilgileri temsil ediyor. Bunların üçü de Holmes'un tasarladığı yönde gelişmeyince, sonuca varmak olanaksız oluyor. (Y.N.)

malı," dedi Holmes görevliye. "Bir avukat değil mi, gri saçlı ve yürürken aksıyor."

"Hayır, efendim, bu kömür madeni olan, çok aktif bir beyefendi, sizden daha yaşlı değil."

"İşi konusunda yanılmadığına emin misin?"

"Hayır efendim! Yıllardır bu otele gelir ve hepimiz onu çok iyi tanırız."

"Tamam, şimdi anlaşıldı. Mrs. Oldmore'u da; onun adını da hatırlar gibiyim. Merakımı mazur görün, ama insan bir dostunu ararken diğerini buluyor."

"Bakıma muhtaç bir hanım, efendim. Kocasını bir zamanlar Gloucester valisiydi. Şehre ne zaman gelse bizde kalır."

"Teşekkür ederim; korkarım onu tanımıyorum."

"Bu sorularla çok önemli bir gerçeği saptadık, Watson," dedi, birlikte yukarı çıkarken kısık bir sesle devam ederek. "Artık dostumuzla o kadar ilgilenen insanların bu otelde kalmadıklarını biliyoruz. Bu, gördüğümüz gibi onların dostumuzu gözetlemeye meraklı oldukları kadar, dostumuzun da onları görmesinden eşit derecede telaşlandıkları anlamına gelir. Bu, çok anlamlı bir gerçek."

"Neyi gösterir?"

"Şunu gösterir... aman, sevgili dostum, sorun nedir?"

Basamakların tepesinden dönünce Sir Henry Bas-kerville'in kendisiyle karşılaştık. Suratı öfkeden kıpkırmızıydı ve bir elinde eski ve tozlu bir çizme vardı. O kadar kızgındı ki konuşmakta zorlanıyordu; konuştuğu zaman da bu sabah ondan duyduğumuzdan çok daha yavvan ve daha batılı bir şiveyle konuşuyordu.

"Bana öyle geliyor ki beni bu otelde enayi yerine koyuyorlar," diye bağırdı. "Eğer dikkat etmezlerse yanlış adamla oyun oynadıklarını görecekler. Lanet olsun, eğer o çocuk benim kaybolan çizmemi bulamazsa kesin bir bela çıkacak. Ben çok iyi şaka kaldırıyorum, Mr. Holmes,

ama bu kez biraz çizmeyi aştılar.”

“Hâlâ çizmenizi mi arıyorsunuz?”

“Evet beyefendi ve bulmakta kararlıyım.”

“Ama siz kesinlikle yeni, kahverengi bir çizme olduğunu söylemişsiniz.”

“Öyleydi, efendim. Şimdi ise eski siyah bir çizme.”

“Nasıl! Şey mi demek istiyorsunuz?”

“Kesinlikle onu demek istiyorum. Hayatta üç çift çizmem var, yeni kahverengi, eski siyah ve şu anda giydiğim rügan. Dün akşam kahverenginin tekini aldılar ve bugün de siyahlardan birini yürüttüler. Buldunuz mu? Konuş be adam, öyle bakıp durma!”

Telaşlı bir Alman hizmetçi ortaya çıktı.

“Hayır, efendim. Otelin her yerinde sordum ama hakkında tek kelime bilgi alamadım.”

“Pekâlâ, ya o çizme güneş batımından önce bana geri gelir ya da yönetici ile konuşup hemen bu oteli terk edeceğimi söyleyeceğim.”

“Bulunacak efendim, biraz sabırlı olursanız bulunacağına söz veriyorum.”

“Mutlaka bulun, çünkü bu hırsızlar mağarasında kaybedeceğim son şey olacak. İşte, Mr. Holmes, bu önemsiz sorunla canınızı sıktığım için beni mazur görün...”

“Sorun çıkarmaya değecek bir şey bence.”

“Gerçekten, ciddiye alıyor gibisiniz.”

“Bunu nasıl açıklıyorsunuz?”

“Açıklamaya çalışmıyorum. Başıma gelen en saçma, en acayip şey gibi gözüküyor.”

“En acayip herhalde...” dedi Holmes düşünceli bir şekilde.

“Siz buna ne anlam veriyorsunuz?”

“Henüz anladığımı iddia etmiyorum. Sizin bu olay oldukça karmaşık, Sir Henry. Amcanızın ölümüyle bağlantılı olarak ele alındığında, şimdiye kadar uğraştığım

çok önemli beş yüz vakanın içinde bu kadar etkileyici bir tane daha olduğuna emin değilim. Ama elimizde birkaç ip var ve bunlardan biri veya öbürü bizi gerçeğe götürecektir. Yanlış olanı izleyerek zaman kaybedebiliriz ama er geç doğru olanı bulmalıyız.”

Bizi bir araya getiren işten çok az bahsettiğimiz hoş bir öğlen yemeği yedik. Daha sonra gittiğimiz özel oturma odasında Holmes, Baskerville’e niyetini sordu.

“Baskerville Malikânesi’ne gitmek.”

“Ne zaman?”

“Bu hafta sonu.”

“Son tahlilde,” dedi Holmes, “kararınızın bilgece olduğunu düşünüyorum. Elimde sizin yakından izlendiğinize dair birçok delil var ve bu kocaman şehirdeki milyonlarca insan arasında bu insanların kim olduğunu ve amaçlarının ne olduğunu keşfetmek zor. Eğer niyetleri kötüyse, size zarar verebilirler ve bizim bunu önleme gücümüz olmayabilir. Benim evimden buraya kadar takip edildiğinizi biliyor muydunuz, Dr. Mortimer?”

“Takip mi! Kim tarafından?”

“Maalesef bunu söyleyemiyorum. Dartmoor’da komşularınız veya tanıdıklarınız arasında siyah top sakallı birisi var mı?”

“Hayır... ya da durun bir dakika... evet var. Barrymore, Sir Charles’ın başuşağı siyah top sakallı bir adam.”

“Barrymore nerede?”

“Malikânedен sorumlu.”

“Gerçekten orada olup olmadığını, Londra’da olma olasılığının olup olmadığını öğrenmemiz çok iyi olur.”

“Bunu nasıl yapabilirsiniz?”

“Bana bir telgraf formu verin. ‘Sir Henry için her şey hazır mı?’ Bu yeterli. ‘Mr. Barrymore, Baskerville Malikânesi’ adresine gönderin. En yakın telgrafhane nerede? Grimpen. Çok iyi. Grimpen’daki postane müdürüne ikin-

ci bir telgraf göndereceğiz: 'Mr. Barrymore'un bizzat kendisine teslim edilmek üzere. Eğer bulunamazsa lütfen telgrafı, Northumberland Oteli'nde Sir Henry Baskerville'e iade ediniz.' Bu bizim akşamdan önce Barrymore'un Devonshire'da görevi başında olup olmadığını öğrenmemizi sağlar."

"Evet, doğru," dedi Baskerville. "Yeri gelmişken, Dr. Mortimer, kim bu Barrymore sahiden?"

"Malikânenin ölen uşağının oğlu. Dört nesildir malikâneye onlar bakar. Bildiğim kadarıyla, kendisi ve karısı yörede herkes kadar saygın bir çifttir."

"Aynı zamanda," dedi Baskerville, "şurası açık ki, malikânede aileden kimse oturmadığı sürece bu insanların şahane bir evleri olacak ve yapacak işleri de olmayacak."

"Doğru."

"Barrymore, Sir Charles'ın vasiyetinden pay aldı mı?"

"Kendisi ve karısının her birine beşer yüz pound."

"Ha! Kendileri bunu alacaklarını biliyorlar mı?"

"Evet. Sir Charles, vasiyetinin sağlayacaklarından bahsetmekten çok hoşlanırdı."

"Çok ilginç."

"Umarım," dedi Dr. Mortimer, "Sir Charles'ın mirasından pay alan herkese şüpheli gözlerle bakmazsınız, çünkü benim payıma da bin pound düştü."

"Gerçekten! Başka kime?"

"Bir takım kişilere önemsiz meblağlar vardı; büyük miktarlarda da hayır kurumlarına. Geriye kalanın tümü Sir Henry'ye gitti."

"Geriye kalan ne kadardı?"

"Yedi yüz kırk bin pound."

Holmes şaşkınlıkla kaşlarını kaldırdı. "İşin içinde bu kadar muazzam bir meblağ olduğu hakkında hiçbir fikrim yoktu," dedi.

"Sir Charles zenginliğiyle meşhurdu, ama hisse se-

netlerini inceleyene kadar biz de ne kadar zengin olduğunı bilmiyorduk. Malın mülkün toplam değeri bir milyona yakındı.”

“Aman Tanrım. Uğruna insanın tehlikeli oyunlar oynayacağı kadar büyük bir ödöl. Bir soru daha Dr. Mortimer. Buradaki genç dostumuzun başına bir şey geldiğini farz etsek, bu nahoş varsayımı mazur görün, bütün mülk kime kalırdı?”

“Sir Charles’ın küçük kardeşi evlenmeksizin öldüğüne göre bütün mülk uzaktan kuzen olan Desmond’lara kalırdı. James Desmond, Westmoreland’de yaşlı bir rahip.”

“Teşekkür ederim. Bu ayrıntıların hepsi çok ilginç. Mr. James Desmond’la tanıştınız mı?”

“Evet. Bir keresinde Sir Charles’ı ziyarete gelmişti. Saygıdeğer görünüşlü, azizler gibi hayatı olan bir adamdı. Sir Charles’ın ısrarlarına rağmen ondan hiçbir ödeme kabul etmemişti.”

“Bu kadar basit zevkleri olan bir adam Sir Charles’ın binlerce poundunun vârisi olacak.”

“Mülkün yalnızca vârisçisi olurdu, çünkü o satılıp devredilemeyecek bir şey¹. Ayrıca, parayla doğal olarak istediğini yapabilecek olan şimdiki sahibi tarafından başka türlü bir vasiyet yazılmadıkça aynı zamanda paranın da vârisi olurdu.”

“Siz vasiyetinizi yazdınız mı Sir Henry?”

“Hayır, Mr. Holmes, yazmadım. Zamanım olmadı çünkü meselenin ne durumda olduğunu ancak dün öğrenebildim. Ama her halükârda bence para unvanla ve mülkle beraber kalmalı. Bu zavallı amcamın fikriydi. Mülkü idame ettirebilecek parası olmadan, sahibi Baskerville’lerin ihtişamını nasıl yeniden oluşturabilir?.. Ev,

1. Eskiden büyük mülklerin miras yoluyla bölünmesini engellemek için kullanılan bir yöntem. (Ç.N.)

arazi ve para bir arada olmalı."

"Kesinlikle. Sir Henry, gecikmeden Devonshire'a gitmenizin uygun olacağı konusunda sizinle hemfikirim. Belirtmem gereken yalnızca bir çekincem var. Kesinlikle yalnız gitmemelisiniz."

"Dr. Mortimer benimle birlikte dönüyor."

"Ama Dr. Mortimer'in gitmesi gereken bir muayenehanesi var ve evi sizinkinden millerce uzakta. Tüm iyi niyetine rağmen size yardım etmesi mümkün olmayabilir. Hayır, Sir Henry, yanınıza birisini almalısınız, güvenilir ve hep yanınızda olacak biri."

"Siz kendiniz gelebilir misiniz, Mr. Holmes?"

"Eğer olaylar bir kriz şekline dönüşürse bizzat orada olmaya çalışabilirim; ancak benim yoğun danışmanlık işim ve birçok yerden gelen sürekli istekler nedeniyle Londra'dan sınırsız bir süre uzaklaşmamın olanaksız olduğunu anlayabilirsiniz. Şu anda İngiltere'nin en saygın isimlerinden biri bir şantajla lekelenmeye çalışılıyor ve feci bir skandalı ancak ben durdurabilirim. Benim Dartmoor'a gitmemin ne denli olanaksız olduğunu görüyorsunuz."

"O zaman kimi öneriyorsunuz?"

Holmes elini kolumun üstüne koydu.

"Eğer dostum üstlenirse, sıkışık bir durumda yanınızda bulunması ondan daha iyi olacak bir başka insan yoktur. Bunu kimse benden daha inanarak söyleyemez."

Bu teklif beni gafil avladı, ama yanıtlamaya vakit bulamadan Baskerville elimi tuttu ve içtenlikle sıktı.

"Çok naziksiniz, Mr. Watson," dedi. "Benim nasıl biri olduğumu biliyorsunuz ve bu olay hakkında en az benim kadar bilgi sahibisiniz. Baskerville Malikânesi'ne gelip bana destek olursanız bunu hiçbir zaman unutmayacağım."

Macera vaatleri benim için her zaman büyüleyici

olmuştur; Holmes'un kelimeleri ve Baronet'in eşlik etmem için beni bu kadar hevesle çağırması gururumu okşamıştı.

"Memnuniyetle gelirim," dedim. "Zamanımı değerlendirmek için bundan daha iyi bir şey düşünemiyorum."

"Bana da dikkatlice rapor verirsin," dedi Holmes. "Bir kriz ortaya çıkarsa, ki eminim çıkar, ben sana nasıl davranacağını söylerim. Sanırım cumartesiye kadar hepiniz hazır olursunuz."

"Bu Dr. Watson'a uyar mı?"

"Çok uyar."

"O zaman, benden aksine bir şey duymadıkça, Paddington'dan gelen 10.30 treninde buluşuruz."

Tam gitmek üzere kalkmışken Baskerville bir zafer çılgılığı attı ve odanın köşelerinden birine dalarak bir dolabın altından kahverengi bir çizme çekip çıkardı.

"Kaybolan çizmem," diye bağırdı.

"Bütün güçlüklerimizin bu kadar kolay yok olması dileğiyle," dedi Sherlock Holmes.

"Ama bu çok acayip bir şey," dedi Dr. Mortimer. "Yemekten önce bu odayı çok dikkatle aradım."

"Ben de," dedi Baskerville. "Her santimetresini."

"O zaman çizme kesinlikle yoktu."

"Bu durumda biz yemek yerken garson yerleştirmiş olmalı."

Alman çağrıldı, ama konu hakkında hiçbir şey bilmediğini iddia etti; diğer soruşturmalar da bir açıklık getirmedi. Birbiri ardı sıra, hem de çok sık gelen devamlı ve açıkçası amaçsız sırlara bir yenisi eklenmişti. Sir Charles'ın ölümünün korkunç hikâyesini bir kenara bırakacak olursak, iki gün içinde aralarında baskılı bir mektubun elimize geçmesi, arabada siyah sakallı casus, yeni kahverengi çizmenin kaybolması, siyah çizmenin kaybolması ve şimdi de yeni kahverengi çizmenin geri dö-

nüşünün sayılabileceği bir sıra anlamsız olayla karşılaşmıştık. Baker Caddesi'ne dönerken Holmes arabada sessizce oturdu; çatık kaşlarından ve sert bakışlarından aklının, benimki gibi, bütün bu tuhaf ve birbiriyle ilişkisiz gözükten olayları tek bir çerçeve içinde bir şemaya oturtmakla uğraştığı anlaşılıyordu. Bütün öğleden sonra bütün ve düşünce içinde kaybolarak oturdu.

Akşam yemeğinden hemen önce iki telgraf teslim edildi. Birincide şöyle diyordu:

Barrymore'un malikânede olduğunu öğrendim. – BASKERVILLE

İkincide:

Talimatınız üzere yirmi üç otele gittim; kesilmiş *Times* sayfası bulamadığımı üzülererek bildiririm. – CARTWRIGHT

"İplerimden ikisi böylece gitti Watson. Her şeyin insanın aleyhine geliştiği bir vakadan daha teşvik edici bir şey yoktur. Başka bir koku aramalıyız."

"Elimizde hâlâ casusu taşıyan sürücü var."

"Kesinlikle. Resmî kaynaklardan adını ve adresini bulmak için telgraf çektim. Eğer bu gelen, soruma bir yanıtsa hiç şaşırırmam."

Kapı zili bir yanıtta daha da tatmin edici bir şey gösterdi, çünkü kapı açıldığında içeri giren kaba saba görünüşlü adam sürücünün ta kendisiydi.

"Merkez ofisten bana bu adreste bir beyefendinin 2704 numarayı aradığını söylediler," dedi. "Yedi yıldır bu arabayı kullanırım, bir kelime bile şikâyet duymadım. Benimle ne derdiniz olduğunu yüzünüze karşı sormak için duraktan doğrudan buraya geldim."

"Seninle bir derdim; sana karşı hiçbir şeyim yok dos-

tum," dedi Holmes. "Tam tersine, sorularıma net yanıtlar verirsen yarım altınım var senin için."

"İyi bir gün geçirdim kesinlikle," dedi sürücü sırtarak. "Sormak istediğiniz şey neydi, efendim?"

"İlk olarak adın ve adresin, eğer seni tekrar çağırarak olursam."

"John Clayton, 3 Turpey Sokağı, Borough. Arabam da Shipley durağındadır, Waterloo İstasyonu'nun yanında."

Sherlock Holmes not etti.

"Clayton, bu sabah saat onda gelip bu evi gözetleyen ve ardından iki beyefendiyi Regent Caddesi'ne kadar izleyen müşteri hakkında bildiğin her şeyi anlat."

Adam şaşırmış ve biraz da utanmış gözükte. "Size bir şeyler söylememin yararı yok, çünkü öyle gözüküyor ki siz zaten benim kadar biliyorsunuz," dedi. "Gerçek şu ki o beyefendi bana bir dedektif olduğunu ve onun hakkında kimseye bir şey söylememi tembih etti."

"Sevgili dostum, bu çok ciddi bir iş ve benden herhangi bir şey gizlemeye kalkarsan çok kötü duruma düşebilirsin. Müşterinin sana dedektifim dediğini mi söyledin?"

"Evet, öyle dedi."

"Bunu ne zaman söyledi?"

"Benden ayrılırken."

"Başka bir şey söyledi mi?"

"Adını söyledi."

Holmes bana küçük bir zafer bakışı attı. "Adını söyledi, öyle mi? Bu aptalca. Söylediği isim neydi?"

"Adı," dedi sürücü, "Mr. Sherlock Holmes'tu."

Dostumun daha önce hiçbir şeye sürücünün yanıtı kadar şaşırdığını görmemiştim. Bir an için sessiz bir şaşkınlıkla oturdu. Ardından kahkahalara boğuldu.

"İncelik, Watson, inkâr edilemez bir incelik," dedi. "Benimki kadar çabuk, kıvrak bir numara. Bu sefer o ben-

den önce güzelce hedefine vardı. Adı Sherlock Holmes' tu öyle mi?"

"Evet, efendim, beyefendinin adı buydu."

"Mükemmel, onu nereden aldığını ve bütün olup biteni anlat."

"Beni saat dokuz buçukta Trafalgar Meydanı'nda durdurdu. Dedektif olduğunu ve gün boyu soru sormadan söylediklerini harfiyen yapar ve soru sormazsam 2 *guinea*¹ vereceğini söyledi. Memnuniyetle kabul ettim. Önce Northumberland Oteli'ne gidip iki beyefendi dışarı çıkıp duraktan bir arabaya binene kadar bekledik. Onların arabalarını buraya yakın bir yerde durana kadar izledik."

"Bu kapıya mı?" dedi Holmes.

"Ondan tam emin değilim, ama müşterimin gayet iyi bildiğini söyleyebilirim. Sokağın ortasında bir yere çekip bir buçuk saat bekledik. Sonra o iki beyefendi bizim yanıımızdan yürüyerek geçti ve biz de onları Baker Caddesi'nden aşağı ve daha sonra da..."

"Biliyorum," dedi Holmes.

"Regent Caddesi'nin dörtte üçüne gelene kadar. Ondan sonra benim beyefendi arabanın tavanındaki kapağı açıp son sürat Waterloo İstasyonu'na gitmemi haykırdı. Atları kırbaçladım ve on dakikadan daha kısa sürede oradaydık. Ondan sonra dürüst bir insan gibi 2 *guinea*'yi ödedi. Yalnızca tam giderken arkasını dönüp, "Belki ilğini çeker, gün boyu arabanda Mr. Sherlock Holmes'u taşıdın" dedi. İsmi oradan duydum."

"Anladım. Ondan sonra da onu görmedin."

"İstasyona girdikten sonra görmedim."

"Mr. Sherlock Holmes'u nasıl tarif edersin?"

1. Eskiden kullanılan yirmi bir şilin değerinde para birimi. (Ç.N.)

Sürücü kafasını kaşıdı. "Tarifi o kadar kolay olmayan bir beyefendiydi. Kırk yaşlarında olduğunu söyleyebilirim; orta boylu, sizden beş-on santim daha kısa birisiydi, efendim. Sosyetik birisi gibi giyinmişti, altı düz kesilmiş siyah top sakallı ve soluk yüzlü. Daha fazlasını söyleyebilir miyim, bilmiyorum."

"Gözlerinin rengi?"

"Bunu bilmiyorum."

"Hatırlayabildiğin başka bir şey?"

"Hayır, efendim, yok."

"Peki, işte yarım altın liran. Daha fazla bilgi getirirsen seni bir yenisi bekliyor, iyi geceler!"

"İyi geceler efendim, teşekkür ederim."

John Clayton kıkırdarak ayrıldı ve Holmes yüzünde pişmanlık ifade eden bir gülümsemeyle bana dönerek omuzlarını silkti.

"Üçüncü ipimiz de pat diye kopuverdi ve biz başa döndük," dedi. "Adi, aşağılık herif. Numaramızı biliyordu; Sir Henry Baskerville'in bana danıştığını biliyordu, Regent Caddesi'nde beni tanıdı, arabanın numarasını alıp sürücüyü bulacağımı tahmin etti ve bu küstah mesajı geri gönderdi. Bu sefer dışımıza uygun bir düşmanla karşı karşıyayız. Londra'da mat edildim. Sana Devonshire'da yalnızca iyi şanslar dileyebilirim. Ama bu konuda içim hiç de rahat değil."

"Hangi konuda?"

"Seni gönderme konusunda. Bu pis bir iş, Watson, pis, tehlikeli bir iş ve işe bulaştıkça daha az hoşlanıyorum. Evet, sevgili dostum, gülebilirsin, ama yemin ederim seni tekrar sağ salım Baker Caddesi'nde görmekten çok mutlu olacağım."

Baskerville Malikânesi

Sir Henry Baskerville ve Dr. Mortimer kararlaştırılan günde hazırды ve ayarlandığı şekilde Devonshire'a hareket ettik. Mr. Sherlock Holmes benimle istasyona kadar geldi ve bana en son emirlerini verip önerilerini yaptı.

"Teorilerim ve kuşkuarımla aklına bazı önyargılar yerleştirmeyeceğim, Watson," dedi. "Senden yalnızca bana basitçe gerçekleri en ince ayrıntısına kadar bildirmeni rica edeceğim; teori oluşturmayı bana bırakabilirsin."

"Ne gibi gerçekler?"

"Ne kadar dolaylı olsa da bu vakayla ilgili görünen her şey, özellikle de genç Baskerville ve komşuları arasındaki ilişki veya Sir Charles'ın ölümü ile ilgili her türlü yeni ayrıntı. Son birkaç gündür ben de bazı araştırmalar yaptım, ama korkarım sonuçlar olumsuz. Ama bir şey kesin gibi gözüküyor ki, o da bir sonraki vâris Mr. James Desmond'un yaşlıca ve çok iyi bir insan olduğu, yani bu zulmün ondan kaynaklanmadığı. Sanırım onu hesaplarımızın dışında bırakabiliriz. Geriye, bataklık arazide Sir Henry Baskerville'in çevresindekiler kalıyor."

"İlk başta şu Barrymore çiftinden kurtulmak gerekmiyor mu?"

"Kesinlikle hayır. Bundan daha büyük hata olamaz. Eğer suçsuzlarsa, bu çok zalim bir adaletsizlik olur; eğer

suçlularsa, suçlarını ortaya çıkarma fırsatını kaçırmış oluruz. Hayır, hayır, onların şüpheliler listemizdeki yerini korumalıyız. Doğru anımsıyorsam bir de malikânedeki uşak var. Bataklık arazisinde iki de çiftçi. Tamamen suçsuz olduğuna inandığım dostumuz Dr. Mortimer ve hakkında hiçbir şey bilmediğimiz karısı var. Doğa bilimci Stapleton ve herkesin çok beğendiği kız kardeşi var. Tanımadığımız bir unsur, Lafter Malikânesi'ndeki Mr. Frankland ve bir-iki komşu var. Sen, çalışmalarını bu insanlar üzerinde yoğunlaştırmalısın."

"Elimden geleni yapacağım."

"Silahların var sanırım."

"Evet, onları yanıma almayı ben de düşündüm."

"Kesinlikle. Tabancanı gece gündüz yanında taşı ve tedbiri hiçbir zaman elden bırakma."

Dostlarımız birinci sınıf vagonda yerimizi ayırtmış, peronda bizi bekliyorlardı.

"Hayır, hiçbir yeni haberimiz yok," dedi Dr. Mortimer dostumun sorularına yanıt olarak. "Bir şey için yemin edebilirim ki son iki gündür gölge gibi peşimize takılan kimse olmadı. Etrafı dikkatlice gözlemeden dışarı hiç çıkmadık; hiç kimse dikkatimizden kaçamazdı."

"Hep birlikteydiniz sanırım."

"Dün öğleden sonra hariç. Şehre geldiğim zaman bir günümü sırf keyfime ayırdım ve onu da College of Surgeons¹ Müzesi'nde geçirdim."

"Ben de parkta insanları izledim," dedi Baskerville. "Ama hiçbir sorunla karşılaşmadık."

"Yine de tedbirsizlik olmuş," dedi Holmes, ciddi bir yüz ifadesiyle başını sallayarak. "Sir Henry, sizden tek başına dolaşmamanızı rica ediyorum. Başınıza büyük bir

1. (İng.) Cerrahlar Fakültesi. (Y.N.)

talihsizlik gelebilir. Diğer çizmenizi buldunuz mu?"

"Hayır, sonsuza kadar kayboldu."

Tren yavaş yavaş perondan süzölmeye başladığında, "Gerçekten. Çok enteresan. Neyse, hoşça kalın," diye ekledi. "Sir Henry, lütfen Dr. Mortimer'in bize okuduğu eski tuhaf efsanedeki cümlelerden birini aklınızdan çıkarmayın ve karanlık güçlerin hâkim olduğu, karanlık saatlerde bataklıktan uzak durun."

Uzaklaşınca, dönüp perona baktığımda Holmes'un uzun boylu, ciddi vücudunun hareketsiz durmuş, arkamızdan baktığını gördüm.

Hızlı ve hoş bir seyahatti ve zamanımı her iki yol arkadaşım ile ahbablığı ilerleterek ve Dr. Mortimer'in köpeğiyle oynayarak geçirdim. Birkaç saat içinde kahverengi toprak kırmızılaştı, tuğlalar granit dönüştü; etrafı güzelce çevrilmiş gür ve sağlıklı otlaklarda otlayan kırmızı inekler, biraz daha nemli ama daha zengin bir iklimin habercisiydi. Genç Baskerville hevesle pencereden bakıp Devon manzarasının aşına görüntülerini hatırladıkça mutlulukla bağırdı.

"Burayı terk ettikten sonra dünyanın birçok yerinde bulundum, Dr. Watson, ama burası kadar güzel bir yer görmedim."

"Memleketine hayran olmayan bir Devonshire'lı görmedim," dedim.

"Memlekete olduğu kadar söyleyenin soyuna da bağlı," dedi Dr. Mortimer. "Dostumuza bir kere bakmak, içinde Keltlerin heyecanını ve bağlılık duygusunu taşıyan yuvarlak Kelt kafasını görmeye yeter. Zavallı Sir Charles'ın kafası eşine ender rastlanan yarı *Gaelic* yarı *Ivernian*¹ bir yapıdaydı. Siz, en son Baskerville Malikâ-

1. (İng.) Yarı İskoç yarı İrlandalı anlamında. (Y.N.)

nesi'ni gördüğünüzde çok gençtiniz, değil mi?"

"Babam öldüğünde ben ergenlik dönemindeydim ve malikâneyi hiç görmemiştim, çünkü güney sahilinde bir sayfiye evinde oturuyorduk. Sonra ben doğrudan Amerika'da bir arkadaşımın yanına gittim. Bütün bunların bana da Dr. Watson'a olduğu kadar yeni olduğunu ve bataklık araziyi görmek için can attığımı söylemeliyim."

"Sahi mi? O zaman arzunuz kabul edildi, çünkü bataklık arazi görüldü," dedi Dr. Mortimer, arabanın penceresinden dışarıyı işaret ederek.

Tarlaların dörtgen yeşilliği ve ağaçların alçak kavisi üzerinde, uzakta gri melankolik bir tepe yükseliyordu; bulanık ve belirsiz, tuhaf çentikli doruğuyla sanki rüyada, gerçek olmayan bir manzara gibiydi. Baskerville'in bu görüntüye uzun süre gözleri dalıp gitti; hevesli yüzünde, âtalarının hüküm sürdüğü ve derin izler bıraktığı bu tuhaf yerin ilk görüşte ona ne kadar çok şey ifade ettiğini gördüm. Tüvit giysileri içinde Amerikan aksanıyla sıkıcı bir vagon köşesinde oturuyordu; gizemli ve anlamlı yüzüne baktıkça asil, ateşli ve gerçekten buyurgan adamların köklü soyundan geldiğini her zamankinden daha fazla hissettim. Kalın kaşlarında, hassas burnunda ve büyük ela gözlerinde gurur, yiğitlik ve güç vardı. Eğer o ürkütücü bataklıkta bizi zor ve tehlikeli bir macera bekliyorsa bile, en azından o bunu cesaretle paylaşacağını bilip birlikte risk almaya cesaret edilebilecek bir yoldaşı.

Tren yol kenarındaki küçük istasyonda durdu ve hepimiz indik. Dışarıda küçük beyaz çitin arkasında kısa bacaklı bir çift atın koşulduğu, dört tekerlekli, üstü açık, ortasında oturmak için sıraların olduğu küçük bir araba bekliyordu. Bizim gelişimiz besbelli önemli bir olaydı, çünkü istasyon müdürü ve hamallar eşyalarımızı taşımak için etrafımızda toplandı. Burası gayet hoş ve basit bir taşraydı, ama kapının yanında kara üniformalar için-

de kısa tüfeklerine yaslanıp geçerken bizi sert bakışlarla gözetleyen askere benzeyen iki adam görünce şaşırdım. Kaba yüzlü, küçük boylu, boğum boğum bir adam olan sürücü, Sir Henry Baskerville'i selamladı; birkaç dakika içinde geniş beyaz yol boyunca kanatlanmış gidiyorduk. Her iki yanımızda dalgalanan otlaklar yukarı doğru kıvrılıyordu ve üçgen çatılı eski evler koyu yeşil yaprakların arasından kafalarını uzatmıştı; huzur dolu ve güneşli kırların arkasında günbatımına karşı bataklık bölgenin tehditkâr tepeler tarafından perdelenen kapkara, uzun iç karartıcı kavisi yükseliyordu.

Küçük arabamız yan yollardan birine atıldı ve iki yanda üzerleri sularını sızdıran yosunlar ve etli geyikdili otlarıyla kaplı kayaların arasındaki yüzyıllardan beri geçen tekerleklerin açtığı çukur yoldan yukarı doğru kıvrıldık. Bronzlaşmış eğreltiler ve benekli böğürtlenler batan güneşin ışınları altında parılıyordu. Tırmanmaya devam ederek dar bir granit köprüden ve kayaların arasında köpürüp gürleyerek coşkunca çağlayan gürültülü bir dere- nin yanından geçtik. Hem yol hem de dere, yoğun meşe çalısı ve çamlarla bezeli bir vadiden yukarı doğru kıvrılıyordu. Heyecanla etrafına bakınıp sayısız sorular soran Baskerville'den her dönemeçte bir mutluluk nidası çıkıyordu. Onun gözüne her şey güzel gözüküyordu, ama benim için kırlarda bitmekte olan yılın melankolik izleri vardı. Sarı yapraklar yolu bir halı gibi örtüyor ve biz geçtikçe üzerimize uçuşuyordu. Arabanın tıkırtısı çürümüş yaprak yığınlarının üzerinden geçerken kayboldu; bunlar bana Baskerville'lerin vârisinin dönüşü için doğanın önümüze fırlattığı hüznülmü armağanlar gibi gözüküyordu.

"Hey," diye bağırdı Dr. Mortimer. "Bu da ne?"

Hemen önümüzde bataklık bölgenin mahmuz gibi bir uzantısı, bitkilerle kaplı keskin bir dönemeç vardı. Dönemecin tepesinde, kolunda tüfeği hazır vaziyette bek-

leyen sert ve kızgın bakışlı bir asker, atının üstünde kaidesinin üzerindeki bir heykel gibi net ve dimdik duruyordu. Üzerinde yolculuk yaptığımız yolu gözlüyordu.

“Bu ne Perkins?” diye sordu Dr. Mortimer.

Sürücümüz başını yarım çevirdi.

“Princeton’dan bir mahkûm kaçmış, efendim. Üç gündür kayıp ve muhafızlar bütün yolları, bütün istasyonları gözlüyorlar, ancak henüz izine rastlayamadılar. Şurası bir gerçek ki, efendim, yöredeki çiftçiler bundan tedirginler.”

“Bildiğim kadarıyla, bilgi veren olursa 5 pound alacak.”

“Evet efendim. Boğazının kesilmesi olasılığına göre 5 pound ne ki. O, sıradan bir mahkûm değil anlayacağınız. Bu adamı istediğini elde etmeden durduracak hiçbir şey yoktur.”

“Kim bu adam?”

“Selden, Notting Hill canisi.”

Vakayı gayet iyi hatırladım, çünkü kendine has vahşetinden ve katilin bütün yaptıklarındaki sebepsiz gaddarlığından dolayı Holmes olayla ilgilenmişti. Yaptığı şey o kadar dehşet vericiydi ki, ancak akli dengesi ile ilgili kuşkular sayesinde ölüm cezası hafifletilmişti. Arabamız bir yüksekliğe tırmandığında önümüze bütün haşmetiyle, yamru yumru, girintili çıkıntılı yığma taştan anıtlar¹ ve kayalık tepelerle benekli bir görüntüsü olan bataklık arazi çıktı. Araziden gelen soğuk bir rüzgâr hepimizi titretti. Orada bir yerde, bu ıssız düzlükte, bu zalim adam pusuya yatmış, kalbi, kendisini aralarından kovan insanlara karşı kötü duygularla dolu, ininde vahşi bir canavar gibi gizleniyordu. Çorak arazi, dondurucu rüzgâr ve ka-

1. Eski çağlarda ölümlere saygı için taşları üst üste koyarak yapılan yığınlar. (Y.N.)

aran gökyüzünün oluşturduğu kasveti tamamlamak için tek eksik buydu. Baskerville bile sessizliğe gömülüp palatosuna iyice sarındı.

Verimli toprakları ardımızda ve aşağıda bırakmıştık. Geriye dönüp baktığımızda, batan güneşin eğik ışınları dereleri, altından birer ipliğe dönüştürmüş, sabanla altüst edilmiş kırmızı toprak ve ormanların oluşturduğu geniş yumaklarda parlıyordu.

Önümüzdeki yol, dev kaya parçalarının serpiştirildiği kırmızı, yeşil renkli yokuşlarla giderek daha kasvetli bir hal aldı. Ara sıra kaba görüntüsünü yumuşatacak bir sarmaşıktan dahi yoksun, duvarları ve çatısı taştan yapılmış bir bataklık kulübesinden geçiyorduk. Aniden, aşağıda, fırtınalı yılların öfkesiyle eğilip bükülmüş bodur meşe ağaçlarının ve çamların yama gibi örttüğü fincana benzeyen bir çukur gördük. Ağaçların arasından iki tane uzun, dar kule yükseliyordu. Sürücü kamçısıyla işaret ederek, "Baskerville Malikânesi," dedi.

Malikânenin efendisi ayağa kalkmış kıpkırmızı yanakları ve parlayan gözleriyle bakıyordu. Birkaç dakika sonra ana binanın şahane süslerle bir labirent gibi işlenmiş ferforje kapısına varmıştık; iki yanında hava koşullarından yıpranmış, üzerinde liken lekeleri, tepelerinde Baskerville'lerin domuz başları olan sütunlar vardı. Konukevi siyah granitten, çatı kirişleri çıplak tahtadan bir harabeydi, ancak tam karşısında Sir Charles'ın Güney Afrika altınının ilk ürünü olan tamamlanmamış yeni bir bina vardı.

Kapıdan, yaprakların arabanın tekerleklerini tekrar sessizleştirdiği ve eski ağaçların üzerimizde loş bir tünel oluşturduğu yolda ilerledik. Baskerville, uzun karanlık yolun sonunda bir hayalet gibi hafifçe parlayan eve bakınca ürperdi.

"Burada mıydı?" dedi alçak bir sesle.

“Hayır, hayır, ağaçlıklı patika diğer tarafta.”

Genç vâris üzüntülü bir yüzle etrafa bakındı.

“Böyle bir yerde, amcamın bir belanın gelişini hissetmiş olmasına şaşırmadım,” dedi. “Herkesi korkutur burası. Altı ay içinde buraya bir sıra elektrik lambası yerleştireceğim ve bin mumluk güçle tam burada, malikânenin kapısında, Swan ve Edison¹ olunca artık böyle hissetmeyeceksiniz.”

Yolun açıldığı geniş çayırlığın karşısında ev göründü. Zayıf ışıktaki tām ortada ağır bir blok şeklinde evi ve dışarı çıkıntı yapan sundurmayı gördüm. Ön taraf sarmaşıklarla kaplıydı; pencere ve armalar bu koyu örtü üzerindeki yamalara benziyordu. Bu merkez bloktan, eski, üzerinde birçok atış deliği açılmış mazgalları olan ikiz kuleler yükseliyordu. Kulelerin sağında ve solunda siyah grannitten modern kanatlar vardı. Tirizli ağır pencerelerde donuk bir ışık parlıyordu ve dik, sivri çatılardan çıkan yüksek bacalardan siyah bir duman yükseliyordu.

“Hoş geldiniz Sir Henry, Baskerville Malikânesi’ne hoş geldiniz.”

Uzun boylu bir adam sundurmanın gölgesinden çıkıp arabanın kapısını açmaya geldi. Bir kadın malikânenin sarı ışığında siluet olarak seçiliyordu. Dışarı gelip adamın çantalarımızı indirmesine yardım etti.

“Doğru eve gidersem kusura bakmazsınız değil mi, Sir Henry,” dedi Dr. Mortimer, “karım bekliyor.”

“Akşam yemeğine kalmayacağınıza emin misiniz?”

“Hayır, gitmeliyim. Muhtemelen beni bekleyen bazı işler de vardır. Size evi göstermek için kalırdım, ama

1. Thomas Alva Edison (1847-1931) ve Sir Joseph William Swan (1828-1914), elektrik ampulü tasarımı üzerine çalışan araştırmacılar. Swan, tasarımını Edison’dan 10 yıl önce patentlemesine rağmen, Edison İngiliz ve Amerikan piyasalarına egemendi. Ancak mahkeme kararıyla İngiltere’de Swan ile güçlerini birleştirdi. (Ç.N.)

Barrymore benden daha iyi bir rehber olacaktır. Hoşça kalın ve size yardımım dokunacaksa gece gündüz beni çağırmaktan çekinmeyin.”

Tekerlek sesleri kaybolurken Sir Henry ve ben malikâneye döndük, kapı arkamızdan gürültüyle kapandı. Kendimizi büyük, yüksek, yıllanıp siyahlaşmış çok sayıda muazzam meşe kütüklerinden tavan kirişleri olan bir salonda bulduk. Büyük, eski moda şöminedeki demirden askıların arkasında kocaman kütükler çıtırdıyordu. Sir Henry ve ben uzun seyahatten uyuşmuş ellerimizi uzatarak ısıttık. Ondan sonra etrafımıza göz gezdirdik; ortadaki lambanın zayıf ışığında eski vitray pencereler, meşe lambriler, duvarlarda geyik başları ve armaların hepsi loş ve kasvetli görünüyordu.

“Tam hayal ettiğim gibi,” dedi Sir Henry. “Tam bir eski aile evi görüntüsü, değil mi? Bunun ailemin beş yüz yıldır yaşadığı malikâne ile aynı yer olduğunu düşünmek. Tüylerim diken diken oluyor.”

Etrafına bakınırken üzüntülü yüzünün çocuksu bir heyecanla aydınlandığını gördüm. Işık, durduğu yerde üzerine vuruyordu, fakat uzun gölgeler duvarlarda izler bırakarak tepesinde koyu bir gölgelik gibi asılı kalıyordu. Barrymore bavullarımızı odalarımıza taşıyıp dönmüştü. İyi eğitilmiş uşaklar gibi uysal bir şekilde önümüze gelip durdu. Uzun boylu, yakışıklı, siyah top sakalı ve seçkin yüz hatları olan dikkat çekici bir adamdı.

“Akşam yemeğinin hemen mi verilmesini istersiniz, efendim?”

“Hazır mı?”

“Birkaç dakika içinde, efendim. Odalarınızda sıcak su bulacaksınız. Karım ve ben siz yeni düzenlemeler yapana kadar yanınızda kalmaktan mutluluk duyacağız, ama bu evdeki yeni koşulların önemli miktarda personel gerektireceğini anlamalısınız.”

“Hangi yeni koşullar?”

“Yalnızca, efendim, Sir Charles’ın tam bir emekli hayatı yaşadığını ve onun isteklerini yerine getirebildiğimizi kastetmiştim. Doğal olarak siz daha fazla konuklarınız olmasını arzu edeceksiniz ve bu nedenle ev içinde değişikliklere gereksinim duyacaksınız.”

“Karınla senin ayrılmak istediğinizi mi söylüyorsun?”

“Yalnızca sizin için uygun olduğu zaman, efendim.”

“Ama senin ailen nesillerdir bizimle beraber, değil mi? Buradaki hayatıma eski bir aile bağını kopararak başlarsam üzülürüm.”

Uşağın soluk yüzünde bazı duygulanma belirtileri fark eder gibi oldum.

“Ben de aynı şekilde hissediyorum, efendim, karım da. Ancak gerçeği söylemek gerekirse, biz Sir Charles’a çok bağlıydık, ölümü bizim için tam bir şok oldu ve bu nedenle bu ortam bize çok acı veriyor. Korkarım Baskerville Malikânesi’nde kendimizi bir daha asla rahat hissedemeyeceğiz.”

“Ne yapmak niyetindesiniz?”

“Kendimize bir iş kurmayı başaracağımıza kuşkum yok, efendim. Sir Charles’ın cömertliği bunu yapmak için gereken şeyi sağladı. Şimdi, efendim, size odalarınızı göstereyim.”

Çifte merdivenle çıkılan tırabzanlı bir iç balkon, salonun üst kısmını çepeçevre dolanıyordu. Bu merkezi noktadan yatak odalarına açılan iki tane uzun koridor tüm bina boyunca uzanıyordu. Benim yatak odam Baskerville’inki ile aynı kanattaydı ve neredeyse onun odasının bitişiğindeydi. Bu odalar evin orta bölümünden çok daha modern gözüküyordu ve aydınlık duvar kâğıdı ile bir sürü mum, geldiğimizde aklıma yerleşen kasvetli izlenimin dağılmasını sağladı.

Ama salonun açıldığı yemek odası karanlık ve kas-

vetli bir yerdi. Ailenin oturduğu platformun, hizmetlilerin bulunduğu aşağı bölmeden bir basamakla ayrıldığı uzun bir odaydı. Bir ucunda, tavana yakın yerde müzisyenler için ayrılmış bir balkon vardı. Başımızın üzerinden geçen siyah kirişlerin ardında isle kararmış tavan vardı. Odanın kasvetli havası, bir zamanlar onu aydılatan sıra sıra meşaleler, eski bir şölenin neşesi ve kaba kahkahalarıyla yumuşamış olabilirdi; ama şimdi siyah giysili iki beyefendi abajurlu lambanın yaydığı küçük bir ışık halkasının içinde otururken insanın sesi kısılıp ruhu daralıyordu.

Elizabeth şövalyelerinden, Naiplik döneminin¹ züppelerine kadar her çeşit elbise içinde dizilmiş ata portreleri loş bir sıra halinde yukarıdan gözetleyip sessiz varlıklarıyla bizi sindiriyorlardı. Az konuştuk; yemeğin bittiğine ve modern bilardo odasına geçerek bir sigara içebileceğimize çok memnundum.

“Pek de neşeli bir yer değil,” dedi Sir Henry. “Sanırım zamanla alışırım, ama şimdi kendimi pek buraya aitmişim gibi hissetmiyorum. Amcamın da böyle bir evde yapayalnız yaşarken biraz tedirginlik duymasına hiç şaşırmadım. Sizin için de uygunsa bu akşam erkenden odalarımıza çekilelim, belki de yarın sabah her şey daha neşeli görünür.”

Yatmadan perdelerimi açıp pencereden dışarı baktım. Malikânenin kapısının açıldığı çimenlik alana bakıyordu. Arkada, iki küçük ağaçlık, çıkan rüzgârda hışıldayıp savruluyordu. Koşuşturan bulutların arasından bir yarım ay çıktı. Ayın donuk ışığında, ağaçların arkasında kırık saçaklar gibi sıralanmış kayalar ve melankolik ba-

1. 1811-1820 arasında gelecekteki IV.Kral George'un, babası III. George'un yerine naip olarak ülkeyi yönettiği dönem. III.George'un ataklar halinde gelen akıl hastalığı vardı. Naiplik sefahat dönemi olarak bilinir. (Ç.N.)

taklık arazisinin uzun ve alçak kıvrımını görüyordum. En son izleniminin de diğerleriyle tamamen uyumlu olduğunu düşünerek perdeyi kapattım.

Ama bu tam olarak da en son izlenimim değilmiş. Kendimi bitkin hissetmeme rağmen uyuyamadım, huzursuz bir şekilde bir o tarafa bir bu tarafa dönüp uymaya çalıştım ancak bir türlü uyku tutmadı. Uzaklarda, bir saatin her saat çeyreğinde çan çalması dışında eski evin üstünde ölüm sessizliği vardı. Aniden, gecenin derin sessizliğinde kulaklarıma net, çınlayan ve yanılmamın olanaksız olduğu bir ses geldi. Bu, bir kadının hıçkırarak ağlaması; kontrol edilemez bir üzüntü nedeniyle perişan olan bir kadının boğuk, boğucu solumasıydı. Yataкта oturup dikkatle dinledim. Ses uzaktan geliyor olamazdı ve kesinlikle evin içindendi. Yarım saat bütün sinirlerim tetikte bekledim, saatin vuruşu ve duvardaki sarmaşığın hışırtısı dışında hiçbir ses gelmedi.

Merripit Konutu'nun Stapleton'ları

Ertesi sabahın taptaze güzelliği, Baskerville Malikânesi'ndeki ilk deneyimlerimizin zihnimizde bıraktığı kasvetli ve sıkıcı izlenimlerin dağılmasını sağladı. Sir Henry ile kahvaltı sofrasına oturduğumuzda güneş ışığı tırizli yüksek pencerelerden bir sel gibi içeri akıp üzerlerini örten armalardan soluk renkli lekeler yansıtıyordu. Koyu lambri altın huzmelerde bronz gibi parlıyordu ve bu odanın bir önceki akşam ruhlarımıza bu kadar sıkıntı dolduranla aynı oda olduğuna inanmak gerçekten zordu.

"Sanırım suçlanması gereken ev değil kendimiz," dedi Baronet. "Yolculuktan yorulmuş, arabada da soğuktan donmuştuk; o nedenle burası gözümüze kasvetli göründü. Şimdi dinlendik ve iyiyiz ve her şey tekrar mutluluk dolu."

"Aslında tamamen bir hayal meselesi değildi," diye yanıtladım. "Örneğin, siz dün gece birisinin, sanırım bir kadının, hıçkırarak ağladığını duydunuz mu?"

"Bu ilginç, çünkü yarı uyurken ben de öyle bir şey duyduğumu sanmıştım. Epey bir süre bekledim, ama bir daha duymadım, o nedenle bunun bir rüya olduğu sonucuna vardım."

"Ben çok net olarak duydum ve bir kadının hıçkırarak ağlaması olduğuna eminim."

“Bunu derhal sormalıyız.” Zili çalıp Barrymore’un bizim duyduklarımızla ilgili bir bilgisi olup olmadığını sordu. Efendisini dinlerken uşağın soluk yüz hatları bana sanki biraz daha soluklaştı gibi geldi.

“Bu evde yalnızca iki kadın var, Sir Henry,” diye yanıtladı. “Biri, binanın diğer kanadında uyuyan mutfak hizmetçisi, diğeri de karım ve ben, o sesin ondan gelmediğini söyleyebilirim.”

Yalan söylüyordu, çünkü kahvaltıdan sonra uzun koridorda Mrs. Barrymore’a rastladığımda yüzünün tamamına güneş vurmuştu. İri, kayıtsız görünümlü, şişman bir kadındı ve dudaklarında sert bir ifade vardı. Kendini ele veren gözleri kıpkırmızıydı ve bana şişmiş gözkapakları arasından bakıyordu. Öyleyse, gece ağlayan kadın oydu ve eğer o idiyse kocası bunu bilmeliydi. Bunun keşfedilmesi riski aşikâr olduğu halde öyle olmadığını söylemişti. Neden böyle yapmıştı? Ve o neden böyle acı acı ağlamıştı? Şimdiden, bu soluk yüzlü, yakışıklı, siyah sakallı adamın etrafında gizemli ve karanlık bir hava oluşmuştu. Sir Charles’ın cesedini ilk bulan da oydu ve yaşlı adamın ölümüyle sonlanan durumlarla ilgili tek bildiklerimiz onun anlattıklarına dayanıyordu. Acaba Regent Caddesi’ndeki arabada gördüğümüz gerçekten Barrymore olabilir miydi? Arabanın sürücüsü biraz daha kısa boylu bir adam tarif etmişti, ama bu izlenim pekâlâ yanlış da olabilirdi. Bu hususu nasıl kesin çözüme kavuşturabilirdim? Açıkçası, yapılacak ilk şey Grimpen posta müdürünü görüp yoklama telgrafının bizzat Barrymore’a teslim edilip edilmediğini araştırmaktı. Yanıt ne olursa olsun, en azından Sherlock Holmes’a bildirilecek bir şeyim vardı.

Sir Henry’nin kahvaltıdan sonra incelemesi gereken birçok belge vardı; yani benim gezintim için çok uygun bir zamandı. Bataklığın kenarı boyunca dört millik hoş bir yürüyüşten sonra, içinde biri han, biri de Dr. Mortimer’in

evi olduğu anlaşılan iki daha büyükçe binanın diğerlerine tepeden baktığı küçük, kasvetli köye ulaştım. Aynı zamanda köyün bakkalı da olan posta müdürü telgrafı net olarak anımsıyordu.

“Kesinlikle, efendim,” dedi. “Aynen bana söylendiği gibi telgrafı Mr. Barrymore’a gönderdim.”

“Kim verdi telgrafı?”

“Buradaki oğlum. James, geçen hafta malikânede Mr. Barrymore’a telgrafı sen verdin değil mi?”

“Evet baba, ben verdim.”

“Bizzat kendisine mi?”

“O anda kendisi tavan arasındaydı, o nedenle bizzat kendisine teslim edemedim, ancak Mrs. Barrymore’a verdim, o da derhal ileteneğine söz verdi.”

“Sen Mr. Barrymore’u gördün mü?”

“Hayır efendim. Size söyledim, tavan arasındaydı.”

“Eğer görmediysen tavan arasında olduğunu nereden biliyorsun?”

“Karısı nerede olduğunu biliyordu herhalde,” dedi posta müdürü sinirli bir şekilde. “Telgraf eline geçmemiş mi? Eğer bir hata varsa o zaman Mr. Barrymore’un kendisinin şikâyet etmesi gerekir.”

Soruşturmayı daha ileri götürmek umutsuz bir çaba gibi gözüküyordu, ama Holmes’un oyununa rağmen Barrymore’un Londra’da olmadığına dair bir kanıt olmadığı da apaçık ortadaydı. Öyle olduğunu varsayarsak, yani aynı adamın Sir Charles’ı canlı gören son adam ve İngiltere’ye döndüğünde yeni vârisi izleyen ilk adam olduğunu. O zaman neydi? Acaba başkalarının adamı mıydı, yoksa kendisi mi bir dalavere çeviriyordu? Baskerville ailesini ortadan kaldırmaktan nasıl bir çıkarı olabilirdi? *Times*’ın başmakalesinden kesilen uyarıyı düşündüm. Bu onun işi miydi, yoksa muhtemelen onun çevirdiği dolapları etkisizleştirmeye kararlı birisinin mi? Tek anlaşılabi-

lir sebep, Sir Henry'nin öne sürmüş olduğu gibi, eğer aile korkutulup uzaklaştırılırsa Barrymore'lara rahat ve kalıcı bir evin garantilenmiş olmasıydı. Ama tabii böyle bir açıklama, genç Baronet'in etrafında görünmez bir ağ örmekte olan derin ve kurnazca tertipleri açıklamakta yetersiz kalırdı. Holmes'un kendisi de çok sayıdaki çarpıcı araştırmalarının hiçbirinde bu kadar karmaşık bir vakayla karşılaşmadığını söylemişti. Kasvetli, ıssız yol boyunca geri dönerken dostumun diğer meşguliyetlerinden kurtulup omuzlarımdaki bu ağır sorumluluğun yükünü bir an önce alması için dua ettim.

Aniden, koşan ayak sesleri ve bana adımla seslenen bir sesle düşüncelerim bölündü. Dr. Mortimer'i göreceğimi bekleyerek arkama döndüm, fakat beni takip edenin bir yabancı olduğunu görünce şaşırdım. Bu, ufak tefek, ince, sinekkaydı tıraşlı, ciddi suratlı, açık sarı saçlı, ince çeneli, otuz-kırk yaşlarında gri elbiseli ve hasır şapkalı bir adamdı. Omzunda, içinde botanik örnekler taşıdığı teneke bir kutu asılıydı ve bir elinde de yeşil bir kelebek ağı vardı.

"Cüretimi bağışlayacağınızdan eminim, Dr. Watson," dedi, durduğum yere doğru nefes nefese gelirken. "Biz bataklık arazide yaşayanlar samimi insanlarızdır ve resmî tanıştırma merasimlerini beklemeyiz. Benim ismimi ortak dostumuz Mortimer'den duymuş olabilirsiniz. Benim adım Stapleton, Merripit Konutu'nda oturan."

"Ağ ve kutudan anlaşılıyor zaten," dedim. "Mr. Stapleton'ın bir doğa bilimcisi olduğunu biliyordum. Ama siz beni nasıl tanıdınız?"

"Mortimer'e söyleyip duruyordum. Önünden geçtiğiniz sırada, muayenehanenisinin penceresinden sizi bana gösterdi. Aynı yöne gittiğimiz için size yetişip kendimi tanıtmayı düşündüm. Umarım, seyahat Sir Henry'yi yormamıştır."

"Gayet iyi, teşekkürler."

"Sir Charles'ın üzücü ölümünden sonra hepimiz yeni Baronet'in burada oturmak istemeyeceğinden korktuk. Zengin bir adamın buraya gelip kendini böyle bir yere hapsedmesi ondan çok şey istemek olur, ama burası için de bunun ne kadar önemli olduğunu anlatamam. Sanırım Sir Henry'nin konuyla ilgili batıl korkuları yoktur, değil mi?"

"Pek sanmıyorum."

"Aileye dadanan kötü ruhlu köpek efsanesini biliyorsunuzdur muhakkak."

"Duymuştum."

"Buradaki köylülerin ne kadar saf olduğuna inanamazsınız. Birçoğu, bataklık arazide öyle bir yaratık gördüğüne yemin edebilir." Yüzünde bir gülümseme ile konuşmasına rağmen gözlerinde bu meseleyi ciddiye aldığını görür gibiydim. "Bu hikâye Sir Charles'ın tüm hayal gücünü ele geçirmişti ve bunun, onun trajik sonuna yol açtığına hiç kuşku yok."

"Ama nasıl?"

"Sinirleri o kadar yıpranmıştı ki herhangi bir köpeğin görüntüsü bile onun hasta kalbinde ölümcül bir etkiye yol açabilirdi. Sanırım o gece ağaçlıklı patikada gerçekten de ona benzer bir şey görmüş olmalı. Bir felaket olacağından korkuyordum, çünkü bu yaşlı adamı çok severdim ve kalbinin zayıf olduğunu biliyordum."

"Nereden biliyordunuz?"

"Arkadaşım Mortimer söylemişti."

"O zaman siz Sir Charles'ı bir köpeğin kovaladığını ve onun da korkudan öldüğünü düşünüyorsunuz."

"Sizin daha iyi bir açıklamanız var mı?"

"Bir sonuca varmış değilim."

"Mr. Sherlock Holmes vardı mı?"

Sözleri bir an için soluğumu kesti; ama yol arkadaşı-

mın dingin yüzü ve sabit gözlerine bir bakışım beni şaşırtmaya niyeti olmadığını anlamam için yeterliydi.

“Sizi tanımıyormuş gibi yapmamız anlamsız, Dr. Watson,” dedi. “Sizin dedektifinizin ünü bize kadar ulaştı, ama siz de tanınmış biri olmasanız, o da bu kadar ünlü olmazdı. Mortimer bana isminizi söylediğinde kimliğinizi de inkâr edemedi. Sizin burada olmanız Mr. Holmes’ un da bu meseleyle ilgilendiğini gösterir ve onun bu konuda nasıl bir görüşü olacağını da doğal olarak merak ediyorum.”

“Korkarım bu soruya yanıt veremeyeceğim.”

“Acaba kendisinin bizi bizzat şerefleendirip şerefleendirmeyeceğini sorabilir miyim?”

“Şu anda şehri terk edemiyor. İlgilenmesi gereken başka vakalar var.”

“Ne yazık. Bizim için bu denli karanlık olanı biraz aydınlatabilirdi. Sizin araştırmalarınıza gelince, size bir yardım dokunacak olursa emirlerinizi beklerim. Kuşkularınızın ne olduğu veya araştırmanıza nasıl devam edeceğiniz konusunda biraz bilgim olsaydı, belki şimdiden size yardım edebilir veya önerilerde bulunabilirdim.”

“Sizi temin ederim ki buraya yalnızca arkadaşım Sir Henry’yi ziyarete geldim ve bunun için de pek yardıma gereksinimim yok.”

“Mükemmel,” dedi Stapleton. “İhtiyatlı ve ketum olmakta son derece haklısınız. Gereksiz bir şekilde burunumu soktuğum için beni paylamakta da; size bu konudan bir daha bahsetmeyeceğime söz veriyorum.”

Yoldan dar ve otlarla kaplı küçük bir patikanın ayrılp bataklık araziye doğru kıvrıldığı bir noktaya gelmiştik. Sağ tarafımızda iri kayaların serpildiği, eski günlerde üzerinde bir granit ocağı kazılmış dik bir tepe vardı. Bize dönük yüzü girintilerinden eğreltiotlarının ve böğürtlenlerin fışkırdığı karanlık ve sarp bir kayalık şeklindey-

di. Uzakta bir tepeden gri renkli bir duman bulutu havaya yayılıyordu.

"Bu bataklık arazinin patikasından kısa bir yürüyüş bizi Merripit Konutu'na götürür," dedi. "Eğer bir saatiniz varsa sizi kız kardeşimle tanıştırmaktan çok memnun olurum."

İlk düşüncem Sir Henry'nin yanında olmam gerektiği idi. Ancak sonra çalışma masasının üzerine yayılmış olan kâğıtları ve fatura yığınlarını anımsadım. Bunlara yardım edemeyeceğim kesindi. Ayrıca, Holmes kesinlikle bataklıkta komşular hakkında bilgi toplamamı söylemişti. Stapleton'ın davetini kabul ettim ve beraberce patikaya yöneldik.

"Burası şahane bir yer, yani bataklık arazi," dedi dalgalanan çayırlara, uzun yeşil çalılara, muhteşem kabartılar şeklinde köpük köpük yükselen sivri granit tepelere bakarak. "Bataklık araziden insan hiç bıkmaz. Sahip olduğu şahane sırları hayal edemezsiniz. O kadar uçsuz bucaksız, o kadar çorak ve o kadar gizemlidir ki."

"Bataklık araziye iyi tanıyorsunuz o zaman."

"Buraya geleli iki yıl oldu. Buranın yerlileri benim buralarda yeni olduğumu düşünür. Biz, Sir Charles yerleştikten kısa süre sonra geldik. Ama merakım nedeniyle buranın her köşesini keşfettim ve herhalde burayı benim kadar iyi bilen insan azdır."

"Burayı öğrenmek zor mu?"

"Çok zor. Örneğin, kuzeye doğru giden, üzerinden tuhaf tepelerin yükseldiği geniş düzlüğü görüyorsunuz. Dikkate değer bir şey gözlemliyor musunuz?"

"Dört nala at koşturulacak nadir yerlerden biri."

"Böyle düşünmeniz doğal ve bu düşünce birçoğunun hayatına mal oldu. Üzerine kalın bir şekilde dağılmış parlak yeşil noktalara dikkat ettiniz mi?"

"Evet, diğer yerlerden daha verimli gözüküyorlar."

Stapleton güldü.

"Orası büyük Grimpen Bataklığı," dedi. "Yanlış tara-
fa bir adım, ister insan ister şeytan olsun ölüm demektir.
Daha dün bozkırın taylarından birinin oraya gittiğini
gördüm. Bir daha da çıkamadı. Yutan çamurdan dışarı
uzatmaya çalıştığı kafasını uzun bir süre gördüm, ama
sonunda onu yuttu. Kurak mevsimlerde bile orayı geç-
mek tehlikelidir, ama sonbahar yağmurlarından sonra
iyice berbat bir yerdir. Yine de ben tam ortasına kadar
gidip canlı geri dönebilirim. Aman Tanrım, işte o kahve-
rengi taylardan bir tane daha."

Yeşil sazların arasında kahverengi bir şey çırpınıp
debeleniyordu. Ondan sonra can çekişen, acıdan kıvrı-
nan uzun bir boyun yukarı fırladı ve korkunç bir çığlık
bataklıkta yankılandı. Ben dehşet içinde dondum kal-
dım fakat yanımdakinin sinirleri benden daha sağlam
görünüyordu.

"Gitti," dedi. "Bataklık onu aldı. İki günde bu ikinci,
belki de daha fazla, çünkü kuru havalarda oraya gitmeye
alışıp bataklık onları sımsıkı kavrayana kadar farkı anla-
mıyorlar. Büyük Grimpen Bataklığı fena bir yerdir."

"Ve siz onu geçebileceğinizi söylüyorsunuz."

"Ancak çok enerjik birinin geçebileceği bir-iki yol
var. Ben onları keşfettim."

"Böyle korkunç bir yere neden gitmek isteyesiniz?"

"Şu arkadaki tepeleri görüyor musunuz? Aslında
onlar bu geçilemeyen bataklığın yıllar içinde sinsice dört
bir yandan kuşattığı adalar. Nadir bitkiler ve kelebekler
işte orada bulunuyor, oralara gitmeye cesaretiniz varsa."

"Bir gün şansımı denerim."

Bana şaşırmış bir yüzle baktı.

"Tanrı aşkına, bu fikri aklınızdan çıkarın," dedi. "Ka-
nınız benim elime bulaşmış olur. Sizi temin ederim ki
oradan canlı dönme olasılığınız yok. Ben de yalnızca ba-

zı nirengi noktalarını anımsamam sayesinde becerebiliyorum.”

“Aaaa!” diye bağırdım. “O da ne?”

Uzun, tiz, tarifi zor bir inilti bütün araziye kapladı. Her tarafı kapladı, ama nereden geldiğini kestirmek olanaksızdı. Önce cansız bir mırıltı gibiyken giderek derin bir kükremeye dönüştü, sonra tekrar aralıklarla gelen melankolik bir mırıltıya döndü. Stapleton meraklı bir ifadeyle bana baktı.

“Tuhaf yer, bu bataklık,” dedi.

“Peki, bu neydi?”

“Köylüler onun, avını isteyen Baskerville’lerin köpeği olduğunu söylüyorlar. Ben de daha önce bir-iki kere duymuştum, ama hiç bu kadar yüksek perdeden değildi.”

İçimde bir ürpertiyle etrafıma, yeşil sazlık öbekleriyle benek benek olmuş, hafifçe yükselen geniş düzlüğe baktım. Bu uçsuz bucaksız arazide arkamızdaki bir tepeden homurdanan birkaç kunduz dışında kıpırdayan hiçbir şey yoktu.

“Siz eğitilmiş bir adamsınız. Bu tür saçmalıklara inanmıyorsunuz, değil mi?” dedim. “Sizce bu tuhaf sesin kaynağı ne?”

“Bataklıktan bazen böyle tuhaf sesler çıkar. Çamurun dibe çökmesi, suların yükselmesi veya başka şeyler.”

“Hayır, hayır bu yaşayan bir şeyin sesiydi.”

“Belki de öyledir. Siz hiç balabankuşunun ötüşünü duydunuz mu?”

“Hayır, hiç duymadım.”

“İngiltere’de nadir rastlanan bir kuştur; hatta neslinin tükendiğini söyleyebiliriz; ama bataklık arazide her şey mümkündür. Duyduğumuz şeyin en son kalan balabankuşlarından birisinin sesi olmasına hiç şaşmamam.”

“Hayatımda duyduğum en acayip, en tuhaf sestir.”

“Evet, tümüyle esrarengiz bir yer. Diğer taraftaki te-

peye bir bakın. Onlar nedir sizce?"

Dimdik tepenin tamamı gri renkte, halka şeklinde sıralanmış taşlarla kaplıydı, en azından yirmi tane.

"Ne onlar? Koyun ağılları mı?"

"Hayır, onlar kıymetli atalarımızın evleri. Prehisto-rik dönemde insanlar bataklıkta yoğun olarak yaşarlarmış, ama sonraları pek kimse yaşamadığı için bu küçük yapılanmalar olduğu gibi günümüze kalmış. Bunlar onların kulübeleri, ama çatıları yok. Eğer merakınız var da içeriye girerseniz ocaklarını ve koltuklarını bile görebilirsiniz."

"Ama burası sessiz sakın bir kasaba. Buraya ilk insan ne zaman yerleşmiş?"

"Neolitik dönemde. Kesin bir tarih yok."

"Ne yapıyormuş?"

"Bu tepelerde ineklerini otlatıyormuş ve bronz kılıç, taştan baltanın yerini almaya başlayınca kalay bulmak için toprağı kazmayı öğrenmiş. Karşı tepedeki büyük hendeğe bakın. Bu onun işareti. Bataklık araziyle ilgili tamamen kendine özgü bazı şeyler keşfedeceksiniz, Dr. Watson. İzninizi rica edeceğim. Bu kesinlikle bir *Cyclopides*¹."

Küçük bir sinek veya bir kelebek önümüzden kanatlarını çırparak geçti ve Stapleton bir anda olağanüstü bir enerji ve hızla peşinden atıldı. Yaratık, beni hayal kırıklığına uğratarak, doğrudan büyük bataklığa doğru uçtu; ahababım da bir dakika duraksamaksızın yeşil ağını sallayarak bir bitki öbeğinden diğerine atlaya atlaya peşine düştü. Gri elbisesi ve zıplayıp zikzaklar çizerek yaptığı düzensiz takip onu da kocaman bir kelebeğe benzetiyordu. Bense durmuş, onun bu takibini, hem bu sıradışı faaliyeti nedeniyle hayranlıkla, hem de bataklığın gizlen-

1. Pulkanatılar familyasından bir çeşit kelebek. (Ç.N.)

miş tehlikelerinde yanlış bir yere basacağından korkarak izlediğim esnada, arkamda ayak sesleri duyup döndüğümde patikada yanı başımda bir kadının durduğunu gördüm. Duman bulutunun Merripit Konutu'nu işaret ettiği yönden gelmişti, ama bataklığın çukurluğu onu iyice yakına gelene kadar gizlemişti.

Bataklık arazide herhangi bir hanımefendiyle nadiren karşılaşılacağından, onun sözü edilen Miss Stapleton olduğuna kuşkum yoktu; ayrıca birisinin onun çok güzel olduğunu söylediğini anımsadım. Bana doğru gelen kadın kesinlikle öyle birisiydi, hem de eşine az rastlanan cinsinden. İki kardeş arasında bundan daha büyük bir tezat olamazdı, çünkü Stapleton açık renk saçları ve gri gözleriyle soluk görünürken, kız kardeşi İngiltere'de gördüğüm bütün esmerlerden daha kara, ince, zarif ve uzun boyluydu. Eğer manalı dudakları ve güzel kara ve arzulu gözleri olmasaydı neredeyse kayıtsız denecek kadar sıradan gözükebilecek mağrur ve düzgün yüz hatları vardı. Mükemmel endamı ve şık giysisiyle gerçekten de ıssız bir bataklık patikası için tuhaf bir görüntüydü. Ona döndüğümde kardeşine bakıyordu; ondan sonra adımlarını çabuklaştırıp bana doğru gelmeye başladı. Şapkamı çıkarmış tam bir şeyler söylemek üzereydim ki sözleri düşüncelerimi altüst etti.

"Geri dönün," dedi. "Lütfen doğru Londra'ya dönün. Hemen şimdi."

Aptal bir şaşkınlıkla yüzüne bakakaldım. Gözlerinden ateş saçarak bana bakıyordu ve ayağını sabırsızca yere vuruyordu.

"Neden geri döneyim?" diye sordum.

"Açıklayamam." Alçak sesle ama heyecanlı bir tonda konuştu; ifadesinde garip bir pelteklik vardı. "Tanrı aşkına söylediğimi yapın. Geri dönün ve bir daha da bu bataklık araziye ayak basmayın."

“Ama daha yeni geldim.”

“Off!” diye bağırdı. “Bir uyarının sizin iyiliğiniz için olduğunu anlayamaz mısınız? Londra’ya geri dönün. Bu akşam. Ne pahasına olursa olsun bu yerden uzaklaşın. Şişşt, kardeşim geliyor. Söylediklerimin bir kelimesinden bile bahsetmeyin. Rica etsem şuradaki kısrak kuyruklarının arasındaki orkideyi bana getirir misiniz? Buranın güzelliklerini görmek için oldukça geç kaldınız ama bataklığımız orkide bakımından çok zengindir.”

Stapleton kovalamayı bırakmış, koşturmaktan nefes nefese ve kıpkırmızı bir halde yanımıza geri döndü.

“Hey, Beryl!” dedi ve sesinin tonu bana pek de samimi gelmedi.

“Jack, çok terlemişsin.”

“Evet bir *Cyclopides* kovalıyordum. Oldukça nadirdir ve sonbaharın sonuna doğru pek görülmez. Ne yazık ki kaçırdım.” Umursamaz bir şekilde konuşuyordu, ama küçük ışıldayan gözleri sürekli kızla benim aramda gidip geliyordu.

“Birbirinizle tanışmışsınız anlaşılan.”

“Evet. Sir Henry’ye bataklığın güzelliklerini görmek için mevsimin biraz geçtiğini söylüyordum.”

“Sen, onun kim olduğunu sanıyorsun?”

“Sir Henry Baskerville olmalı diye düşünüyorum.”

“Hayır, hayır,” dedim. “Ben yalnızca mütevazı, sıradan bir insanım, ama Sir Henry’nin arkadaşayım, benim adım Dr. Watson.”

Anlamlı yüzünde kızgınlığını belirten bir kızarma oluştu. “Farklı şeylerden bahsediyormuşuz.”

“Nasıl olur, konuşmak için fazla zamanınız olmadı,” dedi kardeşi aynı sorgulayan ifadeyle.

“Ben sanki Dr. Watson bir ziyaretçi değil de burada oturan birisiymiş gibi konuştum,” dedi. “Orkideler için erken mi geç mi olduğu onun açısından pek fark etmez.

Ama bizimle gelip Merripit Konutu'nu göreceksiniz, değil mi?"

Kısa bir yürüyüşten sonra, eski, zenginlik zamanında bir hayvan yetiştiricisinin çiftliği olup şimdi onarılarak modern bir konuta dönüştürülen, bataklık arazinin kasvetli evine vardık. Etrafında bir meyve bahçesi vardı, ama ağaçlar, bataklık arazide olağan olduğu üzere, bodur ve güdüktü; bütünüyle kötü ve melankolik bir yerdi.

Garip, kırışmış, üzerinde solmuş bir giysisi olan, evle gayet uyumlu bir erkek hizmetkâr tarafından karşılandık. Ama içeride bir kadın elinin değdiği hemen anlaşılan, zevkli mobilyalarla döşenmiş büyük odalar vardı.

Pencerelerinden, granitlerle kaplı uçsuz bucaksız bataklık arazinin göz alabildiğine uzanan görüntüsüne bakarken bu kadar iyi eğitilmiş bir adamı ve bu güzel kadını böyle bir yerde yaşamaya itenin ne olduğunu merak etmekten kendimi alamadım.

Stapleton, "Seçmek için tuhaf bir yer, değil mi?" dedi sanki düşüncelerimi yanıtlar gibi. "Ama biz yine de oldukça mutlu olmayı başarabiliyoruz, değil mi Beryl?"

"Oldukça," dedi kız. Ama sesi inandırıcı olmaktan çok uzaktı.

"Benim bir okulum vardı," dedi Stapleton. "Ülkenin kuzeyindeydi. Benim yaradılışımdaki birisi için bu iş gayet mekanik ve sıkıcıydı; ancak gençlerle birlikte yaşayıp genç dimağları şekillendirmek ve kendi karakteriniz ve ideallerinizle onları etkilemek benim için bir ayrıcalıktı ve bundan çok hoşlanıyordum. Ama kaderimiz bize karşıydı. Okulda ciddi bir salgın baş gösterdi ve üç çocuk öldü. Bu darbenin etkilerinden hiçbir zaman kurtulamadık ve paramın çoğu kurtarılamayacak şekilde battı. O üç tatlı çocuğun kaybı olmasaydı, talihsizliğim benim için bir şans bile olabilirdi, çünkü botanik ve zoolojiye olan güçlü ilgim sayesinde burada sınırsız bir çalışma ala-

nı buluyorum, hem kız kardeşim de doğaya benim kadar tutkun. Bütün bunları, Dr. Watson, penceremizden bataklık araziye incelerken takındığınız yüz ifadesi nedeniyle dinlemek zorunda kaldınız.”

“Buranın biraz sıkıcı olduğu kesinlikle aklımdan geçti, sizden daha çok kız kardeşiniz için.”

“Hayır, hayır ben hiç sıkılmıyorum,” dedi kız kardeşi çabukça.

“Kitaplarımız var, çalışmalarımız ve ilginç komşularımız var. Dr. Mortimer kendi konusunda çok bilgili bir adam. Zavallı Sir Charles da çok takdir edilecek bir dosttu. Onu çok iyi tanıyorduk ve onu kelimelerin anlatabileceğinden daha çok özlüyoruz. Bu öğleden sonra uğrayıp Sir Henry ile tanışsam ona engel olur muyum?”

“Eminim çok memnun olurdu.”

“O zaman belki ona bu teklifimi iletebilirsiniz. Yeni çevresine alışana kadar biz de hayatını kolaylaştırmak için naçizane bazı şeyler yapabiliriz. Yukarı gelip *Lepidoptera*¹ koleksiyonumu incelemek ister misiniz, Dr. Watson? Sanırım güneybatı İngiltere’deki en eksiksiz koleksiyon. Siz ona bakmayı bitirene kadar öğle yemeği de hazır olur.”

Ama işime geri dönmek istiyordum. Bataklık arazinin melankolisi, zavallı tayın ölümü, korkunç Baskerville efsanesi ile ilişkilendirilen tuhaf ses; bütün bunlar düşüncelerimi hüznle bulandırdı. Bütün bu iyi kötü belirsiz izlenimlerimin üstüne, Miss Stapleton’ın uyarıları o kadar kesin, net ve bir o kadar büyük bir ciddiyetle yapılmıştı ki arkasında gayet vahim ve derin bir sebep olduğundan kuşku duymamam olanaksızdı. Öğle yemeğine kalmam için tüm ısrarlarını geri çevirdim ve geldiğimiz çayırı kaplı patikadan dönüş yolculuğuma başladım.

1. Pulkanadılar, kelebekleri içeren böcek takımı. (Ç.N.)

Burayı iyi bilenler için bir kestirme olmalı ki, ben anayola çıkmadan patikada bir kayanın üzerinde Miss Stapleton'ı oturur bulunca çok şaşırdım. Az önceki koşmasından yüzünde ona güzellik veren bir kızarıklık oluşmuştu ve bir elini beline koymuştu.

"Yolunuzu kesmek için tüm yol boyu koştum, Dr. Watson," dedi. "Şapkamı giymeye dahi fırsatım olmadı. Hiç vakit kaybetmemeliyim, yoksa kardeşim yokluğunu fark edebilir. Sizi Sir Henry sanmakla yaptığım aptalca hatadan dolayı ne kadar üzgün olduğumu söylemek istedim. Lütfen söylediklerimi unutun; sizinle hiç ilgisi yoktu."

"Ama onları unutamam, Miss Stapleton," dedim. "Ben Sir Henry'nin arkadaşayım ve onun iyiliği benim için çok önemlidir. Sir Henry'nin Londra'ya dönmesini neden bu kadar çok istiyordunuz?"

"Kadın kaprisi, Dr. Watson. Beni daha iyi tanıdıkça, yaptığım veya söylediğim her şey için bir sebep söyleyemeyeceğimi anlayacaksınız."

"Hayır, hayır. Sesinizdeki titremeyi anımsıyorum. Gözlerinizdeki bakışı da. Lütfen, lütfen benimle açık konuşun, Miss Stapleton, buraya geldiğimden beri etrafımda dolanan gölgelerin farkındayım. Hayatım büyük Grimpen Bataklığı'na benzedi; her tarafta insanın içine batabileceği yeşil öbekler var, ama yolu gösterecek bir rehber yok. Ne demek istediğinizi bana söylerseniz, onu Sir Henry'ye ileteceğime söz veriyorum."

Bir an için yüzünden bir kararsızlık ifadesi geçti, ama bana yanıt verirken gözleri tekrar eski katılığına büründü.

"Bu işi çok büyütüyorsunuz, Dr. Watson," dedi. "Ağabeyim ve ben, Sir Charles'ın ölümü ile çok sarsıldık. Onu çok yakından tanıyorduk, çünkü en sevdiği yürüyüş bataklık araziden bizim eve olandı. Ailenin üzerindeki lanetle çok ilgileniyordu ve trajik sonu geldiğinde

doğal olarak anlattığı korkularının bir temeli olduğunu hissettim. O nedenle ailenin bir başka bireyi buraya oturmaya geldiğinde huzursuz oldum ve karşılaşacağı tehlikeler konusunda uyarılması gerektiğini hissettim. İletmek istediğim buydu.”

“İyi ama tehlike ne?”

“Köpeğin öyküsünü biliyorsunuz.”

“Bu saçmalıklara inanmam.”

“Ama ben inanırım. Eğer Sir Henry üzerinde etkiniz varsa, ailesi için ölümcül olan bu yerden onu götürün. Dünya büyük. Neden tehlikenin olduğu bir yerde yaşamak istesin ki?”

“Çünkü tehlikenin olduğu yer burası. Tehlike de Sir Henry’nin doğasında var. Korkarım bana daha kesin bilgiler vermezseniz onu buradan uzaklaştırmam olanaksız olur.”

“Kesin bir şey söyleyemem, çünkü ben de kesin bir şey bilmiyorum.”

“Size bir soru daha soracağım Miss Stapleton. Eğer bundan daha fazla bir şey söylemek niyetinde değildiyse, neden söylediklerinizi ağabeyinizin duymasını istemediniz? Söylediklerinizde onun ya da herhangi birinin itiraz edebileceği bir şey yok ki.”

“Ağabeyim malikânede birinin oturması konusunu çok önemsiyor, çünkü bunun bataklık arazide yaşayan fakir halkın iyiliğine olacağını düşünüyor. Sir Henry’nin burayı terk etmesine sebep olacak bir şey söylediğimi duyarsa çok kızar. Ben görevimi yaptım ve daha fazla konuşmayacağım. Geri dönmeliyim, çünkü ağabeyim yokluğumu fark edip sizi görmeye geldiğimden kuşkulabilir. Hoşça kalın.” Arkasını döndü ve o birkaç dakika içinde kaya parçalarının arasında kaybolurken ben de belirsiz korkularla dolu olarak Baskerville Malikânesi’nin yolunu tuttum.

Dr. Watson'un ilk raporu

Bu noktadan sonra olayların akışını, şu anda masada önümde duran Sherlock Holmes'a yazdığım mektuplardan aktararak anlatacağım. Eksik olan bir sayfası dışında tamamen ilk yazdığım gibi; o anda hissettiklerimi, kuş-kularımı ve bütün berraklığıyla bu trajik olayları, hafızamın yapabileceğinden çok daha iyi yansıtacaktır.

Baskerville Malikânesi, 13 Ekim

Sevgili dostum Holmes,

Önceki mektuplarım ve telgraflarım, sizi Tanrı'nın unuttuğu bu köşede olan olaylarla ilgili oldukça güncel tutmuş olmalı. İnsan burada ne kadar kalırsa bataklık arazinin ruhu bütün uçsuz bucaksızlığı ve vahşi güzelliği ile o kadar içine işliyor. Bu bataklık arazinin sinesine yerleştikçe modern İngiltere'nin tüm izlerini geride bırakıyor ve nereye baksanız tarihöncesi insanların evleri ve uğraşlarını fark ediyorsunuz. Yürürken, dört bir yan bu unutulmuş insanların evlerini, mezarlarını ve tapınaklarını gösteren taş bloklarla çevrili. İnsan onların çıplak kayalara yaslanan gri taşlardan yapılmış kulübelerine bakarken, yaşadığı çağı geride bırakıp çıplak ve tüylü vücuduyla, ucuna çakmaktaşı takılı okunu yayına yerleştiren

bir adamın kulübesinin alçak kapısından sürünerek çıktığını görse, onun varlığının kendininkinden daha doğal olduğunu düşünür. Tuhaf olan, her zaman son derece verimsiz olmuş bu topraklarda o kadar yoğun yerleşim olması. Ben bu eski zamanların uzmanı değilim ama bunların, kimsenin yerleşmek istemediği toprakları kabul etmek zorunda kalan barışçı ve baskılanmış bir ırk olduğunu tahmin edebiliyorum.

Bütün bunların beni buraya gönderdiğiniz görevle hiç ilgisi yok ve muhtemelen sizin pratik zekânızın da hiç ilgisini çekmez. Güneşin mi dünyanın, yoksa dünyanın mı güneşin etrafında döndüğüne olan ilgisizliğinizi anımsıyorum da... O nedenle Sir Henry Baskerville ile ilgili gerçeklere döneyim.

Son birkaç gündür benden rapor gelmemesinin sebebi, bugüne kadar anlatacak önemli bir şey olmamasındandı. Sonra, birazdan anlatacağım gibi çok şaşırtıcı bir durum ortaya çıktı. Ama önce bu durumla ilgili bazı şeyleri size anlatmam gerek.

Bunlardan hakkında pek az şey söylediğim bir tanesi, hapishaneden kaçan bataklıkta ki suçlu. Şimdi buraları terk ettiğine inanmak için güçlü belirtilerin olması, bölgede yalnız oturanları oldukça rahatlattı. Kaçışının üzerinden geçen iki hafta içinde, ne görüldü ne de onunla ilgili bir haber alındı. Bütün bu süre zarfında hep bataklık arazide kalmış olması kesinlikle düşünülemez. İş gizlenmesine gelince, tabii ki hiçbir güçlük yok. Taştan kulübelerin her biri ona bir sığınak sağlayabilir. Ama koyunlardan birini yakalayıp kesmedikçe yiyecek hiçbir şeyi yok. O nedenle buraları terk ettiğini düşünüyoruz ve bu sayede biraz uzakta oturan çiftçiler de rahat uyuyabiliyor.

Biz evde güçlü kuvvetli dört erkek olduğumuz için başımızın çaresine bakabiliriz ama itiraf etmeliyim ki Stapleton'ları düşününce huzursuz anlarım oldu. Her

türlü yardımdan millerce uzak yaşıyorlar. Bir kadın hizmetçi, bir yaşlı uşak, kız kardeş ve ağabey var ki, ağabey de pek güçlü kuvvetli bir adam değil. Umutsuzluktan deliye dönmüş Notting Hill suçlusu gibi bir adam evden içeri girmenin bir yolunu bulursa çaresiz kalırlar. Hem Sir Henry hem de ben onların durumundan endişelendik ve uşak Perkins'in gidip orada kalmasını önerdik, ama Stapleton duymak bile istemedi.

Aslına bakarsanız, dostumuz Baronet güzel komşumuzla bayağı ilgilenmeye başladı. Bu da çok şaşırtıcı bir şey değil, çünkü bu ıssız yerde onun gibi aktif bir adam için zaman geçmek bilmiyor, Miss Stapleton da çok çekici ve güzel bir kadın. Bu hanımın, gayet soğuk ve duygusuz olan ağabeyiyle tam bir tezat oluşturan egzotik ve cana yakın bir havası var. Ama Stapleton aynı zamanda içinde patlamaya hazır bir volkan olduğu izlenimini veriyor. Ağabeyin kız kardeş üzerinde belirgin bir etkisi olduğu da ortada, çünkü konuşurken sanki söylediği her şey için ağabeyinin onayını almak istermişçesine sürekli ona baktığını gördüm. Kız kardeşine karşı müşfik olduğunu düşünüyorum. Gözlerindeki donuk pırıltı ve ince dudaklarındaki kararlı ifade de olumlu ve hırçın bir karakterle uyumlu.

İlk gün Baskerville'i ziyarete geldi ve hemen ertesi gün ikimizi de korkunç Hugo efsanesinin kaynaklandığı söylenen yeri göstermeye götürdü. Bataklık arazinin içinden birkaç millik bir yürüyüşle gidilen bu yer, hikâyeye uyacak kadar kasvetliydi. Kayalık tepeler arasında beyaz pamuk otlarıyla benek benek olmuş çayırılık bir alana açılan bir vadi bulduk. Tam ortasında, vahşi bir canavarın büyük dişlerini andıran, yıpranmış ve ucu sivri iki büyük taş yükseliyordu. Her bakımdan eski trajedi sahnesine uyum gösteriyordu. Sir Henry çok ilgilendi ve Stapleton'a birçok kere doğaüstü güçlerin insanların iş-

lerine karışma olasılığına gerçekten inanıp inanmadığını sordu. Stapleton yanıtlarında temkinliydi, ama söyleyebileceklerinden daha azını söylediği ve Baronet'in hislerini dikkate alarak görüşlerinin tümünü söylemediği kolayca anlaşılıyordu. Ailelerin lanetlerden etkilendiği çeşitli durumlardan söz etti ve bizde bu konuda bilinen görüşü paylaştığı izlenimini bıraktı.

Geri dönerken öğlen yemeği için Merripit Konutu'na uğradık ve Sir Henry, Miss Stapleton'la tanıştı. İlk andan itibaren Miss Stapleton'dan hoşlanmış görünüyordu ve eğer bu hisleri karşılıklı değilse ben de hiçbir şey bilmiyorum demektir. Eve dönerken sürekli ondan bahsetti, o zamandan beri de bu kardeşleri görmeden neredeyse bir günümüz bile geçmedi. Bu akşam buraya yemeğe geliyorlar, önümüzdeki hafta da bizim onlara gideceğimizden bahsediliyor. İnsan bu eşleşmenin Stapleton'ı memnun edeceğini düşünse de, Sir Henry kız kardeşine ilgi gösterirken, birçok kere onu, yüzünde büyük bir memnuniyetsizlik ifadesiyle yakaladım. Kız kardeşine çok bağlı olduğu ve o olmasa çok yalnız bir hayatı olacağı ortada, ama bu kadar hoş bir evlenmeye engel olmaya kalkmak bencilliğin doruğu anlamına gelir. Aralarındaki yakınlaşmanın bir aşka dönüşmesini hiç istemediğine eminim, çünkü baş başa kalmalarını engellemek için ne zahmetlere katlandığını birçok kere gözlemledim. Sırası gelmişken, eğer bir aşk macerası da güçlüklerimize eklenirse, Sir Henry'nin asla tek başına dışarı çıkmaması konusunda verdiğiniz talimatları uygulamak çok daha güç olacak. Buyruklarınızı harfiyen yerine getirmeye çalışırsam, yakında buradaki insanların gözünden düşeceğim.

Geçen gün, tam olarak perşembe günü, Dr. Mortimer bizimle öğle yemeği yedi. Long Down'da bir mezarda kazı yaparken tarihöncesi devre ait bir kafatası bulunduğu için mutlulukla doluydu. Onun kadar merakı

tek konuya odaklanmış bir adam görmedim. Daha sonra Stapleton'lar geldi ve sevgili doktorumuz, Sir Henry'nin ricası üzerine, bizi ağaçlıklı patikaya götürüp ölümcül gecede her şeyin nasıl olup bittiğini gösterdi. Ağaçlıklı patika uzun ve kasvetli bir yol; üzeri dümdüz kesilmiş çalılardan iki yüksek çit arasında uzanıyor ve her iki tarafta da ince bir şerit şeklinde çim var. Yolun sonunda köhne bir ev, yolun yarısında ise yaşlı beyefendinin sigara külünü silktiği bataklık kapısı var. Bu, üzerinde mandalı olan beyaz bir kapı. Arkasında geniş bataklık arazisi uzanıyor. Sizin olayla ilgili teorinizi anımsayıp olayların nasıl geliştiğini hayalimde canlandırmaya çalıştım. Yaşlı adam orada dururken bataklıktan gelen bir şey görüldü; aklını kaçırmasına sebep olacak kadar korkutan ve hiç durmadan koşup sırf korkudan veya yorulup tükenmekten öldürecek kadar korkutan bir şey. Önümüzde, kaçtığı uzun ve kasvetli geçit uzanıyordu. Neden kaçıyordu? Bataklıktaki bir çoban köpeğinden mi? Veya hayalete benzeyen, kara, sessiz ve canavar gibi bir av köpeğinden mi? İşin içinde bir insan var mıydı? Soluk renkli, her zaman tetikte olan Barrymore söyleyebileceğinden daha fazlasını mı biliyordu? Her şey bulanık ve belirsizdi, ama işlenen suçun karanlık gölgesi her zaman hissediliyordu.

En son yazdığımndan beri tanıştığım bir diğer komşu bizden dört mil güneyde Lafter Malikânesi'nde yaşayan Mr. Frankland. Yaşlıca bir adam, kırmızı suratlı, beyaz saçlı ve huysuz biri. İngiliz hukukuna tutkun ve hukuk davalarına bir servet harcamış. Sırf davada yer almaktan zevk aldığı için bunu yapıyor ve davanın her iki tarafında da olmaya eşit derecede hazır; bu nedenle, bunun, onun için pahalı bir zevk olmasında şaşılacak bir şey yok. Bazen bir yolu geçişe kapatıp yöre halkının geçişini engelliyor. Bazen birisinin bahçe kapısını kendi elleriyle yıkıp kapının açıldığı yolun anımsanamayacak kadar

eski zamanlardan beri var olduğunu söyleyerek sahibine meydan okuyor ve kendisini dava etmesini sağlıyor. Eski mülk ve toplumsal haklar konusunda gayet bilgili ve bilgisini bazen Fernworthy köylülerinin lehine bazen de aleyhine kullanıyor; böylece en son yaptığı harekete bağlı olarak bazen köyün caddesinde zafer edasıyla omuzlarda dolaştırılırken bazen de onu cezalandırmak için kuklaları yakılıyor. Şu anda elinde tam yedi dava olduğu ve bunun servetinin kalan kısmını yutacağı ve böylece süngülerinin düşüp gelecekte zararsız olacağı söyleniyor. Bu hukuk işleri dışında hoş, iyi huylu bir adama benziyor; ondan bahsetmemin tek sebebi etrafımızdaki insanlar hakkında bilgi göndermemi özellikle istemeniz. Bugünlerde çok meşgul; amatör bir astronom olarak mükemmel bir teleskopu var ve bütün gün kendi evinin çatısında kaçan suçluya ait bir görüntü yakalayabilmek umuduyla bataklık araziye tarıyor. Eğer bütün enerjisini buna harcasa hiç sorun olmayacak, ama akrabalarının izni olmadan Long Down'daki mezarlıkta bir mezarı açıp neolitik kafatasını çıkardığı için Dr. Mortimer'i dava etmeye niyetli olduğuna dair söylentiler var. Bu adam hayatımızı monotonluktan kurtarıyor ve komiklikleriyle gerçekten de çok gereksinim duyulan bir rahatlama sağlıyor.

Kaçan suçlu, Stapleton'lar, Dr. Mortimer ve Lafter Malikânesi'ndeki Frankland hakkındaki güncel bilgilerden sonra en önemli konuyla bitirmek üzere, size Barrymore'lardan ve özellikle de dün akşamki şaşırtıcı gelişmelerden bahsedeyim.

İlki, Barrymore'un gerçekten de burada olduğunu anlamak için Londra'dan gönderdiğiniz sınama telgrafı ile ilgili. Daha önce posta müdürünün tanıklığıyla sınamanın pek işe yaramadığını ve iki türlü de bir kanıt sağlamadığını anlatmıştım. Bundan Sir Henry'ye bahsetti-

ğimde, şahsına özgü dolaysız yaklaşımıyla Barrymore'u çağırdı ve telgrafın kendisine ulaşp ulaşmadığını sordu. Barrymore da ulaştığını söyledi.

"Çocuk doğrudan sana, kendi ellerine mi teslim etti?"

Barrymore şaşırmış görünüyordu ve bir an için düşündükten sonra, "Hayır," dedi. "Ben o sırada sandık odasında idim ve mektubu bana karım getirdi."

"Sen kendin mi yanıt verdin?"

"Hayır, karıma ne yanıt vereceğini söyledim ve o da yazmak için aşağı gitti."

Akşamüstü bu sefer kendisi konuyu tekrar açtı.

"Bu sabahki sorularınızın amacını anlamadım, Sir Henry," dedi. "Umarım sizin güveninizi sarsacak bir şeyler yaptığım anlamına gelmiyorlardır."

Sir Henry, öyle olmadığına onu inandırmak zorunda kaldı ve artık Londra'dan aldığı giysilerin de hepsi geldiği için, sakinleştirmek amacıyla eski gardırobunun hatırı sayılır bir bölümünü ona verdi.

Mrs. Barrymore ilgimi çekiyor. Ağırbaşlı, güvenilir, donuk, saygıdeğer ve aşırı kuralcı. Ondan daha az duygusal olan bir insan tahmin edemezsiniz. Öte yandan, buradaki ilk gecemizde nasıl hıçkırarak ağladığını duyduğumu söylemiştim; o zamandan beri de birçok kere yüzünde gözyaşlarını izlerini fark ettim. İçini kemiren, derin bir üzüntü var. Bazen onu bir türlü rahat bırakmayan, geçmişte işlediği bir suçun olup olmadığını düşünüyorum; bazen de Barrymore'un evcil bir zorba olduğundan kuşkulaniyorum. Hep bu adamın karakterinin tuhaf ve kuşkulu bir tarafı olduğunu düşündüm, ama dün geceki macera bütün kuşkularıma son verdi.

Aslında kendi içinde küçük bir olay gibi görülebilir. Zaten çok derin uyumadığımı bilirsiniz; bu evde ise hep tetikte olduğum için uykularım her zamankinden de hafifti. Dün gece saat iki civarında odamın önünden gizlice

geçmeye çalışan ayak sesleriyle uyandım. Kalkıp, kapımı aralayıp baktım. Koridorun sonunda uzun siyah bir gölge ilerlemekteydi. Gölge, koridor boyunca elinde mumla sessizce yürüyen bir adama aitti. Üzerinde bir pantolon ve gömlek vardı, ayaklarında ise bir şey yoktu. Tam görüntüsünü seçemedim, ama boyundan Barrymore olduğunu anladım. Çok yavaş ve ihtiyatlı yürüyordu ve görüntüsünde tarifi olanaksız bir suçluluk ve gizlilik hali vardı.

Koridorun salonu çevreleyen balkon tarafından ikiye bölündüğünü söylemiştim, ama balkonun diğer tarafından koridor yeniden görünüyordu. Gözden kaybolana kadar bekledikten sonra onu takip ettim. Ben balkona ulaştığımda, o da diğer koridorun ucuna gelmişti ve onu odalardan birine açılan kapılardan gelen hafif ışıktaki görebiliyordum. Bu odaların tümünün mobilyasız olması ve içinde kalan kimse olmaması, Barrymore'un bu seferini daha da gizemli hale getiriyordu. Işık, sanki Barrymore hareketsiz duruyormuş gibi kıpırtısızdı. Olabildiğince sessiz bir şekilde koridor boyunca neredeyse sürünerek ilerledim ve kapının köşesinden gözetledim.

Barrymore çömelmiş, elindeki mumu cama tutuyordu. Vücudu bana yarım dönüktü ve bataklık arazinin karanlığına bakarken, yüzü sanki bir beklentisi varmış gibi kaskatıydı. Birkaç dakika boyunca bakarak durdu. Sonra derin bir iç çekmenin ardından aceleci bir hareketle ışığı söndürdü. Derhal odama döndüm ve hemen ardından geri dönüş yolunda gizlice atılan adımlar bir kere daha geçti. Hafif bir uykuya daldıktan çok sonra bir yerlerde bir kilit içinde dönen bir anahtar sesi duydum, ama sesin nereden geldiğini anlayamadım. Bütün bunların ne anlama geldiğini kestiremedim, ama bu kasvetli evin içinde er ya da geç aslını öğreneceğimiz bazı gizli işler dönmekte. Kendi teorilerimle canınızı sıkmak istemiyorum, çünkü benden yalnızca gerçekleri bildirmemi

istemiştiniz. Bu sabah Sir Henry ile uzun süre konuştum ve d n akşamki gözlemlerime dayanan uzun soluklu bir plan yaptık. şimdi bundan söz etmeyeceğim, fakat bunun bir sonraki raporumu daha ilginç kılacağına eminim.

Bataklığın üzerindeki ışık

(Dr. Watson'un ikinci raporu)

Baskerville Malikânesi, 15 Ekim

Sevgili dostum Holmes,

Görevimin erken dönemlerinde sizi biraz haberden yoksun bırakmak zorunda kaldıysam da şimdi kaybettığım bu zamanı telafi ettiğimin hakkını teslim etmelisiniz; olaylar birbiri ardına ve hızlı bir şekilde geliyor. En son raporumdaki en önemli notumda Barrymore'u pencerede bırakmıştım; şimdi eğer yanılmıyorsam sizi oldukça şaşırtacak bir birikimim var. Olaylar hiç ummadığım bir hal aldı. Son kırk sekiz saat içinde bazı bakımlardan çok daha netleşirken bazı bakımlardan daha karmaşık hale geldi. Ama hepsini anlatıp yorumlamayı size bırakacağım.

Maceramı izleyen sabah, kahvaltıdan önce koridordan geçip bir gece önce Barrymore'un bulunduğu odaya gittim. O kadar dikkatle baktığı küçük kafesli pencerenin diğer pencerelerden farklı bir özelliği olduğunu fark ettim, bataklık araziye hâkim olan en yakın gözlem yeri idi. Buradan bakınca iki ağaç arasındaki bir aralık insanın bataklık araziye tam tepeden bakabilmesini sağlıyor,

diğer pencerelerden ise yalnızca uzaktan küçük bir görüntü elde edilebiliyordu. Yani anlaşılan, yalnızca bu pencere o amaca hizmet edeceğinden, Barrymore bataklık arazide bir şey veya birisini arıyor olmalıydı. Gece çok karanlıktı, yani nasıl birisini görmeyi umuyordu pek anlayamadım. Gizli bir aşk macerasının gelişmekte olduğu aklıma geldi. Bu hem gizli hareketlerini hem de karısının huzursuzluğunu açıklardı. Adam yakışıklı birisi, bir köy kızının kolaylıkla kalbini çalacak cinsten; yani bu teorinin elle tutulur bir tarafı var. O gece odama döndükten sonra duyduğum kapı açılma sesi gizli bir buluşmaya gitmek için dışarı çıktığı anlamına gelebilir. Sabahleyin kendi kendime böyle düşündüm ve her ne kadar sonuç, dayanaksız olduklarını göstermiş olsa da, size kuşularımın ne yönde olduğunu anlatıyorum.

Barrymore'un hareketlerinin gerçek açıklaması ne olursa olsun, açıklayana kadar onları yalnızca kendime saklamanın sorumluluğunun benim taşıyabileceğimden daha fazla olduğunu hissettim. Baronet'le kahvaltıdan sonra çalışma odasında bir görüşme yaptım ve ona bütün gördüklerimi anlattım. Beklediğimden daha az şaşırdı.

"Barrymore'un geceleri dolaştığını biliyordum ve bu konuda onunla konuşmak istiyordum," dedi. "İki-üç kere hemen hemen sizin bahsettiğiniz saatlerde koridorda gidip gelen ayak seslerini duydum."

"Belki de her gece o pencereyi ziyaret ediyordu," dedim.

"Belki. Eğer öyleyse onu izleyip neyin peşinde olduğunu anlayabiliriz. Dostunuz Holmes burada olsaydı ne yapardı merak ediyorum."

"Sanırım aynı sizin önerdiğiniz şeyi yapardı," dedim.

"Barrymore'u izleyip ne yaptığını görürdün."

"O zaman birlikte yapalım."

"Ama bizi kesinlikle duyar."

“Adam oldukça sağır; her durumda bu riski göze almalıyız. Bu akşam benim odamda oturup geçene kadar bekleyeceğiz.” Sir Henry zevkle ellerini ovuşturdu; belli ki bu macerayı bataklıkta sakın hayatından bir kaçış gibi memnuniyetle karşılıyordu.

Baronet, Sir Charles için planları hazırlayan mimarla ve Londra’dan bir yükleniciyle görüştü; yani yakında burada büyük değişikliklerin başlamasını bekleyebiliriz. Plymouth’dan gelen dekoratörler ve mobilyacılar da oldu; dostumuzun büyük fikirleri olduğu ve ailenin ihtişasını tekrar kurmak için hiçbir zahmetten ve masraftan kaçınmayacağı ortada. Tekrar yapıp döşendiğinde evi eksiksiz hale getirmek için tek gereksinimi bir eş olacak. Aramızda kalsın, ama eğer hanımefendi de razı olursa, bunun pek de eksik kalmayacağına dair açık belirtiler var; çünkü bir erkeğin bir kadına Sir Henry’nin komşumuz Miss Stapleton’a olduğu kadar tutulduğunu pek nadir gördüm. Öte yandan, içinde bulunduğumuz koşullardan dolayı, gerçek aşkın pürüzsüz bir seyir göstermesi de beklenemezdi. Bugün örneğin, bu seyir hiç beklenmeyen minik dalgacıklarla bulanıp dostumuzda büyük bir şaşkınlık ve kızgınlığa neden oldu.

Barrymore hakkında anlattığım konuşmamızdan sonra, Sir Henry şapkasını giyip dışarı çıkmaya hazırlandı. Hemen ben de aynı şeyi yaptım.

“Ne, siz de mi geliyorsunuz, Watson?” diye sordu, merakla yüzüme bakarak.

“Bu, bataklık araziye gidip gitmemenize bağlı.”

“Evet, oraya gidiyorum.”

“Bana verilen talimatları biliyorsunuz. İşinize karıştığım için üzgünüm, ama Holmes sizi yalnız bırakmam konusunda ısrar etti, özellikle de bataklık araziye yalnız gitmemeniz konusunda.”

Sir Henry tatlı bir gülümsemeyle elini omzuma koydu.

“Sevgili dostum,” dedi. “Holmes tüm bilgeliğine rağmen ben bataklığa geldiğimden beri olan bazı şeyleri ön-görmedi. Beni anlıyor musunuz? Eminim dünyada oyun-bozanlık yapacak son insan sizsinizdir. Yalnız gitmeliyim.”

Bu, beni çok tuhaf bir durumda bıraktı. Ne diyeceğimi ve ne yapacağımı bilemedim; ben henüz kararımı vermeden o çoktan bastonunu alıp gitmişti.

Ama bu olayı tekrar düşündüğümde, vicdanım onu gözden kaybetmeme neden olan mazerete kandiğim için beni fena halde suçladı. Talimatlarınızı dinlemediğim için kötü bir şey olduğunu itiraf etmek zorunda kalırsam neler hissedeceğimi düşündüm. Sizi temin ederim ki, düşüncesi bile yüzümün kızarmasına yetti. Şimdi bile onu yakalamak için çok geç olmayabilirdi; o nedenle hemen Merripit Konutu’na doğru yollandım.

Yol boyunca son sürat gitmeme rağmen arazinin yolu ikiye ayrılana kadar Sir Henry’nin izine rastlamadım. O noktada, belki de yanlış yöne gelmiş olabileceğimi düşünerek manzaraya hâkim olabileceğim bir tepeye tırmandım; karanlık maden ocağının kazıldığı tepeye. Çıkar çıkmaz onu gördüm. Bataklığa giden yolda çeyrek mil kadar ötedeydi ve yanında yalnızca Miss Stapleton olabilecek bir hanımefendi vardı. Aralarında bir yakınlık olduğu ve randevulaşıp buluştukları belliydi. Derin bir muhabbet içinde yavaşça yürüyorlardı ve Miss Stapleton’ın söylediklerinde çok ciddi olduğunu belirten çabuk ve küçük el hareketleri yaptığını, Sir Henry’nin de dikkatle dinleyip bir-iki kere aynı fikirde olmadığını belirtmek için başını salladığını gördüm. Kayaların arasında durup onları gözlerken şaşkın şaşkın ne yapmam gerektiğini düşünüyordum. Onları izleyip samimi konuşmalarını bölmek hakaret olurdu, ancak benim görevim de onu bir an bile gözümün önünden ayırmamaktı. İnsanın bir dostu hakkında casusluk yapması da berbat bir

işti. Onu tepeden izlemekten ve daha sonra ona yaptığı-
mı itiraf etmekten daha iyi bir çözüm düşünemedim.
Ani bir tehlikenin onu tehdit etmesi halinde yetişeme-
yecek kadar uzakta olduğum doğru, ama çok güç du-
rumda olduğuma hak vereceğinize eminim ve yapabile-
ceğim başka bir şey de yoktu.

Dostumuz Sir Henry ve hanımefendi patikada dur-
muş derin bir sohbete dalmışken, aniden görüşmelerine
tanıklık edenin tek ben olmadığımı fark ettim. Havada
süzülen bir tutam yeşillik dikkatimi çekti ve bir kez daha
baktığımda yeşillığın, çatlak topraklar üzerinde hareket
eden bir adamın elindeki bir sopanın ucunda taşındığını
anladım. Bu, kelebek ağını taşıyan Stapleton'dı. Çifte
benden daha yakındı ve o yöne gider gibiydi. Tam bu
anda Sir Henry, Miss Stapleton'ı yanına çekti. Kolunu
beline dolamıştı, ama Miss Stapleton sanki yüzünü çevi-
rip kendini ondan zorla uzaklaştırmaya çalışıyormuş gibi
geldi. Başını ona doğru eğdi, ama Miss Stapleton sanki
karşı durmak için bir elini kaldırdı. Bir an sonra onların
aniden birbirlerinden ayrılıp hızla arkalarını döndükleri-
ni gördüm. Kesintinin sebebi Stapleton idi. Çılgın gibi o
tuhaf ağı arkasından sallanarak onlara doğru koşuyordu.
El kol hareketleri yaparak konuşuyor ve âşıkların önün-
de neredeyse heyecanla dans ediyordu. Bu sahnenin ne
anlama geldiğini tahmin edemiyordum, ama bana Sta-
pleton, durumu açıklamaya çalışan Sir Henry'ye saldıır-
ganca bağırıyor; Sir Henry de açıklamaları reddedildikçe
daha da kızıyor gibi geldi. Hanımefendi mağrur bir ses-
sizlik içinde duruyordu. Sonunda Stapleton topukları
üzerinde döndü ve başıyla kesin bir ifadeyle kız kardeşi-
ni çağırdı, o da Sir Henry'ye kararsız bir bakıştan sonra
kardeşinin yanına yürüdü. Doğa bilimcisinin kızgın mi-
mikleri kız kardeşinin de bu kızgınlıkta payı olduğunu
belirtiyordu. Baronet bir an için arkalarından bakakaldı

ve sonra geldiği yoldan kederini ortaya koyan, başı öne eğik bir şekilde geri döndü.

Bütün bunların ne anlama geldiğini tam olarak hayal edemiyordum, ama dostumun bilgisi olmadan bu kadar mahrem bir görüntüye şahit olmaktan derin bir utanç duymuştum. Tepeden aşağı koşup Baronet'e yetiştim. Ne yapacağını bilemeyen birisi gibi yüzü kızgınlıktan kızarmış, alnı kırıkmıştı.

"Hey Watson, siz de nereden çıktınız?" dedi. "Her şeye rağmen beni takip ettiğinizi söylemeyeceksiniz herhalde."

Ona her şeyi açıkladım; geride kalmanın nasıl olumsuz olduğunu, onu nasıl izlediğimi ve olanlara nasıl şahit olduğumu. Bir an için gözlerinden alevler saçarak bana baktı, ama benim içtenliğim kızgınlığını sakinleştirdi ve sonunda pişmanlık dolu kahkahalara boğuldu.

"O bayırın ortasının bir insanın mahremiyeti için oldukça emniyetli bir yer olduğu düşünülebilir," dedi. "Fakat aman Tanrım, neredeyse bütün köy kur yaptığımı görmeye gelmiş; kur da kur olsa bari! Siz kendinize nerede yer ayırtmıştınız?"

"Ben şu tepedeydim."

"Oldukça arka sırada yani. Ama ağabeyi en ön sıradaydı. Onun üzerimize geldiğini gördünüz mü?"

"Evet, gördüm."

"Size deli birisi gibi geldi mi, yani şu ağabeyi?"

"Öyle geldiğini söyleyemem."

"Sanırım değil. Bugüne kadar onun hep aklı başında biri olduğunu düşünmüştüm, ama bana inanın ya ona ya bana deli gömleği giydirmeliler. Benim neyim var? Birkaç haftadır benim yanımdasınız, Watson. Benimle açık konuşun. Sevdiğim bir kadına iyi bir koca olmamı engelleyen bir şey var mı?"

"Sanırım yok."

“Benim mevkiime de itiraz edemez, o nedenle bana bir garezi olmalı. Bana karşı nesi var? Hayatımda, tanıdığım hiçbir erkeği veya kadını incitmedim. Parmağının ucuna bile dokunmama izin vermedi.”

“Kendisi mi böyle söyledi?”

“Onu ve daha bir sürü başka şey. Şunu söyleyeyim ki Watson, onu yalnızca birkaç haftadır tanıyorum, ama ilk günden beri onun benim için yaratıldığını hissettim ve o da..., o da benimle olmaktan mutlu oluyordu, buna yemin ederim. Kadınların gözlerinde kelimelerden daha yüksek sesle konuşan bir ışık vardır. Ancak şimdiye değin hiç yalnız kalmamıza izin vermedi, ilk defa bugün onunla yalnız konuşma fırsatım oldu. Benimle buluştuğuna çok memnun oldu, ama buluştuğumuzda bahsettiği aşk olmadığı gibi, eğer engelleyebilseydi, benim de aşktan bahsetmeme izin vermeyecekti. Konuyu sürekli olarak buranın tehlikeli bir yer olduğuna ve ben burayı terk edene kadar mutlu olmayacağına getirdi. Ona, onunla karşılaştıktan sonra buradan gitmek için hiç acelem olmadığını ve eğer gerçekten gitmemi istiyorsa bunun tek yolunun benimle gelmesinin sağlanması olduğunu söyledim. Ayrıca çeşitli laflarla evlenme teklif ettim, ama daha yanıtlayamadan, ağabeyi olacak adam gelip çıldırmış gibi üzerimize saldırdı. Kızgınlıktan bembeyaz olmuştu ve açık renk gözleri hiddetten ateş saçıyordu. Hanımefendiyle ne yapıyormuşum? Ne cesaretle onun hoşlanmadığı sevgi gösterilerinde bulunurmuşum? Bir Baronet olduğum için her şeyi yapabileceğimi mi düşünüyormuşum? Eğer onun ağabeyi olmasaydı onun ağzının payını verirdim. Ama kız kardeşine olan hislerimin utanılacak bir şey olmadığını ve karım olarak beni onurlandıracağını ümit ettiğimi söyledim. Bu, durumu düzeltmedi; ondan sonra benim de tepem attı ve Miss Stapleraton’ın da orda olduğunu düşünürsek, belki

de gereğinden daha sert yanıtlar verdim. İş, gördüğünüz gibi, ikisinin birlikte uzaklaşmasıyla sona erdi ve ben buradaki en şaşkın adam olarak karşınızdayım. Bana bütün bunların ne anlama geldiğini söylerseniz, size ödeyebileceğimden daha fazla borçlanmaya razıyım.”

Bir-iki açıklama denedim, ama aslında ben de tam bir şaşkınlık içindeydim. Dostumuzun mevkii, serveti, yaşı, karakteri ve görüntüsü hep onun lehineydi ve ailesinin lanetli kaderi dışında onun aleyhinde hiçbir şey bilmiyordum. Ona kur yapmasının, hanımefendinin arzuları dikkate alınmaksızın bu denli kaba bir şekilde reddilmesi ve hanımefendinin de durumu hiç itirazsız kabul etmesi çok hayret vericiydi. Ancak bizim varsayımlarımız aynı gün öğleden sonra bizzat Stapleton’ın kendisinin ziyaretiyle giderildi. O sabahki kabalığından dolayı özürlerini sunmak için gelmişti ve Sir Henry ile çalışma odasında baş başa bir görüşmeden sonra konuşmanın özü, anlaşmazlığın giderildiği ve bunun bir göstergesi olarak gelecek cuma günü Merripit Konutu’na akşam yemeğine davetli olduğumuzdu.

“Şimdi delinin biri olmadığını söylemiyorum,” dedi Sir Henry. “Bu sabah bana doğru koşarken gözlerindeki bakışı unutamıyorum; ama hiç kimsenin onun kadar şık bir özür dileyemeyeceğini de kabul etmeliyim.”

“Davranışı için açıklamada bulundu mu?”

“Kız kardeşinin onun her şeyi olduğunu söyledi. Bu doğal ve onun kıymetini bildiğine de memnunum. Hep birlikte olmuşlar ve anlattığına bakılırsa her zaman yalnız biriymiş ve tek arkadaşı kız kardeşi olmuş; o nedenle onu kaybetme düşüncesi ona gerçekten korkunç geliyormuş. Dediğine göre, benim kız kardeşine bağlandığımı daha önce anlamamış, fakat kendi gözleriyle öyle olduğunu ve kız kardeşinin kendinden koparılabileceğini görünce, bu onun için öyle bir şok olmuş ki söylediklerinden ve yap-

tıklarından sorumlu değilmış. Olanlardan çok üzgünmüş ve kız kardeşi gibi güzel bir kadını hayatı boyunca kendisine saklayabileceğini düşünmekle ne kadar aptal ve bencil olduğunu fark etmiş. Eğer kız kardeşi onu terk etmek zorunda kalacaksa onun herkesten çok benim gibi bir komşuyla olmasını tercih edermiş. Her halükârda bu onun için bir darbeymiş ve kendisini böyle bir şeyi karşılamaya hazırlaması için zamana gereksinimi varmış. Eğer ben üç ay süreyle bu işi kurcalamaz ve bu süre zarfında ondan aşk beklemeksizin yalnızca arkadaşlığı ile yetinmeye söz verirsem kendi açısından bütün itirazlarını geri çekecekmış. Ben de söz verdim ve bu işe ara verdim.”

Küçük sırlarımızdan birisi böylece çözüldü. Bata çıka ilerlediğimiz bu bataklıkta dibe vuran şeylerden birisiydi. Şimdi Stapleton'ın kız kardeşinin talibini, bu talip Sir Henry kadar uygun birisi olsa dahi, neden onaylamadığını biliyoruz. Şimdi dolanmış yumaktan çekip çıkardığım bir başka konu başlığına geçiyorum; gece hıçkırıklarının, Mrs. Barrymore'un yüzündeki kurumuş gözyaşı lekelerinin, başuşağın batıya bakan kafesli pencereye olan gizli geliş gidişlerinin. Beni kutlamalısınız sevgili dostum Holmes ve sizi bir temsilci olarak hayal kırıklığına uğratmadığımı ve beni buraya göndermekle gösterdiğiniz güvenden pişman olmadığınızı söylemelisiniz. Bütün bunlar bir gecelik çalışmayla tamamen açıklığa kavuşturuldu.

“Bir gecelik çalışmayla,” dedim ama gerçekte iki gecelik çalışmaylaydı, çünkü ilkinde tamamen boşa kürek çektik. Sabah üçe kadar Sir Henry ile birlikte onun odasında oturduk, ama merdivendeki saatin çanları dışında hiçbir ses duymadık. Son derece melankolik bir nöbeti ve her ikimizin de sandalyede uyuyakalmasıyla son buldu. Neyse ki ikimizin de cesareti kırılmadı; tekrar denemeye kararlıydık. Bir sonraki gece lambanın ışığını azalt-

tık ve çıt çıkarmadan sigaralarımızı yakıp oturduk. Saatler inanılmaz derecede yavaş geçiyordu; aynı bir avcının avının tuzağına düşmesini beklerken hissetmiş olduğu sabır ve merak bize güç veriyordu. Saatler, önce biri sonra ikiyi vurduğunda neredeyse ikinci kez umutsuzlukla bu işten vazgeçiyorduk ki bir anda her ikimizin de tüm yorgun duyuları tekrar alarına geçti ve sandalyelerimizde dimdik oturduk. Koridorda ayak seslerinin gıcirtısını duymuştuk.

Onun önümüzden son derece sessizce geçip uzakta kaybolduğunu duyduk. Sonra Baronet kapıyı açtı ve takibe koyulduk. Adamımız çoktan galerinin etrafını dönmüş ve koridor karanlığa bürünmüştü. Biz de öbür kanda gelene kadar sessizce ilerledik. Koridor boyunca parmak uçlarında ilerleyen bu uzun boylu, siyah sakallı, yuvarlak omuzlu görüntü ancak bir an için gözümüze ilişti. Sonra daha önceki gibi aynı kapıdan geçti; karanlıkta mum ışığı kapının etrafını bir çerçeve gibi aydınlatmıştı ve koridorun kasvetli karanlığına sarı bir ışık demeti yolluyordu. Tüm ağırlığımızı üzerine vermeden önce her bir döşeme tahtasını deneyip ayaklarımızı dikkatlice sürüyerek ona doğru ilerledik. Çizmelerimizi çıkararak tedbir almamıza rağmen yine de eski döşemeler adımlarımızın altında çatırdayıp gıcırdıyordu. Bazen bizim yaklaştığımızı hissetmemesi olanaksız gibi görünüyordu. Neyse ki adam oldukça sağırdı ve tüm dikkatini yaptığı şeye vermişti. Sonunda kapıya varıp aralıktan içeriyi gözetlediğimizde onu, aynı iki gece önce gördüğüm gibi, pencerede diz çökmüş, elinde bir mum, soluk ve kararlı yüzü pencerenin camına dayanmış halde bulduk.

Önceden bir harekât planı hazırlamamıştık, ama Baronet en dolaysız olanın her zaman en doğal olduğunu kabul eden bir adam. Odaya girdi ve o odaya girerken Barrymore keskin bir soluk sesi çıkararak oturduğu pen-

cereden ayağa fırladı; beti benzi atmış, titriyordu. Bernbeyaz olmuş yüzünde yuvalarından uğramış kara gözleri Sir Henry ile benim aramda gidip gelirken dehşet ve şaşkınlık doluydu.

“Burada ne yapıyorsun Barrymore?”

“Hiçbir şey, efendim.” O kadar huzursuzdu ki neredeyse konuşamıyordu; elindeki mumun titremesinden aşağı yukarı gölgeler sıçırıyordu. “Pencere, efendim. Geceleri pencereleri kontrol edip kapalı olup olmadıklarına bakıyorum.”

“İkinci katta mı?”

“Evet, efendim, bütün pencereleri.”

“Bak Barrymore,” dedi Sir Henry sertçe, “senden gerçeği öğrenmeye kararlıyız; ne kadar erken söylersen senin için o kadar iyi olur. Hadi bakalım! Yalan yok! O pencerede ne yapıyordun?”

Adamcağız çaresiz bir şekilde bize baktı, kuşku ve ıstırabın son haddindeki insanlar gibi ellerini ovuşturuyordu.

“Kötü bir şey yapmıyordum, efendim. Pencereye bir mum tutuyordum.”

“Peki, pencereye mumu niye tutuyordun?”

“Bunu bana sormayın, Sir Henry, bana sormayın! Yemin ederim, efendim, bu benim kendi sırrım değil ve size söyleyemem. Yalnızca benimle ilgili olsaydı sizden saklamaya çalışmazdım.”

Aniden aklıma bir şey geldi ve mumu uşağın titreyen ellerinden aldım.

“Bunu bir işaret olarak elinde tutuyor olmalı,” dedim. “Bakalım yanıt olacak mı?” Mumu onun tuttuğu gibi tutum ve gecenin karanlığına baktım. Ay, bulutların arkasında olduğu için siyah ağaç sıralarını ve daha açık renkteki bataklık alanını hayal meyal ayırt edebiliyordum. Aniden bir zafer çığlığı attım, çünkü küçük küçük topluğne başı ka-

dar sarı bir ışık kara örtüyü deldi ve pencerenin çerçevelediği karenin ortasında sabit bir şekilde parladı.

"İşte orada," diye bağırdım.

"Hayır, hayır efendim, o bir şey değil, hiçbir şey değil," diye atıldı uşak. "Sizi temin ederim ki, efendim..."

"Işığı pencere boyunca oynat, Watson!" diye bağırdı Baronet. "Gördün mü, diğeri de oynuyor! Seni aşağılık herif, bunun bir işaret olduğunu inkâr mı ediyordun? Oradaki işbirlikçin kim; ortada ne dolaplar dönüyor?"

Adamın yüzünde apaçık bir küstahlık belirdi.

"Bu benim meselem, sizi ilgilendirmez. Söylemeyeceğim."

"O zaman işi derhal bırakıyorsun."

"Memnuniyetle, efendim. Gitmem gerekiyorsa giderim."

"Utanç içinde gidersin. Aman Tanrım, kendinden utanmalısın. Senin ailen yüzyıllardır bu çatının altında benimkiyle birlikte yaşadı ve şimdi ben seni bana karşı derin bir tertip içinde buluyorum."

"Hayır, hayır, efendim, size karşı değil." Bu bir kadının sesiydi; Mrs. Barrymore kocasından bile daha soluk bir yüzle ve dehşet içinde kapıda duruyordu. Şalı ve eteği içindeki cüsseli görüntüsü, yüzündeki hislerin yoğunluğu olmasa komik bile olabilirdi.

"Gitmeliyiz Eliza. Bu iş buraya kadar. Eşyalarımızı toplayabilirsin," dedi uşak.

"John, John bunları başına ben getirdim. Hepsi benim işim, Sir Henry, tümüyle benim. Her şeyi benim hatırım için yaptı çünkü ben istedim."

"Konuş o zaman, bütün bunlar ne demek oluyor?"

"Talihsiz kardeşim bataklıkta aklıktan ölecek. Kapımızın önünde yok olup gitmesine izin veremezdik. Işık ona yiyeceğinin hazır olduğunu bildiren bir sinyal; onun oradaki ışığı ise yemeğin götürüleceği yeri göstermek için."

“O zaman sizin kardeşiniz...”

“Kaçak mahkûm, efendim, Selden, mahkûm.”

“Gerçek bu, efendim,” dedi Barrymore. “Size bunun benim sırrım olmadığını ve size söyleyemeyeceğimi söylemiştim. Şimdi duyduğunuza göre, bir tertip varsa bile size karşı olmadığını gördünüz.”

O zaman gece yarısı yapılan gizli seferlerin ve penceredeki ışığın açıklaması buydu. Sir Henry ve ben şaşkınlık içinde kadına bakakaldık. Bu duygularını belli etmeyen saygıdeğer kadının ülkedeki en kötü şöhretli suçlu ile aynı kandan gelmesi mümkün müydü?

“Evet efendim, benim kızlık soyadım Selden ve o benim küçük kardeşim. Genç bir delikanlıyken onu çok şımarttık, istediği her şeyi yapmasına izin verdik; o da dünyanın onun eğlenmesi için yaratıldığına ve orada istediği her şeyi yapabileceğine inandı. Büyüdükçe kötü arkadaşlar edindi; Şeytan onu ele geçirdi, annemin kalbini kırdı ve ismimizi lekeledi. Suç işledikçe daha çok suçla gömüldü ve onu darağacından ancak Tanrı’nın merhameti kurtarabilirdi; ama o benim için her zaman bir ablanın bakıp oynayacağı küçük kıvrırcık saçlı çocuktı. Bir gece sürünerek buraya yorgun ve aç olarak geldiğinde, muhafızlar ensesindeyken ne yapabilirdik? Onu içeri aldık, besleyip baktık. Ondan sonra siz geldiniz efendim ve kardeşim bu kargaşa dinene kadar bataklıkta daha emniyette olacağını düşündü ve orada gizlenmeye başladı. Her iki akşamda bir onun orada olduğundan emin olmak için pencereye ışık tuttuk ve yanıt varsa kocam ona biraz ekmek ve et götürdü. Her gün onun gitmiş olmasını umut ettik, ama orada kaldıkça onu yalnız bırakamazdık. Tüm gerçek bu; ben dürüst bir Hıristiyan kadını ve bu işte bir suçlu var ise onun kocam değil ben olduğumu ve kocamın yaptığı her şeyi benim hatırım için yaptığını göreceksiniz.”

Kadın kelimeleri büyük bir ciddiyetle ve inanarak söylemişti.

"Bunlar doğru mu Barrymore?"

"Evet, efendim. Her kelimesi."

"Karını koruduğun için seni suçlayamam. Söylediklerimi unut. Siz ikiniz odanıza gidin, bu konu hakkında sabah tekrar konuşuruz."

Onlar gidince tekrar pencereden dışarı baktık. Sir Henry pencereyi ağzına kadar açmış ve soğuk gece rüzgârı yüzümüze çarpmıştı. Uzakta karanlığın derinliklerinde sarı ışık tek nokta şeklinde parlıyordu.

"Acaba cesaret edebilir mi?"

"Belki de yalnızca buradan görülecek şekilde yerleştirilmiştir."

"Muhtemelen. Ne kadar uzakta sizce?"

"Cleft Tepesi'nin oralarda sanırım."

"Bir-iki milden fazla değil."

"O kadar bile değil."

"Eğer Barrymore ona yiyecek götürüyorduyorsa uzak olamaz. Orada bekliyor bu canı, mumun yanı başında. Tamam Watson, gidip bu adamı yakalayacağız."

Aynı şey benim de aklıma gelmişti. Barrymore'lar sırlarını bizimle paylaşmamıştı. Sırlarını onlardan zorla almıştık. Bu adam toplum için bir tehlikeydi, merhamet edilmeyecek, affedilmeyecek, kelimenin tam anlamıyla alçağın teki. Biz yalnızca onu yakalayıp kimseye zarar veremeyeceği yere geri koyma fırsatını kullanarak görevimizi yapıyorduk. Elimiz kolumuz bağlı otursak bu adamın kaba ve vahşi karakterinin cezasını başkaları çekecekti. Örneğin bir gece komşularımız Stapleton'lar saldırıya uğrayabilirdi ve esasen belki de bu düşünce Sir Henry'yi bu maceraya o kadar heveslendiriyordu.

"Ben de geliyorum," dedim.

"O zaman tabancanızı alıp çizmelerinizi giyin. Ne

kadar erken çıksak o kadar iyi, çünkü bu adam mumu söndürüp kaçabilir.”

Beş dakika sonra kapının önünde keşfimize başlıyorduk. Sonbahar rüzgârının iniltisi ve düşen yaprakların hışıltısı içinde karanlık çalılara daldık. Rutubet ve küf kokusuyla hava ağırlaşmıştı. Arada bir, ay bulutların arasından yüzünü gösteriyor, bulutlar gökyüzünü arşınılıyordu ve tam da biz bataklığa çıktığımızda incecikten bir yağmur başladı. Işık önümüzde halen sabit bir şekilde yanmaktaydı.

“Silahlı mısınız?” diye sordum.

“Bir av kamçısı aldım.”

“Aniden kısırmalıyız onu, çünkü çaresizlikten deliye dönmüş olmalı. Ona hiç beklemediği anda saldırıp direnmesine fırsat vermeden yakalamalıyız.”

“Acaba, Watson,” dedi Baronet, “Holmes bu işe ne derdi? Karanlık güçlerin hâkim olduğu karanlık saatlere ne diyorsun?”

Sanki Sir Henry’nin sorusuna cevap olarak bataklık arazinin uçsuz bucaksız kasvetinden, Büyük Grimpen Bataklığı’nın sınırında duyduğum o çığlık yükseldi. Rüzgâr eşliğinde gecenin sessizliğini yırtarak geldi; giderek artan bir ulumadan çok, uzun, derin bir homurtu şeklindeydi ve ardından hüznü bir inilti şeklinde yavaş yavaş kayboldu. Ses tekrar tekrar geldi, ortalık bu kulakları tırmalayan, vahşi ve tehdit edici sesle çınlıyordu. Baronet koluma yapıştı, karanlıkta yüzü bembeyaz parlıyordu.

“Aman Tanrım, Watson, bu da ne?”

“Bilmiyorum. Bataklıkta bir ses. Bir kere daha duymuştum.”

Ses tamamen kayboldu ve tam bir sessizlik üzerimize çöktü. Kulaklarımızı dikmiş bekliyorduk, ama hiçbir ses yoktu.

“Watson,” dedi Baronet, “bu köpeğin çığlığıydı.”

Damarlarımda kanım dondu, çünkü sesindeki titreme korkunun onu ele geçirdiğini söylüyordu.

"Bu sese ne ad veriyorlar?"

"Kim?"

"Köylüler."

"Onlar cahil insanlar. Onların dediğini niye önemsiyorsunuz?"

"Söyleyin Watson, bu sese ne diyorlar?"

Tereddüt ettim ama sorudan kaçamadım.

"Baskerville'lerin köpeğinin cıılgılığı olduğunu söylüyorlar."

İnledi ve ondan sonra bir süre sessiz durdu.

"Bir köpekti gerçekten," dedi sonunda, "fakat millerce öteden geliyordu sanırım."

"Nereden geldiğini söylemek zor."

"Rüzgârla artıp azaldı. Orası Grimpen Bataklığı tarafı değil mi?"

"Evet."

"İşte orasıydı. Hadi Watson, siz de köpeğin cıılgılığı olduğunu düşünmediniz mi? Ben çocuk değilim. Gerçeği söylemekten korkmanız gereksiz."

"Onu en son duyduğumda Stapleton'la beraberdik. O, bunun tuhaf bir kuşun sesi olabileceğini söyledi."

"Hayır, hayır, o bir köpek. Tanrım, bu hikâyelerde gerçek payı olabilir mi? Gerçekten bu kadar kötü bir illetin başıma bela olması mümkün mü? Buna inanmıyorsunuz, değil mi Watson?"

"Hayır, hayır."

"Londra'da bundan bahsedip gülmek başka, şimdi burada bataklığın karanlığında durup böyle bir cıılgılığı duymak başka. Sonra amcam. Uzanmış yatarken yanında köpeğin ayak izi vardı. Hepsi birbirine uyuyor. Bir korkak olduğumu sanmıyorum, Watson, ama o ses sanki kanımı dondurdu. Elime bak!"

Eli, mermer kadar soğuktu.

“Yarına bir şeyiniz kalmaz.”

“O ılığı aklımdan çıkarabileceğimi sanmıyorum. Şimdi ne yapmamızı öneriyorsunuz?”

“Geri dönelim mi?”

“Hayır, hayır; adamımızı yakalamaya geldik ve yakalayacağız. Biz mahkûmun peşindeyiz, bir cehennem köpeğı da muhtemelen bizim. Cehennemdeki bütün iblisler bu bataklık arazide cirit atsa yine de bu işi bitireceğiz.”

Karanlıkta sendeleyerek yürümeye başladık; etrafımızda tepelerin kasvetli karaltıları ve önümüzde ışığın sürekli yanan sarı noktası vardı. Zifiri karanlık bir gecede bir ışığın mesafesi kadar aldatıcı bir şey olamaz; pırıltı bazen ufuktaymış kadar uzak, bazen birkaç metre önümüzdeymiş kadar yakında gözüküyordu. Sonunda nereden geldiğini gördük ve o zaman çok yakın olduğumuzu anladık. Erimekte olan bir mum iki tarafından rüzgârı ve Baskerville Malikânesi dışında görülmesini engelleyen kayaların arasındaki bir çatlağı sıkıştırılmıştı. Yerinden kopmuş bir granit parçası yaklaştığımızın görülmesini engelliyordu; arkasında çömelip üzerinden sinyal ışığına baktık. Arazinin ortasında etrafında hiçbir yaşam işareti olmadan, iki tarafında yalazlanan kayalarla tek başına düz bir sarı alev olarak görmek çok tuhaftı.

“Şimdi ne yapacağız?” diye fısıldadı Sir Henry.

“Burada bekleyin. Işığının yakınında olmalı. Bakalım gözümüze ilişecek mi?”

Kelimeler henüz ağızından dökülmüştü ki ikimiz birden onu gördük. Kayaların üzerinde mumun yandığı çatlaktan habisi sarı bir yüz çıkıyordu; aşağılık tutkularla işlenip damgalanmış, korkunç hayvani bir yüz. Bataklığın bütün pisliğı, diken diken bir sakal ve keçeleşmiş saçlarla bu yüz pekâlâ tepelerdeki oyuklarda yaşayan o eski zaman barbarlarından birine ait olabilirdi. Aşağısındaki ışık,

avcılarının ayak seslerini duymuş kurnaz ve vahşî bir hayvan gibi karanlığın içine bir sağa bir sola korkunç bir şekilde bakınıp duran küçük hilekâr gözlerinde yansiyordu.

Besbelli bir şeyler kuşkularını uyandırmıştı. Barrymore'un gizli bir işaretini vermeyi ihmal etmiş olabilirdik veya bu adamın işlerin yolunda gitmediğine dair başka bir sebebi olabilirdi, ama korkularını o hain yüzünde okuyabiliyordum. Her an ışığı söndürüp karanlıkta kaybolabilirdi. O nedenle hemen atıldım, Sir Henry de aynı şeyi yaptı. Aynı anda mahkûm da bize küfürler savurup bizi koruyan kaya blokuna çarpıp parçalanan bir taş fırlattı. Ayağa fırlayıp arkasını dönüp koşarken kısa boylu, bodur, güçlü yapılı vücudu bir an için gözüme ilişti. Aynı zamanda, şans eseri ay bulutların arasından çıktı. Hızla tepenin zirvesine doğru koştuk, adamımız son sürat öbür yamaçtan aşağı taşların üzerinden keçi gibi sekerek koşuyordu. Tabancamın uzun menzilli bir atışı ve biraz da şansın yardımıyla onu yaralayabilirdim, ama silahımı silahsız kaçan bir adamı vurmak için değil yalnızca kendimi saldırılara karşı korumak için getirmiştım.

İkimiz de oldukça formda, hızlı koşucularдық, ama onu yakalamamızın olanaksız olduğunu kısa sürede anladık. Ay ışığında onu, uzakta bir tepenin yamaçlarındaki büyük kaya parçalarının arasında hareket eden bir nokta olana kadar gördük. Tamamen tükenene kadar koştuk, ama aramızdaki mesafe giderek arttı. Sonunda soluk soluğa iki kayanın üzerine oturup uzakta gözden kayboluşunu izledik. Tam o anda son derece tuhaf ve beklenmedik bir şey oldu. Umutsuzca kovalamaktan vazgeçmiş ve kayalardan kalkıp eve dönüyorduk. Sağ tarafımızda ay oldukça alçalmış ve granit tepenin keskin ve sivri zirvesi sanki alttaki gümüş renkli kavsine yaslanmıştı. Bu parlayan zeminde sanki siyah abanozdan bir heykel gibi tepede bir adam görüntüsü gördüm.

Bunun bir hayal olduğunu düşünmeyin, Holmes. Bundan daha net bir görüntü hayatımda görmedim. Değerlendirebildiğim kadarıyla bu görüntü uzun boylu, ince bir adama aitti. Bacakları birbirinden biraz ayırık, kollarını kavuşturmuş, sanki önünde uzanan vahşi kömür ve granit yığını hakkında düşünüyormuşçasına başı öne eğik duruyordu. Bu korkunç yerin ruhu olabilirdi. Mahkûmun kendisi değildi. Bu adam mahkûmun gözden kaybolduğu yerden çok uzaktaydı. Ayrıca bu adam çok daha uzun boyluydu. Şaşkınlıktan bir çığlık atarak onu elimle Baronet'e gösterdim, ama tam dönüp Baronet'in kolunu kavradığım anda adam gözden kayboldu. Granit tepenin keskin ve sivri zirvesi hâlâ ayın alt kenarına yaslanmıştı, ama zirvesinde o sessiz ve hareketsiz görüntüden eser yoktu.

O tarafa gidip tepeyi aramak istedim, ama oldukça uzaktı. Baronet'in sinirleri hâlâ ona ailesinin lanetli hikâyesini anımsatan çığlıktan titremekteydi ve henüz kendini yeni bir maceraya hazır hissetmiyordu. Tepede tek başına duran adamı görmediği için oradaki garip varlığını ve hâkim tavrının bende yarattığı dehşeti hissedemiyordu. "Kuşkusuz bir muhafızdı," dedi. "Bu adam kaçtığından beri bataklık muhafızdan geçilmiyor." Açıklaması belki de doğrudu, ama bana yine de daha fazla kanıt gerekliydi. Bugün Princetown'dakilerle haberleşip onlara kaçan adamlarını nerede aramaları gerektiğini söyleyeceğiz, ama onu kendi tutsağımız olarak geri götürmek zaferini kazanamayışımız büyük talihsizlik. Dün akşamın maceraları işte bunlar ve hakkımı vermelisiniz ki, sevgili Holmes, bu rapor işinde oldukça başarılıyım. Anlattıklarımın çoğunun kuşkusuz konuyla pek alakası yok, ama ben hâlâ en iyisinin, bütün gerçekleri anlatıp kendi sonuçlarınıza varmakta işinize yarayanları seçme işini size bırakmak olduğunu düşünüyorum. Kesinlikle

bazı ilerlemeler kaydediyoruz. Barrymore'larla ilgili olarak onların davranışlarının sebebini bulduk ve bu, durumu aydınlattı. Fakat bütün sırları ve tuhaf sakinleri ile bataklık arazi her zamanki gizemini koruyor. Bir sonraki mesajımda belki buna da biraz ışık tutabilirim. En iyisi sizin de buraya gelmeniz olurdu. Her halükârda önümüzdeki günlerde benden tekrar haber alacaksınız.

10

Dr. Watson'un günlüğünden alıntılar

Şimdiye kadar, ilk günlerde Sherlock Holmes'a gönderdiğim raporlarımdan alıntıları aktarabilmişim. Oysa şimdi anlatımda geldiğim noktada bu metodu bırakıp tekrar o zaman tuttuğum günlüğün de yardımıyla anılarıma güvenmek zorundayım. Bu günlükten bazı seçmeler, hafızama bütün ayrıntılarıyla bir daha silinmemek üzere kazılmış o sahnelere beni geri götürecektir. Suçluyu kovalamayı yarım bırakışımızın ve bataklıkta tuhaf deneyimlerimizin ertesi sabahından devam ediyorum.

16 Ekim - Yağmurun çiselediği sıkıcı ve sisli bir gün. Ev, uzakta ıslak yüzlerine vuran ışıkla parlayan kayalıklar ve yamaçlarında ince gümüş damarların yerleştiği tepelerle bezenmiş bataklık arazinin kasvetli kıvrımlarını göstermek üzere aralanıp yuvarlanan bulutlar tarafından sarılmıştı. Melankoli hem içeride hem dışarıdaydı. Gecenin heyecanından sonra Baronet gayet asık suratlıydı. Ben de yüreğimin daraldığının farkındaydım ve yaklaşan bir tehlikeyi hissediyordum; bu, her an var olan bir tehlikeydi ve tam olarak tanımlayamadığım için daha da fena bir şeydi.

Böyle hissetmemi haklı gösterecek bir sebebim yok

muydu? Bizi nasıl bir uğursuz havanın çevrelediğini gösteren olaylar zincirini bir düşünün. Aile efsanesinin koşullarını tam olarak yerine getiren, malikânenin son sakininin ölümü var; bataklıkta tuhaf bir yaratığın görüldüğüne dair köylülerden sürekli gelen haberler var. Uzak-tan bir köpek ulumasını andıran o sesi ben de iki kere kendi kulaklarımla duydum. Doğanın sıradan yasalarına aykırı bir şey olması inanılmaz, olanaksız. Gerçek ayak izleri bırakıp ulumalarıyla her yeri inleyen hayalet bir köpek kesinlikle düşünülemez. Stapleton batıl inançları kabullenebilir, Mortimer de; ama benim bu dünyada sahip olduğum bir özellik varsa o da sağduyudur ve böyle bir şeye inanmaya beni hiçbir şey ikna edemez. Buna inanmak, yalnızca şeytani bir köpek ile yetinmeyip onu ağzından ve gözlerinden cehennem ateşi çıkan bir şey olarak tarif etme zorunluluğu duyan zavallı köylülerin düzeyine inmek olur. Holmes bu hayalleri dinlemezdi ve ben de onun temsilcisiyim. Ama gerçek de gerçektir ve bu çılgınlığı bataklıkta iki kere duydum. Bataklıkta gerçekten de serbest dolaşan devasa bir köpek olduğunu varsayarsak bu her şeyi açıklar. Ama böyle bir köpek nerede gizlenebilir, yiyeceğini nereden bulur, nereden geldi ve nasıl olur da şimdiye kadar onu gündüz gözüyle kimse görmedi? İtiraf etmek gerekir ki doğal açıklamalarda da en azından diğeri kadar birçok güçlük var. Hem ayrıca köpekten başka, bir de insanlar, şu Londra'daki ajan, arabadaki adam, Sir Henry'yi bataklığa karşı uyanan mektup gerçekleri var. En azından mektup bir gerçektir, ama bir düşmanın olabileceği gibi, rahatlıkla korumaya çalışan bir dostun işi de olabilirdi. Bu dost veya düşman şimdi nerede? Londra'da mı kaldı yoksa bizi buraya kadar izledi mi? Acaba, acaba bu tepede gördüğüm yabancı olabilir miydi?

Onu yalnızca bir kere kısaca görebildiğim doğru, ama

yemin etmeye hazır olduğum bazı şeyler de var. Bütün komşularla tanıştım ve o burada gördüğüm insanlardan biri değil. Görüntüsü Stapleton'dan çok daha uzun, Frankland'den çok daha zayıftı. Barrymore olması mümkündü, ama onu da arkada bırakmıştık ve bizi takip edemeyeceğinden de eminim. Yani, aynı Londra'da olduğu gibi bir yabancı bizi hâlâ izliyor. Ondan kurtulamadık. Şu adamı bir yakalayabilseydim en azından zorluklarımızın çoğunun sonuna gelmiş olurduk. Şimdi bütün enerjimi bu amaca adanmışım.

İlk aklıma gelen Sir Henry'ye bütün planlarımı anlatmaktı. Ancak daha sonra kendi oyunumu oynayıp başkalarıyla mümkün olduğunca az konuşmanın daha bilgece olacağını düşündüm. O, sessiz ve dalgın. Sinirleri garip bir şekilde bataklıkta o sestten dolayı çok bozuldu. Kaygılarını artıracak hiçbir şey söylemeyeceğim, ama kendi amaçlarıma ulaşmak için de kendi adımlarımı atacağım.

Bu sabah küçük bir olay oldu. Barrymore, Sir Henry ile konuşmak için izin istedi ve bir süre çalışma odasına kapandılar. Bilardo odasında otururken birden fazla kere seslerin yükseldiğini duydum ve tartışılan konunun ne olduğu hakkında oldukça iyi fikir sahibi oldum. Bir süre sonra Baronet kapıyı açıp beni çağırdı.

"Barrymore haksızlığa uğradığını düşünüyor," dedi. "O kendi isteğiyle bize bir sırrını söylemişken kayınbiraderini avlamamızın bizim tarafımızdan yapılmış bir haksızlık olduğunu düşünüyor."

Uşak soluk ama kendine hâkim bir şekilde önümüzde duruyordu.

"Çok ateşli konuşmuş olabilirim, efendim," dedi, "ve konuştuysam eğer, sizden özür dilerim. Aynı zamanda sizlerin bu sabah geldiğinizi duyup Selden'ı kovaladığınızı öğrendiğimde de çok şaşırdım. Zavallı adamın, bir

de ben yoluna daha fazla engel çıkarmadan, savaşıcağı bir sürü şey var zaten.”

“Eğer sen kendi rızanla söyleseydin, o başka,” dedi Baronet, “sen, daha doğrusu karın, onu zorladığımızda ve mecburen söyledi.”

“Bundan yararlanacağınızı düşünmemiştim Sir Henry, gerçekten düşünmemiştim.”

“Bu adam toplum için bir tehlike. Bataklığa tek tek serpiştirilmiş evler var ve bu vicdansız adamı hiçbir şey durduramaz. Bunu anlamak için yüzüne bir kere bakmak yeter. Mr. Stapleton’ın evi, örneğin; savunmak için kendinden başka kimse yok. O adam kilit altına alınana kadar hiç kimse güvende değil.”

“O hiçbir eve saldırmayacak, efendim. Size bunun için yemin ederim. Bu memlekette artık kimseye sorun yaratmayacak. Sizi temin ederim ki Sir Henry, birkaç gün içinde, gerekli her şey ayarlanmış ve Güney Afrika’ya yola çıkmış olacak. Tanrı aşkına efendim, onun hâlâ bataklıkta olduğunu polise söylememeniz için size yalvarıyorum. Artık onu burada aramıyorlar ve gemi hazır olana kadar burada sessizce bekleyebilir. Benim ve karımın da başını derde sokmadan onu ihbar edemezsiniz. Yalvarıyorum, efendim, polise bir şey söylemeyin.”

“Ne diyorsunuz, Watson?”

Omuzlarımı silktilim.

“Eğer bela çıkarmadan ülkeyi terk ederse, bu ülkenin vergi ödeyen namuslu vatandaşlarının sırtından bir yük kalkmış olur.”

“Gitmeden önce birisini rehin alma olasılığına ne diyorsunuz?”

“Öyle aptalca bir şey yapmaz, efendim. Gereksinimi olan her şeyi ona sağladık. Tekrar suç işlemek, gizlendiği yeri göstermek olur.”

“Bunda haklısın,” dedi Sir Henry. “Peki, Barrymore.”

“Tanrı sizi korusun, efendim, bütün kalbimle teşekkür ederim. Tekrar yakalanması zavallı karımın ölümüne sebep olurdu.”

“Sanırım bir suça yardım ve yataklık ediyoruz, Watson. Ama duyduklarımızdan sonra bu adamı teslim edebileceğimizi sanmıyorum, bu işe bir nokta koyalım. Tamam, Barrymore, sen gidebilirsin.”

Müşekkik olduğunu belirten birkaç kelime mırıldanarak arkasını döndü, ama tereddüt etti ve geri döndü.

“Bize o kadar iyi davrandınız ki, efendim, ben de karşılığında sizin için elimden geleni yapmaya çalışacağım, Sir Henry; belki daha önce söylemeliydim, ama bunu soruşturmadan çok sonra öğrendim. Hiçbir faniye şimdiye kadar bu konuda tek kelime söylemedim. Zavallı Sir Charles’ın ölümü hakkında.”

Baronet’le ben ayağa sıçradık. “Nasıl öldüğünü biliyor musun?”

“Hayır, efendim, onu bilmiyorum.”

“Ne öyleyse?”

“O saatte neden kapıya gittiğini biliyorum. Bir kadınla buluşmak için.”

“Bir kadınla buluşmaya ha?”

“Evet efendim.”

“Kadının adı?”

“İsmi bilmiyorum, efendim, ama isminin baş harflerini söyleyebilirim. İsmi baş harfleri L.L.”

“Bunu nereden biliyorsun, Barrymore?”

“Amcanıza o sabah bir mektup gelmişti, Sir Henry. Genellikle ona bir sürü mektup gelir, çünkü o tam bir cemiyet adamıydı ve iyi kalpliliğiyle tanınırdı, o nedenle kimin başı sıkışsa ona gelirdi. Ama o sabah, şans eseri, yalnızca bu mektup vardı ve o nedenle daha çok dikkatimi çekti. Mektup Coombe Tracey’den geliyordu ve adres bir kadının elyazısıyla yazılmıştı.”

“Evet?”

“Bu olayın üstünde durmadım ve karım olmasaydı bir daha da düşünmezdim. Birkaç hafta önce Sir Charles’ ın çalışma odasını temizliyordu, öldükten sonra hiç dokunulmamıştı, odun ızgarasının arkasında yanmış bir mektubun küllerini buldu. Büyük bölümü kömür parçaları haline gelmişti, ama küçük bir parça, bir sayfanın sonu, bütünlüğünü korumuştur ve yazı siyah bir zemin üzerinde gri olmakla beraber halen okunabiliyordu. Bize mektubun sonundaki bir dipnot gibi geldi ve şöyle yazıyordu: ‘Lütfen, lütfen, gerçek bir centilmenseniz bu mektubu yakınız ve saat onda kapıda olunuz.’ Altında L.L. baş harflerinden oluşan imza vardı.”

“O parça sizde mi?”

“Hayır, efendim, yerinden kaldırıncı ufalandı.”

“Sir Charles aynı elyazısıyla başka mektup almış mıydı?”

“Mektuplarına özellikle dikkat etmezdim, efendim. Buna da dikkat etmezdim de o gün bir tek o mektup vardı.”

“Ve L.L.nin kim olduğu hakkında hiçbir fikrin yok?”

“Hayır, efendim. Sizden daha fazla değil. Ama eğer o hanımefendiyi bulabilirsek Sir Charles’ın ölümü hakkında daha çok şey öğreneceğimizi sanıyorum.”

“Nasıl olup da bu önemli bilgiyi sakladığını anlayamıyorum, Barrymore.”

“Bundan hemen sonra bizim kendi sorununuz başladı, efendim. Diğer taraftan, efendim, her ikimiz de Sir Charles’ı çok severdik, bizim için yaptığı onca şeyden sonra. Bu işi daha fazla kurcalamanın zavallı efendimize artık bir yararı olmazdı ve işin içinde bir hanım olunca dikkatli olmak iyidir. En iyi olanımız bile...”

“Onun itibarının zedeleneyeceğini mi düşündünüz?”

“Bunun bir yararı olmayacağını düşündüm, efendim.”

dim. Ama şimdi siz bize karşı bu kadar iyi kalpli olunca ben de konu hakkında bildiğim her şeyi anlatmamamın size karşı haksızlık olacağını düşündüm.”

“Çok iyi, Barrymore, gidebilirsin.” Uşak gittiği zaman Sir Henry bana döndü, “Bu yeni ışık hakkında ne düşünüyorsunuz, Watson?” diye sordu.

“Karanlığı daha da koyulaştırmışa benziyor.”

“Bence de. Eğer L.L.nin izini bulabilseydik, bu her şeyi aydınlatırdı. En azından biraz ilerledik. Gerçekleri bilen birinin olduğunu öğrendik, yeter ki onu bulabilesek. Sizce ne yapmalıyız?”

“Durumu hemen Holmes’a bildirmeliyiz. Tam da onun aradığı ipucu. Bunu duyunca kendisi çıkıp gelmezse ben de bir şey bilmiyorum.”

Hemen odama çıkıp Holmes için sabahki konuşmaların raporunu yazdım. Onun son zamanlarda çok meşgul olduğu ortadaydı, çünkü Baker Caddesi’nden gelen notlar az sayıda ve kısaydı ve benim gönderdiğim bilgilerle ilgili hiç yorum içermiyor, benim görevimden neredeyse hiç söz etmiyordu. Şantaj vakası hiç kuşkusuz tüm gücünü tüketiyordu. Keşke burada olsaydı.

17 Ekim - Bugün bütün gün bardaktan boşanırcasına yağmur yağdı; sarmaşıkları hışırdatıp saçaklardan dö-küldü. Rüzgârlı, soğuk ve korunaksız bataklık arazideki mahkûmu düşündüm. Zavallı şeytan. Suçu ne olursa olsun kefareti için epey azap çekti. Ondan sonra diğerini düşündüm, arabadaki yüz ve aya karşı duran adamın görüntüsü. O da mı bu tufanda kalmıştı, o görülmeyen gözlemci, karanlıkların adamı? Akşamüstü su geçirmeyen yağmurluğumu giydim, yağmur yüzümü dövüp rüzgâr kulaklarımda ıslık çalarken, karanlık hayallerle dolu sular içindeki bataklık arazide uzun bir yürüyüşe çıktım.

Tanrı şimdi insan yutan bataklıkta dolaşanlara yardım etsin, çünkü yükseklerdeki sıkı topraklar bile bataklık haline geldi. Tek başına etrafı gözleyen adamı gördüğüm kara tepeyi buldum ve sarp zirvesinden aşağıdaki melankolik manzaraya bu kez ben baktım. Sağanak yağmur tepelerin kırmızı kahverengi yamaçlarından aşağı akıyordu; ağır, kayrak taşı renginde bulutlar manzaranın üzerinde alçaklarda asılı duruyor ve harika tepelerin yamaçlarından halkalar halinde süzülüyordu. Sol tarafta, uzaktaki çukurda sisin yarım gizlediği, Baskerville Malikânesi'nin ikiz kuleleri ağaçların üzerinden yükseliyordu. Tepelerin yamaçlarında bol miktarda bulunan tarih-öncesi kulübeler dışında insan hayatına ait görebildiğim tek belirtiler onlardı. Aynı yerde iki gece önce gördüğüm yalnız adamdan hiçbir yerde eser yoktu.

Yürüyerek geri dönerken, bataklığın en dıştaki çiftlik evlerinden biri olan Farmhouse'dan dönen engebeli yolda karşıma tek atlı arabasıyla Dr. Mortimer çıktı. Bize karşı hep çok nazik oldu ve hatırımızı sormak için malikâneye bizi görmeye gelmediği neredeyse tek bir gün bile olmadı. Beni arabasıyla eve bırakmakta ısrar etti. Küçük köpeğinin kaybolmasından çok üzüntülü olduğunu fark ettim. Bataklığa dolaşmaya çıkmış ve bir daha geri gelmemişti. Elimden geldiğince teselli ettim, ama Grimpen Bataklığı'ndaki tayı düşününce, küçük köpeğini bir daha görebileceğini de düşünemiyorum.

"Sırası gelmişken, Mortimer," dedim, engebeli yolda sarsıla sarsıla giderken, "bu çevrede araba mesafesinde oturup da tanımadığın pek az kimse olmalı."

"Pek yoktur sanırım."

"O zaman bana isminin baş harfleri L.L. olan bir kadın söyleyebilir misin?"

Birkaç dakika düşündü.

"Hayır," dedi. "Bazı çingeneler ve işçileri bilmiyo-

rum, ama çiftçiler ve soylular arasında isminin baş harfleri bu olan kimse yok. Ama bir dakika," diye ekledi bir anlık duraksamadan sonra, "Laura Lyons var, onun baş harfleri L.L. ama o Coombe Tracey'de yaşıyor."

"Kim o?" diye sordum.

"Frankland'ın kızı."

"Ne! Şu huysuz Frankland mı?"

"Kesinlikle. Lyons adında bataklığa resim çizmeye gelen bir ressamla evlenmişti. Bu adam rezilin biri olduğunu kanıtladı ve onu terk etti. Duyduklarıma göre kaba-hat yalnızca bir tarafın da olmayabilir. Babası onunla bütün ilişkisini kesti çünkü onun izni olmadan evlenmişti ve belki bir-iki sebep daha vardı. Yani, Mrs. Lyons yaşlı günahkâr ile genç olanı arasında kötü bir dönem geçirdi."

"Nasıl geçiniyor?"

"Sanırım yaşlı Frankland ona üç-beş kuruş veriyor, ama daha fazla değil, çünkü kendisinin de bir sürü masrafı var. Ne kadar kötü bir şey hak etmiş olursa olsun insan onun umutsuzca kötü kalpli birisine gitmesine izin veremez. Hikâyesi yayıldı ve birçok insan namusuyla yaşamasını sağlamak için ona yardım etti. Stapleton bunlardan biriydi, Sir Charles da bir diğeri. Ben de azıcık verdim. Ona bir daktilografi işinde yer ayarladım."

Benim soruşturmalarımın sebebini öğrenmek istedim, ama ona çok fazla bir şey söylemeden merakını gidermeyi başardım, çünkü herkese güvenmek için hiçbir sebep yoktu. Yarın sabah Coombe Tracey'e gideceğim ve kuşkulu bir şöhreti olan bu Mrs. Laura Lyons'ı görebilirim, sırlar zincirinde bir olayı açıklamak yolunda önemli bir adım atılmış olacak. Kesinlikle bir yılan bilgeliği geliştiriyorum çünkü Mortimer sorularıyla beni bir köşeye sıkıştırırken ona Frankland'ın kafatasının hangi gruptan olduğunu sordum ve yolculuğumuzun geri kalan kısmında kafatası bilimi dışında bir şey duymadım.

Sherlock Holmes ile yıllardır boşuna yaşamamışım.

Bu fırtınalı ve melankolik günden kaydedeceğim yalnızca bir olayım daha var. Bu da, elime daha sonra oynayabileceğim bir kart veren Barrymore'la şimdiki konuşmam.

Mortimer akşam yemeğe kaldı ve ardından Baronet'le *Écarté*¹ oynadılar. Uşak kahvemi kütüphaneye getirdi ve ben de bu fırsattan yararlanıp birkaç soru sordum.

"Peki," dedim, "bu değerli yakınınız ayrıldı mı, yoksa hâlâ oralarda gizleniyor mu?"

"Bilmiyorum, efendim. Bütün kalbimle gitmiş olmasını dilerim, çünkü buraya beladan başka bir şey getirmeydi. En son yiyecek bıraktığımdan beri ondan haber almadım, bu da üç gün önceydi."

"O zaman gördün mü onu?"

"Hayır, efendim, oradan bir sonraki geçişimde yiyecekler gitmişti."

"O zaman kesinlikle oradaydı."

"İnsan öyle düşünüyor, efendim, eğer yiyeceği alan diğer adam değilse."

Kahve fincanını ağzıma götürürken yarı yolda havada asılı kaldı ve Barrymore'a bakakaldım.

"O zaman bir adam daha olduğunu biliyorsun."

"Evet, efendim; bataklıkta bir adam daha var."

"Onu gördün mü?"

"Hayır, efendim."

"O zaman nereden biliyorsun onu?"

"Selden ondan söz etti bana, efendim, geçen hafta veya daha önce. O da gizleniyor, ama anladığım kadarıyla o bir mahkûm değil. Bundan hoşlanmıyorum, Dr. Watson, size açıkça söyleyeyim ki bundan hoşlanmıyo-

1. (Fr.) İki kişilik bir kâğıt oyunu. (Ç.N.)

rum." Sesinde aniden gerçek bir içtenlik belirmişti.

"Şimdi beni dinle Barrymore. Senin efendininki dışında bu işle hiçbir ilgim yok. Buraya gelişimin ona yardım etmek dışında hiçbir amacı yok. Benimle açık konuş, hoşlanmadığın ne?"

Barrymore sanki az önceki taşkınlığından pişman olmuş veya hislerini kelimelere dökmekte zorlanıyormuş gibi bir an için tereddüt etti.

"Bütün bu olup bitenler, efendim," diye bağırdı sonunda, elini yağmurun dövdüğü bataklığa bakan pencereye doğru sallayarak. "Bir yerlerde bir dolap dönüyor ve uğursuzca bir hainlik kaynıyor, buna yemin ederim! Sir Henry'nin Londra'ya döndüğünü görmekten mutlu olacağım, efendim."

"Seni korkutan ne?"

"Sir Charles'ın ölümüne bakın. Ölümü araştıran memurun söylediklerine bakılırsa, yeterince kötüydü. Akşamları bataklıktaki seslere bakın. Üstüne para verseler güneş battıktan sonra kimse oradan geçmez. Orada gizlenen yabancıya bakın, gözetliyor ve bekliyor. Neyi bekliyor? Bütün bunlar ne anlama geliyor? Bunlar Baskerville adını taşıyan hiç kimseye iyilik anlamına gelmiyor ve Sir Henry'nin yeni hizmetkârları malikâneyi devralmaya hazır oldukları gün işi bıraktığıma çok memnun olacağım."

"Şu yabancı hakkında," dedim, "bana onun hakkında bir şey söyleyebilir misin? Selden ne dedi? Nerede gizlendiğini veya ne yaptığını biliyor muydu?"

"Onu bir-iki kere görmüş, ama ketum biriymiş ve pek sır vermemiş. İlk başta onun polis olduğunu düşünmüş, ama kısa sürede onun da kendine ait bir işi olduğunu anlamış. Görebildiği kadarıyla o da bir çeşit beyefendiymiş, ancak orada ne işi olduğunu çıkaramamış."

"Nerede yaşadığını söylemişti?"

"Tepenin yamacındaki eski evlerin arasında, eski in-

sanların oturduğu taştan kulübelerde.”

“Peki yiyeceği?”

“Selden onun için çalışan bir adamı olduğunu ve bütün gereksinimlerini getirdiğini söyledi. Sanırım istediği şey için Coombe Tracey’e gidiyor.”

“Çok iyi, Barrymore. Bunun hakkında sonra tekrar konuşuruz.” Uşak gidince siyah pencereye yürüdüm, bulanık camdan hareket eden bulutlara ve rüzgârın öne arkaya salladığı ağaçların görüntüsüne baktım. İçeriden bile korkunç olan gece, bataklıkta ki taş kulübelerde kim bilir nasıldır? Hangi güçlü nefret bir adamın böyle bir zamanda orada gizlenmesine sebep olabilir? Hangi esrarlı ve ciddi amaç böyle bir şey denemesine yol açar? Benim bu kadar derinden canımı sıkan problemin merkezi orada, bataklıkta ki kulübede yatıyor. Bu sırrın kalbine ulaşmak için, bir insanın elinden gelebilecek her şeyi yapmadan bir gün daha geçmeyeceğine yemin ederim.

Tepedeki adam

Kişisel günlüğümden seçmelerin oluşturduğu son bölümle beraber, öyküm bu tuhaf olayların korkunç sona doğru hızla sürüklenmeye başladığı güne, 18 Ekim'e ulaştı. Bundan sonraki birkaç günün olayları hafızama silinmemek üzere öylesine kazındı ki, o zamanki notlarıma dahi bakmadan onları anlatabilirim. Bu olayları iki önemli gerçeği saptamamın ertesi gününden başlatıyorum; bunlardan birincisi Coombe Tracey'de oturan Mrs. Laura Lyons'ın Sir Charles Baskerville'le, onun kendi ölümüyle karşılaştığı yer ve günde randevulaşmış olması; ikincisi ise bataklıkta gizlenen adamın tepenin yama-cındaki taştan kulübelerde bulunacak olması. Bu iki bilgiye sahip olduktan sonra olayları örten karanlığı biraz aydınlatamazsam ya zekâmda ya da cesaretimde bir eksiklik olabileceğini düşündüm.

Önceki akşam Mrs. Lyons hakkında öğrendiklerimi Baronet'e söylemeye fırsatım olmadı çünkü gece geç vakitlere kadar Dr. Mortimer'le kâğıt oynadılar. Ertesi sabah kahvaltıda ona keşfimi anlattım ve benimle birlikte Coombe Tracey'e gelmek isteyip istemediğini sordum. İlk başta gelmeye çok hevesliydi, ama tekrar düşününce her ikimize de benim yalnız gitmem daha iyi olacak gibi geldi. Bu ziyareti ne kadar resmî kılırsak o kadar az bilgi

alabilirdik. O nedenle, Sir Henry'yi, yine hafif bir vicdan azabı hissetmeme engel olamayarak geride bıraktım ve arabaya binip yeni macerama doğru yollandım.

Coombe Tracey'e vardığımda Perkins'e atları bağlamasını söyledim ve sorgulamak için geldiğim hanımefendi hakkında bilgi topladım. Oturduğu yeri bulmak zor olmadı; gayet merkezî ve bilinen bir yerdi. Bir hizmetçi beni sorgu sual etmeden içeri aldı ve ben oturma odasına girerken bir Remington daktilonun önünde oturmakta olan bir hanımefendi ayağa kalktı ve yüzünde tatlı bir gülümseme ile beni karşıladı. Ama benim bir yabancı olduğumu görünce suratı asıldı ve tekrar oturarak ziyaretimin amacını sordu.

Mrs. Lyons'ın bende bıraktığı ilk izlenim aşırı güzelliği idi. Hem gözleri hem de saçları parlak ela renkteydi; yanakları oldukça çilli olmakla beraber esmerlerdeki zarif tazeliikle kızarmıştı ve kükürt sarısı gülün¹ tomurcusunda gizlenen narin pembeliği andırıyordu.

Hayranlık, tekrar ediyorum hayranlık, ilk izlenimimdi. İkincisi ise eleştiri. Yüzünde belli belirsiz bir tuhafılık vardı, ifadesinde bir kabalık, belki de gözlerinde bir sertlik, dudaklarında mükemmel güzelliğine gölge düşüren hafif bir sarkıklık. Fakat bunlar sonradan aklıma gelen şeyler. O anda yalnızca çok güzel bir kadının yanında olduğumun ve onun bana ziyaretimin sebebini sorduğunun farkındaydım. O âna kadar görevimin ne kadar nazik olduğunu anlamamıştım.

"Babanızı tanıma zevkine eriştim," dedim. Beceriksizce bir girişti ve hanımefendi bunu hissetmemi sağladı.

"Babamla aramızda ortak hiçbir şey yok," dedi. "Ona hiçbir şey borçlu değilim ve onun arkadaşları benim ar-

1. Anavatanı Güney Afrika olan bugünkü sarı güllerin atası. (Ç.N.)

kadaşım değil. Rahmetli Sir Charles Baskerville ve diğer yufka yürekli insanlar olmasaydı babamın ilgisiyle açlıktan ölürdüm."

"Sizi rahmetli Sir Charles Baskerville ile ilgili olarak görmeye geldim hanımefendi."

Hanımefendinin yüzündeki çiller kızardı.

"Size onun hakkında ne anlatabilirim?" derken, parmakları sinirli bir şekilde daktilonun tuşlarıyla oynuyordu.

"Onu tanıyordunuz, değil mi?"

"Onun iyilikseverliğine çok şey borçlu olduğumu zaten söylemiştim. Eğer kendi ayaklarımın üzerinde durabiliyorsam, bunun çoğu onun benim mutsuz durumumla ilgilenmesi sayesinde."

"Onunla haberleşiyor muydunuz?"

Hanımefendi ela gözlerinde kızgın bir pırıltıyla bakışlarını çevirdi.

"Bu soruların amacı ne?" dedi sertçe.

"Amacı genel bir skandalı engellemek. Olayların kontrolünüzden çıkmasındansa onları burada sormam daha iyi."

Sessiz duruyordu ve yüzü hâlâ çok soluktu. Sonunda atak ve küstah bir tavırla bakışlarını çevirdi.

"Peki, yanıtlayacağım," dedi. "Sorularınız neler?"

"Hiç Sir Charles'la haberleştiniz mi?"

"Nezaketini ve cömertliğine şükranlarımı sunmak için tabii ki bir-iki kere yazdım."

"Sizde bu mektupların tarihleri var mı?"

"Hayır."

"Onunla hiç buluştunuz mu?"

"Evet, bir-iki kere, Coombe Tracey'e geldiğinde. Çok çekingen bir adamdı ve iyiliklerini belli etmeden yapmayı tercih ederdi."

"Eğer onu o kadar seyrek görüp seyrek yazdıysanız, sizinle ilgili olayları nasıl oluyor da söylediğiniz gibi size

yardım edebilecek kadar biliyordu?"

Benim itirazımı büyük bir hazırcevaplıkla karşıladı.

"Benim hikâyemi bilen birçok beyefendi vardı ve onlar bir araya gelip bana yardım ettiler. Bir tanesi Mr. Stapleton idi, Sir Charles'ın yakın arkadaşı olan bir komşu. Aşırı yardımseverdi ve Sir Charles onun aracılığıyla benim başıma gelenleri öğrendi."

Sir Charles'ın iyiliklerini birçok zaman Stapleton aracılığıyla yaptığını zaten biliyordum, hanımefendinin cümlesi bunun üzerine gerçeğin damgasını vurdu.

"Sir Charles'a sizinle buluşmasını istemek için yazdınız mı?" diye devam ettim.

Mrs. Lyons tekrar öfkeden kızardı.

"Gerçekten de, efendim, bu çok olağandışı bir soru."

"Üzgünüm, hanımefendi, ama tekrar etmeliyim."

"O zaman cevabım, kesinlikle hayır."

"Öldüğü gün de mi?"

Yüzündeki kızarıklık aniden soldu ve karşıma ölü gibi bir yüz çıktı. Kuru dudaklarından, duymaktan çok okuduğum "hayır" kelimesini çıkaramadı.

"Hafızanız kesinlikle sizi yanıltıyor," dedim. "Mektubunuzdan bir pasajı size tekrarlayabilirim bile. Şöyle diyordu, 'Lütfen lütfen, gerçek bir centilmenseniz bu mektubu yakınız ve saat onda kapıda olunuz.'"

Bayıldığını düşündüm, ama büyük bir çabayla kendini topladı.

"Artık centilmenlik diye bir şey kalmadı mı?"

"Sir Charles'a haksızlık ediyorsunuz. O, mektubu gerçekten yaktı. Ama bazen bir mektup yakıldığında da okunabilir. Şimdi onu yazdığınızı kabul ediyor musunuz?"

"Evet, ben yazdım," diye bağırdı, bir kelime seli halinde bütün içeri boşaltarak. "Ben yazdım. Neden inkâr edeyim? Bunda utanmamı gerektirecek hiçbir sebep yok. Onun bana yardım etmesini istiyordum. Onunla görüşe-

bilirsem bana yardım etmesini sağlayacağıma inandım, o nedenle benimle buluşmasını istedim.”

“Peki, neden o saatte?”

“Çünkü ertesi gün Londra’ya gideceğini ve birkaç ay gelmeyebileceğini öğrenmiştim. Oraya daha erken gide-memem için sebeplerim vardı.”

“Neden evi ziyaret etmektense bahçede bir randevu?”

“Sizce bir kadın o saatte bekâr bir erkeğin evine yalnız gidebilir mi?”

“Peki, oraya gidince ne oldu?”

“Hiçbir zaman gitmedim.”

“Mrs. Lyons!”

“Hayır, kutsal saydığım her şey üzerine size yemin ederim. Hiçbir zaman gitmedim. Araya gitmemi engelleyecek bir şey girdi.”

“Neydi o?”

“Bu özel bir mesele. Söyleyemem.”

“O zaman Sir Charles’la onun ölümüyle buluştuğu saat ve yerde bir randevunuz vardı, ama bu randevuya gitmediğinizi söylüyorsunuz.”

“Gerçek bu.”

Tekrar tekrar onu çapraz sorguya tabi tuttum ama bir adım ileri gidemedik.

“Mrs. Lyons,” dedim bu uzun ve nafil görüşmeden kalkarken, “büyük bir sorumluluk alıyor ve bütün bildiklerinizi anlatmamakla kendinizi çok yanlış bir konuma yerleştiriyorsunuz. Polisin yardımını istemek zorunda kalırsam ne kadar ciddi bir tehlikede olduğunuzu göreceksiniz. Eğer masumsanız, neden ilk başta Sir Charles’a o tarihte mektup yazdığınızı inkâr ettiniz?”

“Çünkü bundan bazı hatalı sonuçlar çıkarılıp adının bir skandala karışmasından korktum.”

“Peki, neden Sir Charles’a mektubu yok etmesi konusunda ısrar ettiniz?”

"Mektubu okuduysanız bilirsiniz."

"Mektubun tamamını okuduğumu söylemedim."

"Bir kısmını aktardınız."

"Dipnotu aktardım. Söylediğim gibi mektup yakılmıştı ve tümü okunur durumda değildi. Size tekrar Sir Charles'a öldüğü gün aldığı mektubu yok etmesi konusunda neden o kadar ısrar ettiğinizi soruyorum."

"Bu özel bir mesele."

"Aslında böyle özel olması resmî bir soruşturmanın olmaması için daha da önemli bir sebep."

"O zaman söyleyeceğim. Eğer benim mutsuz öyküm hakkında biraz bir şeyler duyduysanız, alelacele bir evlilik yaptığımı ve bundan pişman olmak için sebeplerim olduğunu biliyorsunuzdur."

"Biraz duydum."

"Hayatım tiksindiğim bir kocadan aralıksız gördüğüm bir zulümden ibaretti. Yasalar ondan yanaydı¹ ve beni onunla yaşamaya zorlaması olasılığı ile karşı karşıyaydım. Sir Charles'a o mektubu yazdığım zaman bazı masrafları karşılayabilirsem özgürlüğüme kavuşma umudunun olduğunu öğrenmiştim. Bu benim için her şey demekti; huzur, mutluluk, kendime saygı, her şey. Sir Charles'ın cömertliğini biliyordum ve öykümü benim ağzımdan duyarsa bana yardım edeceğini düşündüm."

"Peki, nasıl oldu da gitmediniz?"

"Çünkü o arada başka bir kaynaktan yardım aldım."

"O zaman neden Sir Charles'a bunu açıklamak için yazmadınız?"

"Eğer ertesi sabah gazetede öldüğünü görmeseydim yazardım."

1. İngiltere'deki yasalara göre kadınlar çok sınırlı bazı koşullarda boşanma hakkına sahipti. Aşırı şiddet durumu kanıtlamadıkça bir kadının boşanma hakkı elde etmesi çok zordu. (Ç.N.)

Kadının öyküsü tutarlıydı ve sorularım bu tutarlılığı sarsamadı. Bunu, yalnızca kadının kocasına karşı boşanma işlemlerini gerçekten bu trajedi ile aynı zamanlarda başlatıp başlatmadığını araştırarak kontrol edebilirdim.

Baskerville Malikânesi'ne gittiği halde gitmediğini söylemeye cesaret etmesi az olasılıktı, çünkü oraya gitmek için bir araba gerekirdi ve Coombe Tracey'e ancak sabahın erken saatlerinde dönebilirdi. Bu tür bir seyahat de gizli tutulamazdı. O yüzden herhalde gerçeği söylüyordu, en azından bir kısmını. Eve döndüğümde kafam karışmış ve umudum kırılmıştı. Görevimin amacına ulaşma yolunda hep karşıma örülen duvara bir kez daha toslamıştım. Öte yandan hanımefendinin yüzünü ve tavrını düşündükçe benden bir şeyler sakladığını hissediyordum. Neden benzi o kadar atmıştı? Neden ben zorlayana kadar hiçbir şeyi kabul etmemek için direniyordu? Neden o trajedi zamanında suskun kalmıştı? Kuşkusuz bütün bunların açıklaması beni inandırmaya çalıştığı kadar masum olmayabilirdi. Şimdilik o yönde ilerleme kaydedemeyecektim, ama bataklıkta ki taş kulübelere arasında aranması gereken diğer ipucuna geri dönmem gerekiyordu.

Bu da en belirsiz yönlerden biriydi. Arabayla geriye dönerken bunu anladım, çünkü biri diğerinin ardından, tüm tepelerde bu eski zaman insanların izleri vardı. Barrymore'un tek söylediği bu yabancı'nın terk edilmiş kulübelerden birinde yaşadığıydı ve bunların yüzlercesi bataklığın her yerine dağılmıştı. Ama benim esas rehberim kendi deneyimimdi, çünkü bana o siyah tepenin zirvesinde duran adamı göstermişti. O zaman orası benim araştırmamın merkezi olmalıydı. O noktadan başlayarak bataklıkta ki tüm kulübelere doğrusunu bulana kadar araştırmalıydım. Eğer bu adam içerideyse kendi ağzından, gerekirse tabancamın ucunda, kim olduğunu ve bizi

neden bu kadar zamandır izlediğini öğrenmeliydim. Regent Caddesi'ndeki kalabalıkta elimizden kaçmış olabildi, ama bu terk edilmiş bataklıkta aynı şeyi yapmakta zorlanabilirdi. Öte yandan, eğer kulübeyi bulduğumda içinde oturanı yoksa, orada kalıp, dönene kadar ne kadar gerekirse nöbet tutmalıyım. Holmes onu Londra'da elinden kaçırmıştı. Üstadımın başaramadığını gerçekleştiren onu yakalamak benim için gerçekten büyük bir zaffer olurdu.

Bu soruşturmada şans bize hiçbir zaman gülmemişti, ama sonunda yardımına koştu. Talihin habercisi kırılmış favorileri ve kırmızı suratıyla, geçtiğim anayola açılan bahçe kapısında duran Mr. Frankland'den başkası değildi.

"İyi günler, Dr. Watson," diye bağırdı, alışılmadık derecede keyifli bir şekilde. "Atlarınızı dinlendirmeli ve içeriye gelerek bir kadeh şarap içip beni kutlamalısınız."

Ona karşı hislerim özellikle kızına karşı davranışlarını öğrendikten sonra dostça olmaktan çok uzaktı ama Perkins'i ve arabayı eve göndermeyi çok istiyordum ve bu iyi bir fırsattı. Arabadan indim ve Sir Henry'ye, yürüyerek zamanında yemeğe yetişeceğimi söyleyen bir mesaj yolladım. Frankland'in peşinden yemek odasına gittim.

"Benim için büyük bir gün, efendim, hayatımın unutulmayacak günlerinden biri," diye bağırdı kıkırdarak. "İki iş birden bitirdim. Buradakilere yasanın yasa olduğunu ve burada ona başvurmaktan çekinmeyen bir adam olduğunu öğreteceğim. Eski Middleton Parkı'nın ortasından bir geçiş yolu oluşturdum, tam ortasından efendim, adamın kapısının 30 metre ötesinden. Buna ne diyorsunuz? Bu kodamanlara halkın haklarını çiğneyemeyeceklerini öğreteceğiz, onları ortadan kaldıracacağız. Ayrıca Fernwothy'lilerin piknik yaptığı koruyu da kapattım. Bu aşağılık adamlar mülkiyet hakkı diye bir şey olmadığını ve

istedikleri yerde sürüler halinde kâğıtları ve şişeleriyle yayılabileceklerini düşünüyorlar. Her iki konuda da karar verildi Dr. Watson, ikisinde de benim lehime.¹ Sir John Morland'ı kendi av koruluğunda ateş ettiği için mahkûm ettirdiğimden beri böyle bir gün geçirmemiştim."

"Bunu nasıl becerdiniz?"

"Kayıtlara bakın, efendim. Zahmetinize degecektir, Frankland'in, Morland aleyhine açtığı dava, Queen's Bench mahkemesi. Bana iki yüz pounda mal oldu, ama kararımı da elde ettim."

"Size bir yararı oldu mu?"

"Hiçbir yararı olmadı efendim, hiç. Bu meselede hiçbir çıkarım olmadığını söylemekten gurur duyuyorum. Tamamen bir kamu görevi sorumluluğuyla hareket ediyorum. Fernworthy halkının bu gece kukllarını yakacağından hiç kuşku yok örneğin. En son bunu yaptıklarında polise bu utanç verici gösterileri durdurmaları gerektiğini söyledim. Yörenin polis teşkilatı korkunç bir durumda efendim ve hak ettiğim korumayı bana sağlamadılar. Frankland'in Regina aleyhine açtığı dava bu meseleyi halkın dikkatine getirecektir. Onlara, bana karşı davranışlarından pişman olacakları zamanın geleceğini söylemiştim ve şimdiden dediklerim çıktı."

"Nasıl yani?" diye sordum.

Yaşlı adam bilgiç bir ifade takındı.

"Çünkü onlara bilmek için can attıkları şeyi söyleyebilirim; ama hiçbir şey bu alçaklara yardım etmemi sağlayamaz."

Bu dedikodu sohbetinden kaçmamı sağlayacak bir bahane bulmak için etrafıma bakınırken şimdi daha fazla

1. Frankland'in aynı gün içinde birbiriyle çelişen iki karar alınmasını sağlamış olması, önceden de söz edilen, halk arasında çelişkili duygular uyandırmasını açıklar. (Ç.N.)

dinlemek istemeye başlamıştım. Konuya ilgi duyduğumu belli edecek herhangi bir işaretin bana tüm güvenini yitirmesini sağlayacak en garantili yol olduğunu anlayacak kadar bu adamın ikircikli karakterini tanımıştım.

“Kaçak avlanma meselesi, kuşkusuz,” dedim umursamaz bir havayla.

“Ha, ha, sevgili dostum, ondan çok daha önemli bir konu. Bataklıktaki mahkûma ne dersiniz?”

Bakakaldım. “Nerede olduğunu bildiğinizi söylemiyorsunuz herhalde,” dedim.

“Tam olarak nerede olduğunu bilemeyebilirim, fakat polisin onu enselemesine yardım edebileceğime eminim. Bu adamı yakalamanın yolunun yiyeceğinin nereden geldiğini bulup onun izini sürmek olduğu hiç aklınıza gelmedi mi?”

Kesinlikle gerçeğe rahatsız edici derecede yaklaşıyor gibiydi. “Kuşkusuz,” dedim, “ama bataklıkta bir yerde olduğunu nereden biliyorsunuz?”

“Biliyorum, çünkü ona yiyeceğini götüren ulağı kendi gözlerimle gördüm.”

Kalbim Barrymore için üzüntüyle doldu. Bu kindar ve işgüzar adamın kontrolü altında olmak ciddi bir şeydi. Ama bir sonraki yorumu içimi hafifletti.

“Yiyeceğinin bir çocuk tarafından götürüldüğünü duymak sizi şaşırtacaktır. Çatıdaki teleskopumdan onu her gün görüyorum. Aynı saatte aynı yoldan geçtiğine göre mahkûmdan başka kime gidiyor olabilir?”

Bu gerçekten de şanstı. Yine de ilgilenmiş görünmedim. Bir çocuk! Barrymore bizim şu bilinmeyen adamımıza bir çocuğun her şeyi sağladığını söylemişti. Frankland mahkûmun değil, bilinmeyen adamın yoluna denk gelmişti. Ondan bilgi alabilirsem uzun ve yıpratıcı bir araştırmadan kurtulmuş olurdum. Ancak, elimdeki en güçlü kartlar kuşkuculuk ve umursamazlıktı.

“Babasına yemek götüren, bataklıkta ki çobanlardan birinin oğlu olma olasılığı çok daha fazla diye düşünüyorum.”

En ufak bir muhalefet dahi bu zorbanın tepesinin atması için yeterliydi. Gözlerini habis bir şekilde yüzüne çevirdi, kır bıyıkları kedi gibi diken diken oldu.

“Gerçekten de, efendim!” dedi önümüzde yayılan bataklığa işaret ederek, “oradaki siyah tepeyi görüyor musunuz? Peki, onun arkasındaki dikenlerle örtülü tepeyi görüyor musunuz? Bütün bataklık arazinin en taşlık parçasıdır. Sizce bir çobanın oyalanması için en uygun yer orası mıdır? Sizin öne sürdüğünüz şey, efendim, son derece saçma.”

Süklüm püklüm bir şekilde tüm gerçekleri bilmeden konuştuğumu söyledim. Benim yelkenleri suya indirmem onu mutlu etti ve bana güvenini sürdürdü.

“Şundan emin olabilirsiniz ki bu görüşe varmama yol açan çok iyi sebeplerim var. Çıkını ile birçok kere çocuğu gördüm. Her gün. Bazen günde iki kere, onu... fakat durun bir dakika, Dr. Watson. Gözlerim mi beni yanıltıyor, yoksa şu anda tepenin yamacında hareket eden bir şey mi var?”

Birkaç mil uzaktaydı ama mat yeşil ve gri zeminde siyah bir noktayı net olarak görebiliyordum.

“Gelin efendim, gelin,” diye bağırdı Frankland yukarı koşarken. “Kendi gözlerinizle görüp karar verin.”

Bir üçayak üzerine monte edilmiş müthiş bir alet olan teleskopu çatıyı destekleyen kurşun şeritler üzerinde duruyordu. Frankland gözünü yapıştırdı ve mutlulukla bağırdı.

“Çabuk, Dr. Watson, çabuk, tepeyi aşmadan!”

Gerçekten de oradaydı, omzunda çıkınıyla bir sokak çocuğu yavaş yavaş zorlukla tepeye tırmanıyordu. Zirveye ulaştığında bir an için kaba görünüşlü, pejmürde bir

adamın görüntüsü gözüme ilişti. İzlenmekten korkan birisi gibi sinsi ve gizli bir havayla etrafına bakındı. Ondan sonra tepenin ardında kayboldu.

“Nasıl, haklı mıymışım?”

“Kesinlikle, gizli bir ulaklık görevi olan bir çocuk var gibi.”

“Bu gizli ulaklığın mahkûm için olduğunu bir köy polisi bile tahmin edebilir. Ama benden tek kelime bile duyamazlar, sizden de gizliliğe sadık kalmanızı isteyeceğim Dr. Watson. Tek kelime dahi etmeyiniz! Anlıyorsunuz musunuz?”

“Nasıl isterseniz.”

“Bana karşı çok ayıp ettiler, çok ayıp. Frankland-Regina davasının gerçekleri ortaya çıkınca tüm ülkeyi bir öfke dalgasının kaplayacağını iddia ediyorum. Hiçbir şey benim polise hiçbir şekilde yardım etmemi sağlayamaz. Onlara kalsa, bu alçakların yaktığı kuklam değil kendim olurum. Herhalde gitmeyeceksiniz. Bu önemli anın şerefine bu içki sürahisini boşaltmama yardım edeceksiniz!”

Bütün ricalarına direndim ve eve kadar bana refakat etme niyetinden de vazgeçirmeyi başardım. Arkamdan bakmayı sürdürdüğü sürece yolda kaldım, sonra bataklık araziye doğru saptım ve çocuğun gözden kaybolduğu taşlı tepeye doğru yollandım. Her şey benim lehime geliyordu ve enerji veya azim yoksunluğunun, talihin önüme fırlattığı bu fırsatı kaçırmama neden olmayacağına yemin etmiştim.

Tepenin zirvesine ulaştığımda güneş batıyordu ve arkamda bıraktığım uzun tepelerin bir yanı altın sarısı-yeşil diğer yanı ise gri gölgeydi. Belliver ve Vixen tepeleri uzakta gökyüzü çizgisine çöken sisi delip geçiyordu. Geniş bir alanda ne bir ses ne de hareket vardı. Kocaman gri bir kuş, bir martı veya balıkçıl, süzülerek mavi cennete doğru yükseliyordu. Gökyüzünün devasa kemeri ve

altındaki çöl arasındaki tek canlılar o ve bendik sanki. Çorak manzara, yalnızlık duygusu ve görevimin gizemiyle aciliyeti, hepsi kalbimi titretiyordu. Çocuk görünürde yoktu. Ama hemen benim aşağımda tepedeki bir yarıktaki eski taş kulübelerden bir daire vardı; dairenin ortasında bir tanesinin kötü havaya karşı bir perde görevini görmesini sağlayacak kadar çatısı vardı. Onu görünce kalbim yerinden oynadı. Yabancıнын kaldığı oyuk bu olmalıydı. En sonunda ayağım saklandığı yerin eşiğinde, sırrı avucumun içindeydi.

Kulübeye, aynı Stapleton'ın konan bir kelebeğe hedefine kilitlenmiş ağı ile yaklaştığı kadar dikkatle yaklaştım ve yerin gerçekten de ikametgâh olarak kullanıldığını hemen anladım. Taşlar arasındaki belli belirsiz bir patika, kapı görevini gören harap bir açıklığa çıkıyordu. İçerisi çok sessizdi. Bilinmeyen adamımız içeride gizleniyor veya bataklıkta sinsice dolaşiyor olabilirdi. Tehlike hissinden sinirlerim gerilmişti. Sigayı atıp tabancamın kabzasını kavradım ve sessizce kapıya ilerleyip içeri baktım. İçerisi boştu.

Ancak yanlış izin peşinde olmadığımı gösteren bol miktarda işaret vardı. Burası kesinlikle adamın yaşadığı yerdi. Su geçirmez kılıflar içine rulo yapılmış bazı çarşafklar neolitik adamların bir zaman uyuyakaldığı beton bloklar üzerine konmuştu. Bir ateşin külleri ocaktan bozma bir yerde yığılmıştı. Onun yanında bazı yemek pişirme araç gereçleri ve suyla yarıya kadar dolu bir kova vardı. Boş teneke kutularından oluşan bir çöp orada bir süredir oturulduğunu gösteriyordu ve gözlerim alaca karanlığa alıştıkça bir maşrapa ve yarıya kadar dolu bir içki şişesi gördüm. Kulübenin ortasında düz bir taş, masa görevi görüyordu ve onun üzerinde de kumaştan bir çıkın, kuşkusuz teleskopla çocuğun omzunda gördüğüm çıkının aynısı vardı. İçinde bir somun ekmek, konserve dil,

iki teneke de konserve şeftali vardı. Tekrar oturup incelediğimde çıkının altında, üzerinde yazılar olan bir parça kâğıt görünce kalbim yerinden oynadı. Kaldırınca üzerinde kurşunkalemle kabaca karalanmış şu yazıyı okudum: "Dr. Watson Coombe Tracey'e gitti."

Bir dakika elimde kâğıtla dikilip bu kısa mesajın anlamını düşündüm. Bu gizli adam tarafından izlenen Sir Henry değil, bendim. Beni kendisi izlemiyordu fakat arkama birisini takmıştı; belki de çocuğu, bu da onun raporuydu. Belki de bataklığa geldiğimden beri izlenip rapor edilmeyen tek bir adım dahi atmamıştım. İçimde her zaman bu görülmeyen güce ait bir his vardı, sonsuz bir yetenek ve incelikle etrafımıza çekilmiş bir ağ, bizi o kadar hafifçe bir arada tutuyordu ki insan ancak en son noktada gerçekten ilmikler arasında dolaştığını fark edebiliyordu.

Eğer bir rapor varsa başkaları da olabilirdi, o nedenle aramak için kulübede etrafıma bakındım. Benzer bir şeye ait hiçbir iz yoktu; bu garip yerde yaşayan adamın yalın alışkanlıkları olduğu ve hayatın küçük lüksleriyle pek ilgisi olmadığı dışında karakterini veya niyetini gösterecek herhangi bir işaret de keşfedemedim. Bardaktan boşanırcasına yağan yağmurları düşünüp akan çatıyı görünce amacının, onu bu kadar berbat bir konutta tutacak kadar güçlü ve değişmez olduğunu anladım. O bizim kötü ruhlu düşmanımız mıydı, yoksa koruyucu meleğimiz olabilir miydi? Bunu öğrenene kadar kulübeyi terk etmeyeceğime yemin ettim.

Dışarıda güneş alçalmıştı ve batı, kızıl ve altın sarısı renklerle alevlere bürünmüştü. Yansımaları büyük Grimpen Bataklığı'nın içindeki uzak göller tarafından kırmızımsı öbekler halinde geri geliyordu. Baskerville Malikânesi'nin ikiz kuleleri ve uzakta Grimpen köyünün varlığını gösteren duman lekesi vardı. İkisinin arasında, te-

penin arkasında Stapleton'ların evi vardı. Akşamın altın sarısı ışığında her şey tatlı, yumuşak ve barışçıldı, ama onlara baktıkça ruhum doğanın barışçı görüntülerinden hiçbirine ortak olmayıp her geçen an daha da yakınlaşan karşılaşmanın belirsizliği ve dehşetiyle titriyordu. Sabit bir amaç ve karıncalanan sinirlerle, kulübenin karanlık girintisinde oturdum ve sıkıntılı bir sabırla sahibini bekledim.

Sonunda sesini duydum. Uzaklardan bir çizmenin tassa çarpınca çıkardığı keskin şakırtı geldi. Ondan sonra bir tane daha, bir tane daha, gittikçe daha yakına geldi. En karanlık köşeye tekrar büzüştüm, cebimdeki silahı kurdum; yabancının bir parçasını görmeden kendimi ortaya çıkarmamaya kararlıyım. Durduğunu gösteren uzun bir ara oldu. Daha sonra bir kere daha ayak sesleri yakınlaştı ve kulübenin açıklığından içeri bir gölge düştü.

"Çok hoş bir akşam sevgili Watson," dedi çok tanıdık bir ses. "Gerçekten de dışarıda içeridekinden daha rahat edeceğini düşünüyorum."

Bataklıktaki ölüm

Bir-iki dakika nefesim kesilmiş bir halde oturdum, gözlerime inanamıyordum. Daha sonra tüm duyularım ve sesimle kendime geldim ve altında ezildiğim bir sorumluluğun ânında omuzlarımdan kalktığını hissettim. O soğuk, keskin ve alaycı ses bu dünyada yalnızca bir kişiye ait olabilirdi.

“Holmes!” diye bağırdım. “Holmes!”

“Dışarıya gel,” dedi, “ve lütfen tabancaya dikkat et.”

İlkel kapı girişinin altında eğildim; o dışarıda bir taşın üzerinde oturmuş, gri gözleri neredeyse dans ederek benim şaşkın yüzüme bakıyordu. Zayıf ve yorgun, fakat gayet duru ve uyanık duruyordu; keskin yüzü güneşten bronzlaşmış, rüzgârdan sertleşmişti. Tüvit giysisi ve kumaş şapkası içinde bataklıktaki herhangi bir turistten farklı gözükmüyordu ve en belirleyici özelliklerinden biri olan kişisel temizliğine bir kedi gibi olan düşkünlüğü sayesinde, yüzünün Baker Caddesi’ndeymiş gibi tıraşlı, giysilerinin ise mükemmel olmasını başarmıştı.

“Hayatta hiç kimseyi gördüğüme bu kadar sevinmemiştim,” dedim, elini sıkarken.

“Veya şaşırmamış, ha?”

“İtiraf etmeliyim ki, evet.”

“Seni temin ederim ki şaşıran yalnızca sen değilsin.

Benim bu sığınağımı keşfettiğine ve yirmi adım yakınına gelene kadar içeride olduğuna dair hiçbir fikrim yoktu.”

“Ayak izlerim, sanırım?”

“Hayır, Watson, korkarım dünyadaki bütün ayak izleri arasında seninkini tanımayı beceremem. Eğer beni aldatmayı cidden istiyorsan tütüncünü değiştirmelisin, çünkü ne zaman Bradley, Oxford Caddesi markasını taşıyan bir izmarit görsem hemen dostum Watson’un oralarda olduğunu anlıyorum. Patikanın yanında bir tane göreceksin. Onu boş kulübeye girerken atmış olmalısın.”

“Kesinlikle.”

“Ben de öyle düşünmüştüm; senin takdire şayan ısrarcılığını da bildiğim için elinde silahla pusuya yatmış, burada oturan insanın dönmesini beklediğine emindim. Gerçekten suçlunun ben olduğumu mu düşündün?”

“Kim olduğunu bilmiyordum, ama öğrenmeye kararlıydım.”

“Mükemmel, Watson. Yerimi nasıl saptadın? Herhalde mahkûmu yakalamaya çalıştığınız gece, beni ayın önünde durma tedbirsizliğini gösterdiğimde gördün.”

“Evet, o zaman gördüm.”

“Kuşkusuz bunu bulana kadar tüm kulübeleri aradın.”

“Hayır, sizin çocuk görülmüştü ve o bana nereye bakacağım konusunda rehberlik etti.”

“Şu teleskoplu yaşlı beyefendi kuşkusuz. Lens üzerinde parlayan ışığı gördüğümde ilk başta çıkaramamıştım.” Ayağ2 kalkıp kulübenin içine göz gezdirdi. “Ha, Cartwright’ın bazı malzemeler getirdiğini görüyorum. Bu kâğıt da ne? Anlaşılan Coombe Tracey’e gitmişsin.”

“Evet.”

“Mrs. Laura Lyons’ı görmeye mi?”

“Kesinlikle.”

“Aferin. Araştırmalarımız besbelli paralel gitmiş; so-

nuçlarımızı birleştirtince bu vaka hakkında oldukça kapsamlı bilgimiz olacak.”

“Burada olduğunuz için tüm kalbimle seviniyorum, çünkü gerçekten de bu sorumluluk ve sırlar sinirlerime fazla gelmeye başlamıştı. Fakat nasıl oluyor da buraya geldiniz ve neler yapıyorsunuz? Baker Caddesi’nde şu şantaj işini çözmeye çalıştığınızı düşünüyordum.”

“Ben de senin öyle düşünmeni istiyordum.”

“O zaman beni kullandınız ve bana güvenmiyorsunuz,” diye çıktım, biraz içerleyerek. “Sizden daha iyi bir davranış hak ettiğimi düşünüyorum, Holmes.”

“Sevgili dostum, başka vakalarda da olduğu gibi burada da benim için paha biçilmez bir değer vardı ve seni oyuna getirdiğimi düşünüyorsan beni bağışlamanı rica ediyorum. Gerçekte biraz da senin iyiliğin için bunu yaptım ve karşılaştığın tehlikenin farkına varmam buraya gelip beni olayı bizzat incelemeye yöneltti. Eğer Sir Henry ve seninle beraber olsaydım benim yaklaşımım da aynı sizin gibi olurdu ve zorlu rakiplerimizi önlem almaları için uyarırdı. Şu âna kadar malikânede yaşamakla toplayacağımdan daha fazla bilgi edindim ve halen, tam kritik noktada bütün ağırlığını koymak üzere hazır bekleyen, işin içindeki bilinmeyen unsurlardan biri olmaya devam ediyorum.”

“İyi ama beni niye karanlıkta bırakıyorsunuz?”

“Senin bilmenin bir yardımı olmayacağı gibi benim de keşfedilmeme sebep olabilir. Bana bir şey söylemek isteyebilirdin veya her zamanki nezaketinle benim rahat etmemi sağlayacak bir şeyler getirebilirdin, yani gereksiz riskler almış olurduk. Yanımda Cartwright’ı da getirdim, hatırlarsın, şu dağıtım bürosundaki küçük çocuk, benim basit isteklerimle ilgilendi: bir somun ekmek, bir parça et veya balık. İnsan başka ne isteyebilir? Bana çok hareketli bir çift ayak ve ek bir çift göz sağladı

ve her ikisi de benim için çok değerli oldu.”

“O zaman benim raporlarımın hepsi boşa gitti.” Onları yazarken çektiğim zahmetleri ve hissettiğim gururu hatırlayınca sesim titredi.

Holmes cebinden bir tomar kâğıt çıkardı.

“Raporların işte burada sevgili dostum ve seni temin ederim hepsi titizlikle incelendi. Mükemmel planlar yaptım ve planlanandan yalnızca bir gün gerideler. Bu olağanüstü zor vakada gösterdiğin gayret ve zekâ için de seni kutlamalıyım.”

Bana yapılan aldatmaca nedeniyle hâlâ biraz kırgındım, ama Holmes’un iltifatlarının sıcaklığı kızgınlığımı giderdi. Ayrıca söylediklerinde haklı olduğunu yürekten hissettim ve onun bataklıkta olduğunu bilmememin amacımıza çok daha uygun olduğunu düşündüm.

“Bu çok daha iyi,” dedi yüzümdeki gölgenin kalktığını görünce. “Şimdi bana Mrs. Laura Lyons’a yaptığın ziyaretin sonucunu söyle, senin onu görmeye gittiğini tahmin etmek benim için zor olmadı, çünkü Coombe Tracey’de bize bu konuda yardımcı olabilecek tek insanın o olduğunun zaten farkındaydın. Aslında, eğer bugün sen gitmemiş olsaydın muhtemelen yarın ben gidecektim.”

Güneş batmıştı, bataklık araziye karanlık çöküyordu. Hava soğumuş ve ısınmak için kulübeye girmiştik. Alacakaranlıkta otururken Holmes’a hanımefendiyle olan konuşmamızı anlattım. O kadar ilgilenmişti ki tatmin olana kadar bazı kısımlarını iki kere tekrar etmek zorunda kaldım.

“Bu çok önemli,” dedi, ben bitirince. “Bu karmaşık olayda benim bağlantıyı sağlayamadığım bir boşluğu dolduruyor. Herhalde bu hanımefendi ile Stapleton arasında yakın bir samimiyet olduğunun farkındasındır.”

“Yakın bir samimiyet konusunda bilgim yoktu.”

“Bu konuda hiç kuşku yok. Buluşuyorlar, mektupla-

şıyorlar, birbirlerini çok güzel anlıyorlar. Bu bizim elimize çok güçlü bir silah veriyor. Eğer bu silahı karısını ondan ayırmak için kullanabilseydim."

"Karısı mı?"

"Bana verdiklerinin karşılığında şimdi de ben sana bazı bilgiler veriyorum. Buralarda kız kardeşi diye bilinen hanımefendi gerçekte onun karısı."

"Aman Tanrım, Holmes. Söylediğinden emin misin? Sir Henry'nin ona âşık olmasına nasıl izin verebildi?"

"Sir Henry'nin âşık olması Sir Henry'den başka kimseye zarar veremez. Sir Henry'nin ona kur yapmamasını sağlamak için, senin de bizzat gözlediğin gibi, özel çaba gösterdi. Tekrar söylüyorum, o hanımefendi kız kardeşi değil, karısı."

"Bu kadar özenli bir kandırmacanın anlamı ne?"

"Çünkü özgür bir kadın olarak ona çok daha fazla yararı olacağını düşündü."

Şimdiye kadar dile getirmediğim içgüdüsel düşüncelerim, belirsiz kuşkularım aniden somut bir biçime büründü ve doğa bilimcisinde odaklandı. Hasır şapkası ve kelebek ağı ile bu kayıtsız ve renksiz adamda korkunç bir şey görür gibi oldum, içinde sonsuz bir sabır ve şeytanlık barındıran güler bir yüz ve katil kalpli bir yaratık.

"O zaman düşmanımız o, Londra'da bizi izleyen de."

"Bulmacaya benim çözümüm bu."

"Ya uyarı, karısından gelmiş olmalı."

"Kesinlikle."

Canavarca bir kötülüğün görüntüsü, yarı somut, yarı tahmini, beni nicedir sarıp sarmalayan karanlığın içinde belirdi.

"Fakat bundan emin misiniz, Holmes? Kadının karısı olduğunu nereden biliyorsunuz?"

"Çünkü ilk karşılaştığınızda gerçek özgeçmişinden bir parçayı sana söylemek gafletinde bulundu ve sanırım

bundan daha sonra çok pişman olmuştur. Bir zamanlar İngiltere'nin kuzeyinde bir okulun müdürüymüş. Bir okul müdüründen daha kolay izi sürülecek birisi yoktur. Bu meslekte bulunmuş insanların kimliğini saptayabilecek eğitim kuruluşları var. Küçük bir araştırma bir okulun korkunç koşullar altında yok olduğunu ve okulun sahibinin –adı farklıydı– karısıyla birlikte ortadan kaybolduğunu gösterdi. Tanımlar uyuyordu. Kaybolan adamın entomolojiye meraklı olduğunu öğrenince kimlik tespiti tamamlandı.”

Karanlık basmaktaydı, ancak gölgeler hâlâ birçok şeyi gizliyordu.

“Bu kadın gerçekte onun karısıysa, Mrs. Laura Lyons'ı nereye koyacağız?”

“Senin araştırmalarının aydınlattığı noktalardan birisi de bu. Senin bu hanımefendiyle görüşmen durumu açıklığa kavuşturdu. Onunla kocası arasında planlanmış bir boşanma olduğunu bilmiyordum. Bu durumda, Stapleton'ın evli olmadığını düşünerek kuşkusuz onunla evleneceğine güveniyordu.”

“Ne zaman gerçeği öğrenecek?”

“Aslında hanımefendinin bize yardımı dokunabilir. Yarınki ilk işimiz –ikimizin de– onu görmek olmalı. Sorumluluğundan epey zamandır uzakta olduğunu düşünmüyor musun, Watson? Senin yerin Baskerville Malikânesi olmalı.”

Batıda, güneşin son kıızıl çizgileri soldu ve bataklık araziye gece çöktü. Birkaç cansız yıldız menekşe renkli gökyüzünde pırıldıyordu.

“Son bir soru, Holmes,” dedim kalkarken. “İkimizin arasında gizliliğe gerek yok. Bütün bunların anlamı ne? Adam neyin peşinde?”

Konuşurken sesini alçalttı:

“Cinayet, Watson; saf, soğukkanlı, planlanmış cina-

yet. Bana ayrıntıları sorma. O, Sir Henry'yi ağına düşürmeye çalışırken bile benim ağıma düşmekte ve senin yardımınla yakında onu ele geçireceğim. Bizi tehdit edebilecek sadece bir tehlike var. O da, biz ona darbe indirmeye hazır olmadan onun bize indirmesi. Bir gün en fazla iki gün içinde bu vakayı tamamlayacağım, ama o zamana kadar sorumluluğunu sevecen bir annenin hasta çocuğuna baktığı gibi korumalısın. Bugünkü görevin evden ayrılmanı haklı gösterdi, ama yine de onun yanından ayrılmamış olmanı arzu ederdim. Dinle."

Korkunç bir çığlık, uzun bir şiddet ve ıstırap çığlığı bataklığın sessizliğinde patladı. Bu ürkütücü çığlık damarlarımdaki kanı dondurdu.

"Aman Tanrım," dedim nefesim kesilerek. "Bu da ne? Bunun anlamı ne?"

Holmes ayağa sıçradı ve onun koyu renk, atletik silüetini kulübenin kapısında gördüm, omuzlarını kamburlaştırıp başını ileriye uzatmış karanlığa bakıyordu.

"Hişt," diye fısıldadı. "Hişt."

Çığlık gölgelerin kapladığı düzlükte uzaklardan bir yerlerden kopup gelmesine rağmen şiddeti gücünü artırıyordu. Artık sestten kulaklarımız patlıyordu, giderek daha yakınlıştı, daha gürültülü ve eskisinden de ürkütücü oldu.

"Nerede bu?" diye fısıldadı Holmes; sesinin titremesinden, bu demir gibi adamın da ruhunun sarsıldığını anlamıştım. "Nerede bu, Watson?"

"Orada sanırım," dedim karanlığa işaret ederek.

"Hayır, öbür tarafta!"

Yeniden acı dolu bir çığlık gecenin sessizliğini yırttı; gittikçe daha yüksek ve yakından geliyordu. Bu kez yeni bir ses ona katılmıştı; derinden gelen sürekli bir horultu halinde, müzikal ama tehditkâr, denizin sürekli duyulan hafif hışırtısı gibi bir yükselip bir alçalan bir ses.

“Köpek!” diye bağırdı Holmes. “Hadi Watson gel! Ulu Tanrım, umarım geç kalmamışsızdır!”

Süratle bataklık arazide koşmaya başladı, ben de peşinden. Ama şimdi hemen önümüzde uzanan çatlamış toprakta bir yerlerden umutsuz son bir çığlık yükseldi ve ardından da cansız ve ağır bir yığılmanın sesi geldi. Durup dinledik. Tüm bataklık durgun gecede derin bir sessizliğe gömülmüştü.

Holmes’un sanki akli karışmış gibi elini alnına koyduğunu gördüm. Ayaklarını hiddetle yere vuruyordu.

“Yenildik, Watson. Çok geç kaldık.”

“Hayır, hayır, kesinlikle hayır!”

“Harekete geçmediğim için çok aptalım. Ve sen Watson, sorumluluğunu terk ettiğin için neler oldu görüyorsun. Fakat yemin ederim en kötü şey olduysa bile ondan öcünü alacağız!”

Karanlığın içinde kayalıkların arasında düşe kalka körlemesine koştuk; sık ardiç çalılarının içine dalarak, tepelerden nefes nefese yukarı, yokuşlardan hızla aşağı ve hep korkunç seslerin geldiği yöne doğru. Her ayağa kalkışında Holmes sabırsızlıkla etrafına bakınıyordu, ama bataklık arazide gölgeler koyulaşmıştı ve kasvetli çehresinde hiçbir şey kıvıldamıyordu.

“Bir şey görebiliyor musun?”

“Hiçbir şey.”

“Fakat dinle, bu ne?”

Derinden bir inleme kulağımıza çalındı. Şimdi de sol tarafımızdan geliyordu. O tarafta kayalık bir bayır, dibinde dağınık kayaların serpiştirildiği dimdik bir yarla sonlanıyordu. Çıkıntılı yüzeyinde karanlık ve biçimsiz bir nesne kolları bacakları ayrı bir şekilde yatıyordu. Ona doğru koştukça net bir şekle büründü. Bu, yüzükoyun yatan bitkin bir adamdı; kafası korkunç bir açıyla boynunun altına kıvrılmış, omuzları yuvarlaklaşmış ve iki büküm ol-

muş vücuduyla sanki takla atmaya hazırlanan birisini andırıyordu. Bu duruş o kadar acayıptı ki bir an için inlemenin, ruhunu teslim eden bir adama ait olduğunu fark edemedim. Eğilip baktığımız vücuttan artık ne bir fısıltı ne bir hışıltı yükseliyordu. Holmes elini üzerine koydu ve bir dehşet nidasıyla geri çekti. Yaktığı kibritin alevi, pıhtılı parmaklarında ve kurbanın parçalanmış kafatasından etrafa yavaş yavaş yayılan kan birikintisinde parlıyordu. Ayrıca kalbimizi parçalayıp durduracak gibi olan bir şey üzerinde daha parlıyordu, Sir Henry Baskerville'in cesedi.

İkimizin de onu Baker Caddesi'nde ilk gördüğümüz sabah giydiği o tuhaf kırmızımsı tüvit giysiyi unutmamıza olanak yoktu. Onu yalnızca kısa bir süre net olarak gördükten sonra kibrit titreyip içimizdeki umutla birlikte söndü. Holmes homurdanıyor ve yüzü karanlığın içinde bembeyaz parlıyordu.

"Canavar! Canavar!" diye bağırdım yumruklarımı sıkarak. "Holmes, onu kaderine terk ettiğim için kendimi hiç affetmeyeceğim."

"Ben senden daha suçluyum, Watson. Olayı iyi toparlayıp sonuçlandırmak için müvekkilimin hayatını feda ettim. Bu, kariyerime inen en büyük darbe. Ama bütün uyarılarıma rağmen gece vakti bataklıkta tek başına hayatını tehlikeye atacağını nasıl bilebilirdim, nasıl?"

"Onun çılgınlıklarını –Tanrım, ne çılgınlardı– duyup da onu kurtaramamak. Onu ölüme sürükleyen şu alçak köpek nerede? Şu anda kayaların arasında oturuyor olabilir. Peki ya Stapleton, o nerede? Yaptıklarının hesabını verecek."

"Verecek. Bunu garanti ederim. Amca ve yeğen öldürüldü, biri doğaüstü olduğuna inandığı bir vahşi hayvanın görüntüsüyle korkudan, diğeri de çılgınca ondan kaçarken. Şimdi bu adamla vahşi hayvan arasındaki bağlantıyı kanıtlamamız gerekli. Sir Henry açıkça düşme

sonucunda öldüğüne göre duyduklarımızın dışında bu vahşi hayvanın var olduğundan bile emin değiliz. Fakat istediği kadar zeki olsun bu adamı bir gün daha geçmeden ele geçireceğim.”

Parçalanmış cesedin yanında parçalanmış yüreklerimizle duruyorduk; bu uzun ve zahmetli çabalarımızı böylesine hüznü bir şekilde sonlandıran ani ve artık geri dönüşü olmayan felaketle altüst olmuştuk. Ay yükselirken zavallı dostumuzun düşmüş olduğu kayaların tepesine tırmandık ve tepeden, gölgelerin oynadığı yarı gümüş yarı karanlık olan bataklık araziye baktık. Uzakta, millerce ötede, Grimpen tarafında, tek bir sarı ışık parlıyordu. O ışık sadece Stapleton’ların ıssız mekânından gelebilirdi. Oraya bakıp lanetleyerek yumruklarımı salladım.

“Neden hemen yakalamıyoruz?”

“Henüz işimiz tamamlanmadı. Bu adam son derece açık göz ve zeki. Önemli olan ne bildiğimiz değil, neyi kanıtlayabildiğimiz. Tek bir yanlış hareket bu canının kaçmasına sebep olur.”

“Ne yapabiliriz?”

“Yarın çok işimiz olacak. Bu akşam yalnızca zavallı dostumuza son görevlerimizi yerine getirebiliriz.”

Birlikte dik yokuştan aşağı indik ve cesede yaklaştık, gümüş renkli kayaların üzerinde siyah ve net seçiliyordu. Kollarını, bacaklarını öylesine çarpılmış görmenin ıstırabı beni acılar içinde kıvrandırıyor, bakışlarım göz yaşlarıyla bulanıyordu.

“Yardım çağırmalıyız Holmes! Onu malikâneye kadar taşıyamayız. Aman Tanrım, çıldırdın mı?”

Bir çılgılık atıp cesedin üzerine eğildi. Sevinç içinde dans edip gülerek ellerimi sıkıyordu. Bu, benim ağırbaşlı, her zaman kendine hâkim olan dostum olabilir miydi? Bunlar kuşkusuz içindeki baskılanmış duygulardı.

“Sakal! Sakal! Adamın sakalı var!”

“Sakal mı?”

“Bu adam Baronet değil, bu benim komşu, mahkûm.”

Hararetili bir telaşla cesedi döndürdük ve ucundan sular damlayan sakalı soğuk ve berrak aya döndü. Çıkık alnı ve çökük hayvansı gözleri hiç kuşkuya yer bırakmıyordu. Bu, gerçekten de bana kayanın tepesinden mum ışığında bakanla aynı yüzdü, mahkûm Selden’in yüzü.

Bir anda her şey açıklığa kavuşmuştu. Baronet’in bana eski gardırobunu Barrymore’a verdiğini söylediğini hatırladım. Barrymore da kaçışına yardım etmek için onu Selden’a aktarmıştı. Çizmeler, gömlek, şapka, hepsi Sir Henry’nindi. Trajedi hâlâ sırrını koruyordu, ama en azından bu adam bu ülkenin yasalarına göre ölümü hak etmiş biriydi. Holmes’a durumu anlattım; kalbim şükran ve sevinçten çıldırıyordu.

“O zaman elbiseler bu zavallı şeytanın ölümüne sebep oldu,” dedi. “Köpek, Sir Henry’nin eşyalarından birinin, herhalde otele alınan çizmenin kokusu üzerine saldırtılıp adamı öldürdü. Fakat yine de tuhaf bir şey var: Nasıl oluyor da Selden karanlıkta köpeğin onun peşinde olduğunu anladı?”

“Onu duymuştur.”

“Bataklıkta bir köpek sesi duymak, bu canı gibi sert bir adamın böylesine bir korku nöbetine tutulup yakalanmayı göze alarak çılgınca yardım istemek için haykırmasına neden olamazdı. Köpeğin kendi peşinde olduğunu anlayıp çılgılık atmaya başlayana kadar epeyce koşmuş olmalı.”

“Benim için daha büyük bir muamma ise, bütün tahminlerin doğru olduğunu varsayarsak, bu köpeğin neden...”

“Ben hiçbir varsayımda bulunmuyorum.”

“Neden bu gece serbest olduğu. Sanırım her gece bataklıkta serbestçe dolaşmıyor. Sir Henry’nin orada oldu-

ğunu düşündürecek bir sebebi olmadıkça Stapleton onu serbest bırakmaz.”

“Bence açıklamakta zorlandığım daha ürkütücü olanı, çünkü seninkine kısa sürede bir açıklama bulacağız, ama benimki sonsuza kadar bir sır olarak kalabilir. Şu andaki sorunumuz bu zavallının cesediyle ne yapacağımız. Onu tilkilere ve çakallara terk edemeyiz.”

“Ben polisle haberleşene kadar onu kulübelerin birine koymayı öneriyorum.”

“Kesinlikle. Oraya kadar taşıyabileceğimize eminim. Hey, Watson, bu da ne? Aman Tanrım, bu, adamın ta kendisi! Kuşkularını belli edecek tek kelime yok Watson, tek bir kelime bile, yoksa bütün planlarım suya düşer.”

Bataklıktan bize doğru birisi yaklaşıyordu ve ben de sigarasının cansız kırmızı ışıltısını gördüm. Ay, üzerine vuruyordu ve doğa bilimcinin şık giyimini ve neşeli yürüyüşünü ayırt edebiliyordum. Bizi görünce durdu, sonra yine devam etti.

“Dr. Watson, sizsiniz değil mi? Gecenin bu saatinde bataklıkta karşılaşmayı bekleyeceğim son insan sizsiniz. Vay canına o da ne? Yaralanmış birisi mi? Yoksa, bana onun dostumuz Sir Henry olduğunu söylemeyin!”

Aceleyle yanımdan geçti ve ölmüş adamın üzerine eğildi. Keskin bir iç çekme duydum ve purosunu elinden düşü.

“Kim, bu da kim?” diye kekeledi.

“Bu Selden, Princetown’dan kaçan adam.”

Stapleton sararmış yüzünü bize döndü, ancak büyük bir çabayla şaşkınlığının ve hayal kırıklığının üstesinden geldi. Keskin bakışlarını Holmes’tan bana çevirdi.

“Vay canına, ne berbat bir olay. Nasıl ölmüş?”

“Kayalardan düşüp boynunu kırmış gibi gözüküyor. Çılgılığı duyduğumuzda arkadaşımın bataklıkta dolaşıyorduk.”

"Çılgılığı ben de duydum. O nedenle geldim. Sir Henry ile ilgili bir huzursuzluğum vardı."

"Neden özellikle Sir Henry?" diye sormaktan kendimi alamadım.

"Çünkü bize davet etmiştim. Gelmeyince şaşırđım ve bataklıktan çılgıklar duyunca doğal olarak güvenliğinden endişelendim. Yeri gelmişken –gözleri benim yüzümden Holmes'a kitlendi– çılglık dışında bir şey duydunuz mu?"

"Hayır," dedi Holmes, "ya siz?"

"Hayır."

"O zaman, ne demek istiyorsunuz?"

"Köylülerin hayalet köpek hakkında söylediklerini biliyorsunuz, bu gibi şeyler. Geceleyin bataklıkta sesinin duyulduğunu söylüyorlar. Bu gece o sestən hiç iz var mıydı diye merak ediyordum."

"Hiç öyle bir şey duymadık."

"O zaman bu zavallı adamın ölümü hakkında teori-niz nedir?"

"Bir kaygı ve karşılaştığı bir şeyin neredeyse aklını yitirmesine neden olduğuna hiç kuşğum yok. Çılgın bir halde buradan düşüp boynunu kırana kadar bataklıkta sağa sola koştu."

"Bu en akla yakın teori," dedi Stapleton ve benim içinin rahatladığı şeklinde yorumladığım derin bir iç çekti. "Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz, Mr. Sherlock Holmes?"

Dostum başını eğerek selamladı.

"Tanımakta gecikmediniz," dedi.

"Dr. Watson geldiğinden beri buralarda sizi bekliyorduk. Bir trajedi görmek için tam zamanında geldiniz."

"Evet, gerçekten. Dostumun açıklamalarının tüm gerçekleri kapsayacağına kuşğum yok. Yarın Londra'ya benimle birlikte kötü bir anı götüreceğim."

“Yarın dönüyor musunuz?”

“Niyetim öyle.”

“Umarım ziyaretiniz bizi şaşırtan olaylara biraz ışıktutmuştur.”

Holmes omuzlarını silkti.

“İnsan her zaman istediği başarıyı elde edemez. Bir araştırmacının efsanelere ve söylentilere değil gerçeklere gereksinimi vardır. Çok tatmin edici bir vaka olmadı.”

Dostum en samimi ve umursamaz havasıyla konuştu. Stapleton ona hâlâ sert bir şekilde bakıyordu. Sonra bana döndü.

“Bu zavallı adamı benim evime taşımayı önerirdim, ama bu, kız kardeşimi o kadar korkutur ki, böyle bir şey hakkım olmadığını düşünüyorum. Sanırım üzerine bir şey örtersek sabaha kadar emniyette olur.”

Öyle yaptık. Stapleton’ın konuksever tekliflerine direnip doğa bilimcisini yalnız bırakarak Holmes’la Baskerville Malikânesi’ne yöneldik. Arkaya baktığımızda onun geniş bataklıkta yavaş yavaş uzaklaştığını ve arkasındaki gümüş gibi parlayan tepede, korkunç bir şekilde ölümüne kavuşan adamın yattığı yeri gösteren kara bir leke gördük.

“Sonunda yakın markajdayız,” dedi Holmes, birlikte bataklıkta yürürken. “Adamda amma sağlam sinir varmış! Onu felç edecek kadar güçlü bir şok olması gereken bir olay karşısında tuzağına yanlış adamın kurban olduğunu görünce hemen kendini topladı. Sana Londra’da söyledim, Watson ve şimdi tekrar söylüyorum, şimdiye kadar hiç bu kadar dişimize göre bir düşmanımız olmamıştı.”

“Sizi gördüğüne üzüldüm.”

“İlk başta ben de. Ama bundan kaçış olanaksızdı.”

“Sizin burada olduğunuzu bilmesinin planlarını nasıl etkileyeceğini düşünüyorsunuz?”

“Daha dikkatli olmasına sebep olabilir veya gecik-

meden çaresizlikten telaşlı önlemler almaya itebilir. Zeki suçluların çoğu gibi kendi zekâsına aşırı güvenip bizi tamamen aldattığını düşünebilir.”

“Onu neden hemen tutuklamıyoruz?”

“Sevgili Watson, derhal harekete geçmek senin kanında var. Senin içgüdülerin hemen enerjik bir şeyler yapmak istiyor. Ama diyelim ki, sırf tartışmış olmak için, onu bu akşam tutuklattık; bu bize ne sağlayacak? Ona karşı hiçbir şey kanıtlayamayız. Şeytani aldatmacası tam da burada zaten. Eğer başka bir insan aracılığıyla bu işleri yapıyorsa bazı deliller toplayabiliriz, ama bu büyük köpeği gün ışığına çıkarmanın sahibinin boynuna bir ip dolamamıza hiç de yardımı olmaz.”

“Kesinlikle zor bir vaka.”

“Hiçbir iz yok, yalnızca tahmin ve varsayım. Eğer öyle bir öykü ve delillerle mahkemeye çıkarsak bizi gülererek dışarı atarlar.”

“Ortada Sir Charles’ın ölümü var.”

“Üzerinde hiçbir iz olmaksızın ölü bulundu. Sen ve ben safi korkudan öldüğünü ve onu neyin korkuttuğunu biliyoruz, ama duygularıyla hareket etmeyen on iki jüri üyesini nasıl inandırırız? Ortada köpeğe ait hangi işaretler var? Sivri dişlerinin izleri nerede? Bir köpeğin ölü bir vücudu ısırmayacağını ve Sir Charles’ın bu canavar tarafından yakalanmadan öldüğünü biliyoruz. Ancak bütün bunları kanıtlamamız gerek ve şimdi bunu yapacak durumda değiliz.”

“Ya bu gece?”

“Bu gece de daha iyi bir durumda değiliz. Aynı şekilde, adamın ölümü ile köpek arasında doğrudan bir bağlantı yok. Köpeği hiç görmedik. Onu duyduk, ama bu adamın izini sürdüğünü kanıtlayamadık. Ortada kesinlikle bir sebep eksikliği var. Hayır, sevgili dostum, şimdilik ortada kanıtlayabileceğimiz bir vaka olmadığını içi-

mize sindirmeliyiz ve bunu sağlamak için bütün riskleri almamıza değeceğini de."

"Bunu nasıl yapmamızı öneriyorsunuz?"

"Mrs. Laura Lyons'ın, olaylar ona anlatılınca, bize yardım edeceğine dair büyük umutlarım var. Ayrıca bir planım da var. Bugün için yeterince dert edecek şeyimiz var, ama en azından gün bitmeden üstünlüğü ele geçireceğimizi umuyorum."

Ondan başka bir kelime alamadım; düşüncelere dalıp Baskerville kapılarına kadar yürüdü.

"Siz de geliyor musunuz?"

"Evet, artık gizlenmek için bir neden göremiyorum. Son bir şey, Watson. Sir Henry'ye köpek hakkında bir şey söyleme. Selden'in ölümünün Stapleton'ın söylediğı gibi olduğuna inansın. Senin raporunu doğru anımsıyorsa, yarın sözleştiğı gibi bu insanlarla akşam yemeğine giderken, giyeceğı ateşten gömlek için daha sağlam sinirleri olur."

"Benim de."

"O zaman sen katılmamalısın ve o yalnız gitmeli. Bu kolaylıkla ayarlanabilir. Eğer akşam yemeğı için geç kalmışsak bile bir şeyler atıştırabiliriz."

Ağların atılması

Sir Henry, Sherlock Holmes'u gördüğüne şaşırmanın çok memnun olmuştu, çünkü birkaç gündür son zamanlardaki olayların onu Londra'dan buraya getirmesini bekliyordu. Ancak dostumun bir bagajı ve yokluğu için bir açıklaması olmadığını öğrenince kaşlarını çattı. Kısa sürede aramızda onu tatmin edecek şeyler söyledik ve geç bir akşam yemeği esnasında başımızdan geçenlerin bilmesi gerektiği kadarını anlattık. Fakat benim ilk önce Barrymore ve karısına haberi iletme gibi tatsız bir görevim vardı. Bu, Mr. Barrymore için kelimenin tam anlamıyla bir rahatlama olsa da Mrs. Barrymore önlüğüne kapanıp acı içinde ağladı. O, bütün dünyaya yarı insan yarı hayvan bir zorbaydı; ama Mrs. Barrymore için her zaman çocukluklarındaki başına buyruk küçük çocuk olarak kaldı, eline sarılan küçük çocuk. Ardından yas tutan tek bir kadın olmayan insan gerçekten kötü bir insandır.

"Bu sabah Watson gittiğinden beri evin içinde anlamsızca dolanıp duruyordum," dedi Baronet. "Sözümü tuttuğum için takdir edilmeyi hak ediyorum, sanırım. Eğer yalnız dışarı çıkmayacağıma yemin etmeseydim çok daha neşeli bir akşam geçirebilirdim, çünkü Stapleton'dan beni davet eden bir mesaj almıştım."

"Çok daha neşeli bir gece geçirmiş olacağınıza kuş-

kum yok," dedi Holmes alaycı bir şekilde. "Sırası gelmişken, boynunuzun kırılması yüzünden yas tutmamızın kıymetini bildiğinizi sanmıyorum."

Sir Henry'nin gözleri fal taşı gibi açıldı. "O da ne demek?"

"Bu zavallı adam sizin elbiselerinizi giymişti. Korkarım elbiseleri ona veren hizmetçinin polisle başı derde girebilir."

"Bu oldukça az olasılık. Çünkü hatırladığım kadarıyla üzerinde bana ait olduğunu belirten hiçbir işaret yoktu."

"Onun için büyük şans; aslında hepiniz için büyük şans çünkü bu meselede hepiniz kanunun yanlış tarafındasınız. Vicdan sahibi bir dedektif olarak ilk görevimin tüm ev halkını tutuklamak olmadığına emin değilim. Watson'un raporları son derece suçlayıcı belgeler."

"Bu vakaya ne diyorsunuz?" diye sordu Baronet. "Düğümü çözebildiniz mi? Buraya geldiğimizden beri Watson'la benim daha fazla bilgi sahibi olduğumuzu sanmıyorum."

"Sanırım çok geçmeden durumu daha açık bir şekilde gözlerinizin önüne serebilecek bir durumda olacağım. Bu, son derece zor ve karmaşık bir iş oldu. Halen aydınlatmamız gereken bir sürü nokta var, ama yine de ilerleme kaydediyoruz."

"Watson'un kuşkusuz size söylediğini tahmin ettiğim bir deneyimimiz oldu. Bataklıkta köpeğin sesini duyduk, yani onun boş bir batıl inanç olmadığına yemin edebilirim. Batıdayken köpeklerle biraz uğraşmıştım ve köpek sesini hemen tanırım. Eğer o köpeğe ağızlığını takıp zincire bağlayabilerseniz sizin gelmiş geçmiş en büyük dedektif olduğunuza yemin edeceğim."

"Eğer bana yardım ederseniz ağızlığını da takarım zincire de bağlarım."

"Söylediğiniz her şeyi yapacağım."

“Çok iyi; söylediğimi körü körüne yapmanızı isteyeceğim, sebebini her zaman sormadan.”

“Nasıl isterseniz.”

“Eğer bunu yaparsanız küçük problemimiz kısa zamanda çözülür sanırım. Buna hiç kuşkum yok.”

Aniden durdu ve gözlerini başımın üzerinden havada bir noktaya dikti. Yüzüne lambanın ışığı vuruyordu ve bakışları sanki uyanıklık ve beklentinin canlandırıldığı itinayla yontulmuş klasik bir heykel kadar ciddi ve hareketsizdi.

“Ne var?” diye bağırdık, ikimiz birden.

Bakışlarını indirince içindeki bazı duyguları bastırdığını hissettim. Yüz hatları gayet sakindi, ama gözleri zafer sarhoşluğuyla parlıyordu.

“Bir uzmanın hayranlığını mazur görün,” dedi, karşı duvarı kaplayan portre dizisine işaret ederek. “Watson sanat konusunda bir şeyler bildiğimi kabul etmez, ama bu aslında kıskançlıktan başka bir şey değildir, çünkü bu konudaki görüşlerimiz birbirinden farklıdır. Fakat bu gerçekten güzel bir portre serisi.”

“Böyle söylediğinizi duyduğuma memnun oldum,” dedi Sir Henry, biraz şaşkınlıkla dostuma bakarken. “Bu konuda fazla bir şey bildiğimi iddia etmiyorum ve bir at veya öküzü bir tabloda daha iyi değerlendiririm. Sizin böyle şeylere zaman bulduğunuzu bilmiyordum.”

“İyi olan bir şeyi görünce hemen anlarım ve şimdi de görüyorum. Bu bir Kneller¹, yemin ederim, oradaki mavi ipekler içinde olan hanımefendi; ve şu peruklu olan kibirli beyefendi de bir Reynolds² olmalı. Bunların tümü aile portreleri sanırım.”

1. Sir Godfrey Kneller (1646/49-1723): Ünlü Alman asıllı İngiliz portre ressamı. (Ç.N.)

2. Sir Joshua Reynolds (1723-1792): Ünlü İngiliz ressam. (Ç.N.)

“Her biri.”

“İsimlerini biliyor musunuz?”

“Barrymore bana öğretmeye çalışıyordu; sanırım derslerimi iyi öğrendim.”

“Teleskoplu beyefendi kim?”

“O Rodney’in¹ emri altında Batı Hint Adaları’nda görev yapan koramiral Baskerville. Elinde kâğıt rulosu olan mavi ceketli de Pitt² zamanındaki Avam Kamarası Başkanı Sir William Baskerville.”

“Ya bu karşımdaki şövalye³, siyah kadife ve dantelli olan?”

“Onu tanımak hakkınız. Bütün kötülüklerin sebebi o, ‘Baskerville’lerin Köpeği’ni başlatan kötü Hugo. Onu unutmamız çok zor.”

İlgi ve biraz da şaşkınlıkla portreye baktım.

“Aman Tanrım,” dedi Holmes, “sessiz, uysal bir adama benziyor, ama sanırım gözlerinde bir şeytan gizli. Ben onu daha güçlü kuvvetli ve zorba kılıklı biri olarak hayal etmiştim.”

“Resmin gerçek olduğuna kuşku yok, çünkü hem isim hem de tarih, 1647, tuvalin arkasında.”

Holmes daha fazla konuşmadı, ama bu ayyaşın resminde sanki onu büyüleyen bir şey vardı ve bütün yemek boyunca gözünü ondan hiç ayırmadı. Ancak daha sonra, Sir Henry odasına gidince düşüncelerinin seyrini izleyebildim. Beni elinde mumla tekrar yemek odasına götürdü ve mumu zamanın üzerinde lekeler bıraktığı portreye doğru tuttu.

1. George Brydges Rodney (1718-1792): Fransız, İspanyol, Felemenk kuvvetlerine karşı birçok önemli deniz zaferi kazanan İngiliz amiral. (Ç.N.)

2. William Pitt (1759-1806): İki kez başbakanlık yapmış İngiliz politikacı. (Ç.N.)

3. İngiliz İçsavaşı (1642-1651) sırasında krala sadık olanlar şövalye olarak adlandırıldı. (Ç.N.)

“Burada bir şey görüyor musun?”

Geniş tüylü şapkaya, sarkan kıvrıkcık perçemlerine, beyaz dantelli yakasına ve bunlar arasında çerçevenlenmiş dümdüz, sert yüzüne baktım. Vahşi bir çehre değildi, ama ciddi sert, kabaydı; sımsıkı ve ince dudakları, soğuk, tahammülsüz gözleri vardı.

“Tanıdığın birine benziyor mu?”

“Çenesi Sir Henry’yi andırıyor.”

“Belki biraz. Fakat bir dakika bekle!” Bir sandalyeye çıktı ve ışığı sol elinde tutarak sağ kolunu kıvrıp geniş şapkanın üzerini ve uzun buklelerin etrafını kapattı.

“Aman Tanrım!” diye bağırdım şaşkınlıkla.

Tuvalden Stapleton’ın yüzü fırlamıştı.

“Hah, şimdi gördün işte. Benim gözlerim yüzlerin kendisini incelemek için eğitildi, süslerini değil. Bir dedektifin birinci özelliği gizlenen şeylerin arkasındaki gerçeği görmesidir.”

“Fakat, bu muhteşem. Stapleton’ın kendi portresi bile olabilir.”

“Evet, ilginç bir soyaçekim; hem fiziksel hem ruhsal gibi gözüküyor. Aile portreleri ile ilgili bir çalışma insanı diriliş doktrinine inandırmak için yeterlidir. Bu adam bir Baskerville, bu açık.”

“Kendinden sonra gelenleri de belirlemiş.”

“Kesinlikle. Bu resim bize eksik bağlantılarımızdan en önemlisini kurma fırsatı verdi. Ele geçirdik onu, Watson, ele geçirdik ve sanırım yarın akşamdan önce kendi kelebeklerinden biri gibi o da bizim ağıımızda çırpınıyor olacak. Bir iğne, bir mantar, bir kart ve onu Baker Cadde-si koleksiyonuna eklemiş olacağız!” Resmin yanından ayrılırken o nadir rastlanan gülme krizlerinden birine yakalandı. Onun güldüğünü pek sık duymazdım ve her zaman birisinin başına bir bela geleceğinin habercisi olurdu.

Sabah erken kalkmıştım, fakat Holmes benden de

önce ayaklanmıştı, çünkü onu giyinik olarak yoldan gelirken gördüm.

“Evet, bugün yoğun bir gün olacak,” dedi, ellerini, harekete geçmenin verdiği sevinçle ovuşturarak. “Ağlarımızı serdik ve toplamaya başlamak üzereyiz. Gün bitmeden büyük ince çeneli turnayı yakaladık mı, yoksa ağlardan kaçtı mı anlayacağız.”

“Bataklık araziden mi geliyorsunuz?”

“Grimpen’dan. Princetown’a Selden’in ölümü hakkında bir rapor gönderdim. Bu konuda hiçbirinizin başının derde girmeyeceğine söz verebilirim. Eğer güvende olduğuma ikna etmeseydim, efendisinin mezarının başından ayrılmayan bir köpek gibi benim kulübemin başında eriyip gidecek olan benim sadık Cartwright’ımla da konuştum.”

“Bundan sonraki hareketimiz ne olacak?”

“Sir Henry’yi görmek. İşte geliyor.”

“Günaydın Holmes,” dedi Baronet. “Kurmay başkanıyla savaş planı yapan bir generale benziyorsunuz.”

“Tam da öyle zaten. Watson emirlerimi soruyordu.”

“Ben de.”

“Çok iyi. Anladığım kadarıyla dostlarımız Stapleton’larla akşam yemeği için sözleşmişsiniz.”

“Sizin de geleceğinizi umarım. Çok konuksever insanlardır ve sizi görmekten çok memnun olacaklarına eminim.”

“Korkarım Watson’la beraber Londra’ya dönmemiz gerek.”

“Londra’ya mı?”

“Evet, var olan durumda oradan daha yararlı olacağımızı düşünüyorum.”

Baronet’in yüzü gözle görülür şekilde incelip uzadı.

“Bu işin sonuna gelene kadar bana yardım edeceğinizi tahmin etmiştim. Malikâne ve bataklık arazi yalnız

bir insan için pek hoş yerler değil.”

“Sevgili dostum, bana gözü kapalı güvenmeli ve söylediklerimi harfiyen yerine getirmelisiniz. Dostlarınıza sizinle gelmekten çok mutlu olacağımızı, ancak acil bir iş nedeniyle şehre dönmemiz gerektiğini söyleyebilirsiniz. Yakında Devonshire’a geri dönmeyi umuyoruz. Bu mesajı onlara iletmeyi unutmazsınız değil mi?”

“Eğer ısrar ediyorsanız.”

“Başka seçenek yok, inanın.”

Baronet’in kırışan alnında onu terk etmemiz olarak algıladığı bu olaydan derin bir şekilde incindiğini gördüm.

“Ne zaman gitmek istiyorsunuz?”

“Kahvaltıdan hemen sonra. Arabayla Coombe Tracey’e gideceğiz, fakat geri döneceğinin garantisi olarak Watson eşyalarını burada rehin olarak bırakacak. Watson, Stapleton’a bir not gönderip ona maalesef gelemeyeceğini bildir.”

“Sizinle birlikte Londra’ya gelmeye kararlıyım,” dedi Baronet. “Burada neden yapayalnız kalayım ki?”

“Çünkü görev yeriniz burası. Çünkü söylenenleri harfiyen yerine getireceğinize söz verdiniz ve ben de size kalmanızı söylüyorum.”

“Peki o zaman, kalıyorum.”

“Bir talimat daha. Merripit Konutu’na arabayla gidip arabanızı geri gönderin ve onlara eve yürüyerek dönmek istediğinizi söyleyin.”

“Bataklık araziye yürüyerek mi geçeceğim?”

“Evet.”

“Fakat bu tam da sizin beni yapmamam konusunda uyardığınız şey.”

“Bu kez güven içinde yapabilirsiniz. Sizin sinirleriniz ve cesaretinize güvenmesem bunu teklif dahi etmezdim, ama bunu yapmanız son derece gerekli.”

“O zaman yapacağım.”

“Eğer canınıza değer veriyorsanız bataklıkta zaten doğal yolunuz olan Merripit Konutu’nu doğrudan Grimpen Yolu’na bağlayan yoldan kesinlikle ayrılmayın.”

“Söylediklerinizi aynen yapacağım.”

“Çok iyi. Londra’ya öğleden sonra varabilmek için kahvaltıdan sonra en kısa zamanda ayrılmak istiyorum.”

Holmes’un Stapleton’a bir gece önce ertesi gün ziyaretinin sonlanacağını söylediğini hatırlamama rağmen, program beni çok şaşırtmıştı. Benim de onunla gitmemi isteyeceği hiç aklıma gelmediği gibi, kendisinin de kritik olduğunu ilan ettiği bir anda ikimizin birden burada olmayışımızı da anlayabilmiş değildim. İtaat etmekten başka çare yoktu; böylece üzgün dostumuza veda ettik ve birkaç saat sonra Coombe Tracey İstasyonu’na varıp arabayı geri gönderdik. Peronda küçük bir çocuk bekliyordu.

“Emirleriniz, efendim?”

“Bu trenle şehre dön, Cartwright. Varır varmaz Sir Henry Baskerville’e benim adımla, düşürdüğüm cep defterini bulursa taahhütlü olarak Baker Caddesi’ne göndermesini söyleyen bir telgraf gönder.”

“Peki, efendim.”

“İstasyon müdürüne de bana bir mesaj olup olmadığını sor.”

Çocuk bir telgrafla geri döndü; Holmes telgrafı bana uzattı. Şöyle diyordu:

Telgrafı aldım. İmzalanmamış tutuklama emriyle geliyorum. Dört kırk beşte oradayım...

Lestrade

“Bu, benim sabahki telgrafıma bir yanıt. En iyi profesyonellerden biridir ve onun yardımına gereksinimimiz olabileceğini düşünüyorum. Şimdi, Watson, zamanımızı değerlendirmek için şu senin tanıdığını, Mrs. Laura Lyons’ı

görmekten daha iyi bir şey düşünemiyorum.”

Harekât planı şekillenmeye başlıyordu. Baronet’i kullanarak Stapleton’ları gerçekten gittiğimize inandırıp en gerekli olduğu anda geri dönecektik. Londra’dan gelecek şu telgraf da, eğer Sir Henry ondan Stapleton’lara söz ederse, akıllardaki son kuşkuları da ortadan kaldıracaktı. Ağlarımızın ince çeneli turna etrafında sıklaştığını görür gibiydim.

Mrs. Laura Lyons çalışma odasındaydı ve Sherlock Holmes konuşmasına onu oldukça şaşırtan bir içtenlik ve dolaysızlıkla girdi.

“Rahmetli Sir Charles Baskerville’in ölümüne yol açan koşulları inceliyorum,” dedi. “Arkadaşım Dr. Watson konuyla ilgili olarak anlattıklarınızı ve gizlediklerinizi bana söyledi.”

“Ne gizlemişim?” diye sordu meydan okurcasına.

“Sir Charles’dan saat onda kapıda olmasını istediğinizi itiraf etmişsiniz. Bunun onun ölüm yeri ve saati olduğunu biliyoruz. Bu iki olay arasındaki bağlantının ne olduğunu gizlediniz.”

“Hiçbir bağlantı yok.”

“Bu durumda bu rastlantı gerçekten son derece olağandışı olmalı. Ama yine de sonunda bir bağlantı kurmayı başarabileceğimizi sanıyorum. Sizinle son derece açık konuşmak istiyorum Mrs. Lyons. Bunu bir cinayet olarak değerlendiriyoruz ve deliller yalnızca arkadaşınız Mr. Stapleton’ı değil, aynı zamanda karısını da zan altında bırakabilir.”

Hanımefendi sandalyesinden sıçradı.

“Karısı!” diye bağırdı.

“Bu gerçek artık bir sır değil. Kız kardeşi olarak görünen kimse aslında karısı.”

Mrs. Lyons oturduğu yere döndü. Elleriyle koltuğun koluna sımsıkı tutunmuştu; o kadar sıkı tutuyordu ki ba-

sınçtan pembe tırnaklarının beyaza döndüğünü gördüm.

“Karısı ha!” dedi tekrar. “Karısı! O evli değil ki.”

Sherlock Holmes omuzlarını silkti.

“Kanıtlayın bana. Kanıtlayın. Eğer yapabilirsiniz!..” Gözlerindeki hiddet, kelimelerden çok daha fazlasını anlatıyordu.

“Bunu yapmaya hazırlıklı geldim,” dedi Holmes, cebinden birkaç kâğıt çıkararak. “İşte bu, çiftin birkaç yıl önce New York’ta çekilmiş bir fotoğrafı. Arkasında ‘Mr. ve Mrs. Vandeleur’ yazıyor fakat hem Mr. Stapleton’ı hem de, eğer sima olarak onu tanıyorsanız Mrs. Stapleton’ı tanımakta güçlük çekmeyeceksiniz. Burada da o zamanlar St. Oliver’s özel okulunu işleten Mr. ve Mrs. Vandeleur hakkında üç güvenilir tanıgın yazılı tarifleri var. Bunları okuyup bu kişilerin kimliklerinden kuşku duyup duymayacağınızı bir görün.”

Mrs. Laura Lyons belgelere baktı ve başını kaldırıp çaresiz bir kadının donuk ifadesiyle bakışlarını bize çevirdi.

“Mr. Holmes,” dedi, “bu adam kocamdan boşanma koşuluyla bana evlenme teklif etti. Bana yalan söyledi, alçak, her bakımdan. Bana söylediği tek kelime bile gerçek değil. Peki neden, neden? Hepsinin benim iyiliğim için olduğunu düşünmüştüm. Fakat şimdi anlıyorum ki onun elinde alet olmaktan başka bir şey değilmişim. Bana sadakat göstermeyen birisine ben neden göstereyim ki? Kendi zalim hareketlerinin sonuçlarından onu neden korumaya çalışayım? Bana istediğinizi sorun, hiçbir şeyi saklamayacağım. Bir konuda size yemin ederim ki o mektubu yazdığımda benim en aziz dostlarımdan biri olan yaşlı beyefendiye bir zarar geleceğini hayal etmemiştim.”

“Size sonuna kadar inanıyorum, hanımefendi,” dedi Sherlock Holmes. “Bu olayları tekrarlamak sizin için çok acı verici olmalı ve belki de ben anlatsam size daha kolay

olur; siz de benim yanlış bir şey anlatıp anlatmadığımı kontrol edersiniz. Bu mektubu göndermenizi Stapleton önermişti değil mi?”

“O dikte ettirdi.”

“Sanırım öne sürdüğü sebep boşanmanızla ilgili olarak yasal masraflar için Sir Charles’dan yardım almanızdı.”

“Kesinlikle.”

“Ama mektubu gönderdikten sonra sizi randevuya gitmemeye ikna etti, değil mi?”

“Bana böyle bir konu için başkasının para bulmasının onun kendine olan saygısını zedeleyeceğini, kendisi fakir bir adam olmakla beraber bizi ayıran engelleri ortadan kaldırmak için son kuruşunu dahi feda edeceğini söyledi.”

“Gayet tutarlı bir karaktere benziyor. Ondan sonra gazetede ölüm haberini okuyana kadar hiçbir şey duymadınız.”

“Hayır, duymadım.”

“Ve size Sir Charles’la randevunuz hakkında hiçbir şey söylememeniz için yemin ettirdi, değil mi?”

“Evet, ettirdi. Gizemli bir ölüm olduğunu ve gerçekler açığa çıkarsa benden de şüphelenileceğini söyledi. Beni korkutarak sessiz kalmamı sağladı.”

“Anlaşıldı. Ama sizin de kuşkularınız vardı, değil mi?”

Kadın tereddüt edip başını önüne eğdi.

“Onu tanıyordum. Ama bana sadık kalsaydı ben ona her zaman sadık kalırdım.”

“Bence genel olarak ondan kurtulduğunuz için şanslısınız,” dedi Sherlock Holmes. “O sizin kontrolünüz altındaydı ve bunun farkındaydı, yine de hayattasınız. Şimdi size iyi sabahlar dileyip gitmeliyiz, Mrs. Lyons, muhtemelen kısa zamanda bizden haber alırsınız.”

“Vakamız toparlanıyor ve önümüzdeki güçlükler bir-biri ardına eriyor,” dedi Holmes, şehirden gelen treni bek-

lerken. "Yakında bütün bunları birbiriyle bağlantılı bir şekilde modern zamanların en benzersiz ve yankı uyandıran tek bir suç öyküsü haline getirebilecek durumda olacağım. Kriminoloji araştırmacıları, 1866'da Küçük Rusya'daki Grodno'da¹ ve tabii ki Kuzey Carolina'daki benzer olayları hatırlayacaklardır, ama bu vakanın kendine has bazı özellikleri var. Şimdi bile elimizde bu kurnaz adama karşı açık bir suçlama yok. Ama bu akşam yatmadan önce her şey yeterince açık olmazsa çok şaşarım."

Londra ekspresi gürleyerek istasyona geldi ve ufak tefek, buldoglar gibi adaleli bir adam birinci sınıf vagonundan dışarı fırladı. Her üçümüz el sıkıştık ve adamın arkadaşına olan saygılı bakışlarından birlikte çalıştığı ilk günlerden beri çok şey öğrenmiş olduğunu gördüm. Mantık adamlarının teorilerinin pratik adamlarda uyandırdığı aşağılama duygusunu çok iyi hatırlayabiliyordum.

"İyi bir haber var mı?"

"Son yılların en büyük olayı," dedi Holmes. "Başlamayı düşünmeden önce iki saatimiz var. Bunu yemek yemek için kullanabiliriz ve ondan sonra, Lestrade, sana Dartmoor'un tertemiz gece havasından bir soluk vererek boğazını Londra'nın sisinden temizleyeceğiz. Oraya hiç gitmedin mi? İlk ziyaretini bir daha unutacağını sanmam."

1. Grodno aslında Küçük Rusya'da (Ukrayna) değil, Beyaz Rusya'dadır. (Y.N.)

Baskerville'lerin köpeği

Sherlock Holmes'un karakterindeki kusurlarından birisi –tabii, eğer ona kusur denirse– gerçekleştirileceği âna kadar planlarının tamamını söylemekte son derece isteksiz olmasıydı. Bu, kısmen her şeye hâkim olup etrafındakileri şaşırtmaya bayılan buyurucu doğasından geliyordu kuşkusuz. Kısmen de hiçbir risk almamasını telkin eden profesyonel temkinliliğinden. Fakat sonuç onun temsilcileri veya yardımcıları için çok eziyetli oluyordu. Ben de bundan dolayı sık sık eziyet çekmiştim, ama hiçbir karanlıktaki bu uzun seyahatimiz derecesinde değildi. Önümüzde büyük ve sıkıntılı bir sınav vardı; en azından son hamlemizi yapmak üzereydik, fakat Holmes hiçbir şey söylememişti ve bundan sonra neler yapacağını yalnızca tahmin edebiliyordum. Sonunda yüzüme çarpan soğuk rüzgâr ve dar yolun iki tarafındaki boş alanlar bana tekrar bataklık arazide olduğumu hatırlatınca sinirlerim olacakların heyecanı ile titredi. Atların her adımı ve tekerleklerin her dönüşü bizi bu muhteşem maceramıza biraz daha yakınlaştırıyordu.

Kiraladığımız arabanın sürücüsünün varlığı sohbetimizi engelliyordu ve sinirlerimiz heyecan ve olacakların beklentisiyle gerilip kalmışken önemsiz şeyler hakkında konuşmak zorunda kalıyorduk. Bu yapay sınırlamadan

sonra sonunda Frankland'ın evinin yanından geçip malikâneye ve esas olay yerine yaklaştığımızı bilmek benim için oldukça rahatlatıcı oldu. Kapıya kadar arabayla gitmeyip yolun kapısına yakın bir yerde indik. Arabanın parası ödendi ve hemen Coombe Tracey'e dönmesi söylendi ve biz de Merripit Konutu'na doğru yürümeye başladık.

"Silahlı mısın, Lestrade?"

Küçük dedektif gülümsedi.

"Üzerimde bir pantolon oldukça onun arka cebi ve arka cebim oldukça da içinde bir şeyim vardır."

"İyi! Dostumla ben de acil durumlar için hazırız."

"Bu olayda çok ketumsunuz, Mr. Holmes, şimdiki oyunumuz ne?"

"Bekleme oyunu."

"Pek neşeli bir yere benzemiyor," dedi dedektif etrafındaki kasvetli tepelere ve önümüzde uzanan Grimpfen Bataklığı'nı örten devasa sis gölüne ürpererek bakarken. "İleride evin ışıklarını görüyorum."

"Bu Merripit Konutu, yolculuğumuzun sonu. Sizden parmak uçlarınızda yürümenizi ve fısıltıdan daha yüksek sesle konuşmamanızı rica edeceğim."

Dikkatli bir şekilde sanki eve gidiyormuşuz gibi yol boyunca yürürken, eve iki yüz metre kala Holmes bizi durdurdu.

"Bu kadar yeter," dedi. "Sağ taraftaki kayalar, arkasına gizlenmemiz için mükemmel bir perde oluşturuyor."

"Burada bekleyecek miyiz?"

"Evet, küçük tuzağımızı burada kuracağız. Sen şu oyuğa gir Lestrade. Sen evin içinde bulundun Watson, değil mi? Bize odaların yerini söyleyebilir misin? Bu taraftaki kafesli pencereler ne?"

"Sanırım onlar mutfak pencereleri."

"Peki, onun arkasındaki, şu parlayan?"

"Orası kesinlikle yemek odası."

“Perdeleri kaldırmışlar. Araziyi en iyi sen biliyorsun. Yavaşça sürünerek gidip ne yaptıklarına bir bak, fakat Tanrı aşkına, onları gözetlediğimizi fark etmesinler.”

Yoldan aşağı parmak uçlarımda yürüdüm, meyve ağaçlarını çevreleyen alçak duvarın arkasında eğildim.

Odada yalnızca iki adam vardı. Sir Henry ve Stapleton. Yuvarlak masanın iki yanında profilleri bana dönük olarak oturuyorlardı. Her ikisi de purolarını içiyordu ve önlerinde kahve ve şarap vardı. Stapleton canlı bir şekilde konuşuyordu, fakat Baronet soluk ve dalgın görünüyordu. Belki de bataklık arazide yapacağı korkutucu yürüyüşün düşüncesi ağır basıyordu.

Ben onları izlerken Stapleton kalkıp odayı terk etti; Sir Henry bardağını tekrar doldurup arkasına yaslanarak purosunu tüttürdü. Bir kapının gıcırtısını ve çakıltaşları üzerinde keskin çizme sesleri duydum. Adımlar, patika boyunca, arkasına sığındığım duvarın diğer yanından geçti. Duvarın üzerinden bakınca doğa bilimcinin meyve bahçesinin köşesindeki kulübenin kapısında durduğunu gördüm. Bir anahtarın kilit içinde döndüğünü ve içeri girdiğinde de içeriden homurtulu tuhaf bir ses duydum. İçeride bir dakika kadar kaldı; anahtar sesini bir kere daha duydum ve yanımdan geçerek tekrar eve girdi. Konuşma tekrar katıldığını gördüm ve sessizce arkadaşlarıma yanına dönüp onlara gördüklerimi anlatmak üzere yavaşça sokuldum.

Ben raporumu bitirince Holmes, “Hanımefendinin orada olmadığını mı söylüyorsun, Watson?” diye sordu.

“Hayır, yoktu.”

“Nerede olabilir ki, çünkü mutfak dışında başka hiçbir odada ışık yok.”

“Nerede olduğunu düşünemiyorum.”

Büyük Grimpen Bataklığı'nın üzerini bir sis tabakasının örttüğünü söylemiştim. Sis, yavaşça bize doğru ge-

liyordu ve bizim tarafımızda sanki bir duvar gibi yığılmıştı, alçak ama koyu ve keskin sınırlı bir duvar. Ay ışığı sis tabakasının üzerinde parlıyor ve uzak tepelerin zirvelerinin yüzeyini işaret ettiği, titredikçe parlayan büyük bir buz kitlesini andırıyordu. Holmes'un yüzü sise dönmüktü ve onun ağır ağır süzülmesini izlerken sabırsızca bir şeyler mırıldanıyordu.

"Bize doğru geliyor, Watson."

"Bu önemli mi?"

"Hem de çok önemli, dünyada planlarımı bozabilecek tek şey. Çıkması uzun süremez artık. Saat on oldu. Bizim başarımız ve hatta onun hayatı sis yolu kapatmadan dışarı çıkmasına bağlı olabilir."

Üzerimizde berrak ve hoş bir gökyüzü vardı. Yıldızlar soğuk ve parlak bir şekilde ışıldıyor, yarımay bütün manzarayı yumuşak ve belirsiz bir ışıkla yıkıyordu. Gümüş pullarla bezenmiş gökyüzünün altında, oluklu çatısı ve diken gibi bacalarıyla evin keskin karanlık kitlesi önümüzde yükseliyordu. Aşağıdaki pencerelerden sızan altın renkli ışık çubukları meyve bahçesi ve bataklık boyunca uzanıyordu. Biri aniden söndü. Hizmetçiler mutfığı terk etmişlerdi. Geriye yalnızca iki adamın, canı ev sahibi ve başına geleceklerden habersiz konuşun, hâlâ sigaralarını içerek sohbet ettikleri yemek odasındaki ışık kalmıştı.

Bataklığın yarısını kaplayan beyaz pamuk tarlası eve her geçen dakika biraz daha yaklaşıyordu. İlk demetleri çoktan ışıklı pencerenin altın karesinin etrafında kıvrılmaya başlamıştı. Bahçenin uzaktaki duvarı görülmez olmuş ve ağaçlar beyaz bir buhar sarmalından kafalarını uzatmıştı. Biz izlerken, sis halkaları evi her iki köşesinden sardı ve sisten bir yüzey oluşturdu; üst kat ve çatı sanki hayali bir denizde yüzen tuhaf bir gemiyi andırıyordu. Holmes elini hiddetle önümüzdeki kayaya vurdu ve sabırsızlıkla tepinmeye başladı.

"Eğer on beş dakika içinde dışarı çıkmazsa bütün yol sisle kaplanacak. Yarım saat içinde burnumuzun ucunu bile göremeyeceğiz."

"Geriye, biraz daha yükseğe çıksak mı?"

"Evet, sanırım iyi olur."

Sis kitlesi ilerledikçe biz onun önünde, evden neredeyse yarım mil uzaklaşınca kadar geriye gittik ve üst tarafını ayın hâlâ gümüşe boyadığı beyaz koyu deniz yavaşça ve acımasızca süzölmeye devam etti.

"Çok uzaklaşıyoruz," dedi Holmes. "Bize ulaşmadan ele geçmesi riskini göze almaya cesaret edemeyiz. Ne pahasına olursa olsun olduğumuz yerde kalmalıyız." Dizlerinin üzerine çöküp ellerini yere koydu. "Tanrı'ya şükür, sanırım geldiğini duyuyorum."

Hızlı adımlar bataklığın sessizliğini bozdu. Taşların arasında çömelerek dikkatle gümüş noktaların parladığı kütleye baktık. Adımlar gittikçe yaklaştı ve sisin içinden, sanki bir perdenin arasından geçer gibi, beklediğimiz adam çıkıverdi. Berrak yıldızların parladığı geceye çıktığında şaşkınlıkla etrafına bakındı.

Yavaşça yol boyunca yürümeye başladı, bizim gizlendiğimiz yerin yakınından geçti ve arkamızdaki yokuştan yukarı çıktı. Yürürken her iki omzunun üzerinden huzursuz bir adam gibi sürekli bakınıyordu.

"Hiş!" dedi Holmes ve bir tabancanın kurulduğunu duydum. "Bakın! Geliyor!"

İlerleyen sis kütlesinin merkezinden tiz, hışırtılı, kısa ve hızlı adımlar duyuluyordu. Bulut bizim olduğumuz yerden elli metre ötedeydi ve biz, her üçümüz, ortasından hangi korkunç şeyin fırlayacağından emin olmaksızın bakıyorduk. Ben Holmes'un yanı başındaydım ve bir an için yüzüne baktım. Yüzünde soluk ama muzaferane bir ifade vardı ve gözleri ay ışığında parlıyordu. Aniden sabit bakışları ileriye odaklandı ve dudakları şaş-

kınlıkla aralandı. Aynı zamanda Lestrade'den bir korku çılgılığı yükseldi ve kendini yüzükoyun yere fırlattı. Ben ayağa fırladım, hareketsiz elim silahıma sarılmış, aklım ise sisin gölgelerinden üzerimize atlayan korkunç şekilden felç olmuştu. Köpek olmasına bir köpekti, devasa kömür karası bir köpek, ama hiçbir ölümlünün gördüğü gibi bir köpek değil. Ağzından ateşler çıkıyor, gözleri kor gibi parlıyor, ağzı, burnu, boynundaki tüyler ve gerdanı titreşen bir alev gibi dalgalanıyordu. Hasta bir beynin çılgın rüyalarında bile, bu sis duvarını yırtıp üzerimize atlayan karanlık şekil ve vahşi yüzden daha vahşi, daha korkunç, daha cehennemî bir şey hayal edilemezdi.

Bu devasa siyah yaratık, dostumuzun ayak seslerini yol boyunca izleyerek büyük adımlarla koşuyordu. Bu görüntüden öylesine donmuş kalmıştık ki kendimize gelemeden yanımızdan geçmesine izin verdik. Ondan sonra Holmes'la aynı anda ateş ettik ve yaratıktan, onu en azından birimizin vurduğunu gösteren, tüyler ürperen bir uluma çıktı. Fakat duraklamaksızın devam etti. Uzakta, yol üzerinde Sir Henry, yüzü ay ışığında bembeyaz olmuş, arkasına bakıp ellerini korku içinde havaya kaldırarak umutsuzca kendisini avlamaya koşan korkunç şeye bakıyordu.

Köpeğin acı dolu çılgılığıyla bütün korkumuz rüzgârlara dağılmıştı. Eğer yaralanabiliyorsa ölümlüydü ve eğer onu yaralayabiliyorsak öldürebilirdik. Kimsenin o gece Holmes'un koştuğu gibi koştuğunu görmedim. Ben çevik birisi olarak bilirim, ama Holmes beni, benim küçük profesyoneli geçtiğim kadar geçti. Yol boyunca uçarcasına koşarken Sir Henry'nin kesilmeyen çılgınlıklarını ve köpeğin boğuk hırıltısını duyuyorduk. Canavar tam kurbanının üzerine atlayıp onu yere yıkarak boğazına çöktüğü zaman yetiştim. Göz açıp kapayana kadar, Holmes yaratığın böğrüne beş kurşun birden boşaltmıştı. Son bir azap uluma-

sıyla ve havaya doğru korkunç bir sıçramayla sırtüstü yuvarlandı, dört pençesi de hiddetle boşlukta savrulduktan sonra hareketsizce yanına devrildi. Eğilip soluk soluğa tabancamı korkunç canavarın titreyen başına dayadım ama tetiği çekmek boşunaydı. Çünkü dev köpek ölmüştü.

Sir Henry düştüğü yerde bilinçsizce yatıyordu. Yakasını yırtıp gevşettik ve Holmes bir yaralanma izi olmadığını ve zamanında kurtarıldığını görünce bir şükran duası mırıldandı. Dostumuzun gözkapakları kımıldamaya başlamıştı ve güçsüzce hareket etmeye çalıştı. Lestrade konyak matarasını Baronet'in dişleri arasına dayadığında iki korkulu göz bize bakıyordu.

"Aman Tanrım," diye fısıldadı. "O da neydi? Tanrı aşkına, neydi o?"

"Her ne idiye öldü. Aile hayaletini sonsuza dek gömdük."

Büyüklik ve gücünün bütün haşmetiyle önümüzde uzanmış yatan, korkunç bir yaratıktı. Safkan bir av köpeği veya mastif değildi, ama ikisinin kırmaması gibi gözüküyordu; kara kuru, vahşi ve bir dişi aslan kadar büyük. Şimdi ölümün dinginliğinde bile koca çenesinden sanki mavimsi bir alev akıyordu ve küçük, çukur zalim gözlerinin etrafında ateşten bir halka vardı. Parlayan yüzüne elimi koyup geri çektiğimde kendi parmaklarım kor gibi yanarak karanlıkta ışıldadı.

"Fosfor," dedim.

"Fosfordan yapılmış zekice bir karışım," dedi Holmes ölü hayvanı koklayarak. "Hayvanın kokusunun keskinliğini değiştirecek başka bir koku düşünemiyorum. Size büyük bir özür borcumuz var, Sir Henry, bu korkuya maruz bıraktığımız için. Bir köpeğe hazırlıklydık ama bunun gibi bir yaratığa değil. Sis nedeniyle onu karşılamaya çok az zamanımız oldu."

"Hayatımı kurtardınız."

“Ama hayatınızı önce tehlikeye attıktan sonra. Ayağa kalkabilecek kadar gücünüz geldi mi?”

“Şu konyaktan bir büyük yudum daha verirsiniz her şeye yetecek gücüm olacak. Şimdi kalkmama yardım ederseniz! Ne yapmayı öneriyorsunuz?”

“Sizi burada bırakmayı. Bu akşam başka maceralar için yeterince güçlü değilsiniz. Biraz beklerseniz, içimizden birisi sizinle malikâneye döner.”

Sendeleyerek ayağa kalkmaya çalıştı, ama hâlâ hayalet gibi soluktu ve her uzvu titriyordu. Bir kayaya oturmasına yardım ettik; başını ellerinin arasına gömüp titreyerek oturdu.

“Şimdi sizden ayrılmalıyız,” dedi Holmes. “İşimizi tamamlamalıyız, her ânın önemi var. Şimdi tüm vaka tamamlandı, yalnızca adamımızı istiyoruz.”

“Onu evde bulma olasılığımız binde bir,” diye devam etti adımlarımızı yavaşça yola doğru yönlendirirken. “Silah sesleri ona oyunun bittiğini söylemiş olmalı.”

“Biraz uzaktaydık ve bu sis sesleri susturmuş olabilir.”

“Köpeği durdurmak için peşinden koştu, buna emin olabilirsiniz. Hayır hayır, şimdiye çoktan gitmiştir. Fakat emin olmak için evi arayacağız.”

Ön kapı açıldı; içeriye daldık; bizi koridorda karşılayıp sarsakça etrafta dolanan hizmetkârın şaşkın bakışları arasında odadan odaya koşuşturduk. Yemek odası dışında ışık yoktu; Holmes bir ışık kaptı ve evin aranmadık köşesini bırakmadı. Peşinde olduğumuz adamdan hiçbir iz yoktu. Fakat üst kattaki odalardan biri kilitliydi.

“İçeride birisi var,” diye bağırdı Lestrade. “Hareket sesi alıyorum. Açın kapıyı.”

İçeriden cılız bir inleme ve hışıltı geliyordu. Holmes ayak tabanıyla kilidin hemen üstüne vurdu ve kapı ardına kadar açıldı. Elimizde tabancalarla içeri koşuştuk. Fa-

kat içeride görmeyi beklediğimiz çaresiz ve küstah caniden eser yoktu. Onun yerine, o kadar garip ve beklenmedik bir nesneyle karşılaşmıştık ki hepimiz şaşkınlıktan bir süre ağızımız açık bakakaldık.

Oda küçük bir müze şeklinde düzenlenmişti ve duvarlarda, toplanması bu karmaşık ve tehlikeli adam için en dinlendirici şey olan, içinde kelekler ve güve koleksiyonları dolu bir sürü cam kaplı kutu diziliydi. Böceklerin yediği çatı kirişlerinin kerestelerini desteklemek için bir zamanlar odanın ortasına diklemesine konulan bir direk vardı. Bu direğe bir vücut bağlanmıştı; bağlamak için çarşafarla öylesine sarıp sarmalanmıştı ki insan bir an için bu vücudun bir erkeğe mi kadına mı ait olduğunu anlayamıyordu. Boğazının etrafında bir havlu dolanmış ve direğin arkasına bağlanmıştı. Bir diğeri yüzünün alt kısmını örtüyordu ve onun üzerinden, üzüntü, utanç, korku ve merak dolu bir çift siyah göz bize bakıyordu. Hemen ağzındaki bağı çözdük, vücudunu saran bağları çıkardık ve Mrs. Stapleton önümüzde yere yığıldı. Güzel başı göğsünün üzerine düştüğünde boynunda boydan boya kırmızı kamçı izini gördüm.

"Vahşi!" diye bağırdı Holmes. "Lestrade, konyak şişen. Onu sandalyeye koyun. İşkence ve yorgunluktan bayıldı."

Mrs. Stapleton tekrar gözlerini açtı.

"O emniyette mi?" diye sordu. "Kaçtı mı?"

"Bizden kaçamaz hanımefendi."

"Hayır, hayır, kocamı kastetmedim. Sir Henry. O emniyette mi?"

"Evet."

"Ya köpek?"

"Öldü."

Mutlulukla derin bir iç çekti.

"Tanrı'ya şükür! Tanrı'ya şükür! O canavar. Bana ne

yaptığını görüyorsunuz!" Kollarını elbisesinden çıkardı ve dehşet içinde benek benek morardığını gördük. "Daha bu hiçbir şey, hiçbir şey. Esas işkence edip aşağıladığı aklım ve ruhum. Eğer bana sevgisi olduğu ümidine hâlâ tutunabilseydim bütün bunlara katlanabilirdim; işkence, suskunluk, aldatılmayla dolu bir hayat, her şey, ama şimdi onun elinde bir oyuncak ve alet olduğumu görüyorum." Konuşurken sarsılarak hıçkırıklara boğuldu.

"Ona karşı iyi niyetli olmayın, hanımefendi," dedi Holmes. "Bize onu nerede bulabileceğimizi söyleyin. Eğer ona kötülüklerinde yardım ettiyseniz bile şimdi bize yardım ederek bunu telafi edin."

"Kaçabileceği tek bir yer var," diye yanıtladı kadın. "Bataklığın ortasında bir adada eski bir kalay madeni var. Köpeğini orada saklıyordu ve orayı sığınabilmek için hazırlamıştı. Oraya kaçmıştır."

Sisten duvar, beyaz bir yün gibi pencereye dayanmıştı. Holmes lambayı oraya doğru tuttu.

"Görüyor musunuz?" dedi. "Bu gece Grimpen Bataklığı'nı kimse bulamaz."

Mrs. Stapleton gülüp ellerini çırpı. Gözleri ve dişleri vahşi bir mutlulukla parladı.

"Oraya giden yolu bulabilir ama çıkışı asla," diye bağırdı. "Bu akşam rehber çubukları nasıl görebilir ki. Onları beraber dikmiştik, o ve ben, bataklıkta yolu işaretlemek için. Ah keşke onları yerinden çıkarabilsem. O zaman onu gerçekten ele geçirmiş olurduz."

Sis kalkana kadar onu izlemenin anlamsız olduğunun hepimiz farkındaydık. O sırada evi Lestrade'e emanet edip Holmes ve ben Baronet'le birlikte Baskerville Malikânesi'ne döndük. Stapleton'ların öyküsünü artık ondan saklayamazdık, ama sevdiği kadın hakkındaki gerçeği cesaretle karşıladı. O akşamın maceralarının şoku sinirlerini harap etmişti; sabah olmadan yüksek ateşle sa-

yıklayarak Dr. Mortimer'in tedavisine girmişti. Sir Henry'nin bu uğursuz yerin efendisi olmadan önceki güçlü kuvvetli adam haline gelmesi için bu ikilinin birlikte dünyayı dolaşması şarttı.

Şimdi çabucak, bu kadar zaman hayatımızı karartan yoğun korkularımızı ve belirsiz tahminlerimizi okurla paylaşmaya çalıştığım eşsiz öykünün trajik sonuna geliyorum. Köpek öldükten sonraki sabah sis kalktı ve Mrs. Stapleton'ın rehberliğinde bataklığın içinden bir yol buldıkları noktaya geldik. Kocasının izinden bizi götürürken duyduğu heyecan ve mutluluğu görmemiz bu kadının hayatının dehşetini anlamamıza yardım etti. Onu, geniş bataklık arazide incelerek uzanan, sert, çürümüş bataklık bitkileriyle karışmış topraktan oluşan ince yarımadanın üzerinde bıraktık. Yarımadanın sonundan itibaren oraya buraya dikilmiş küçük çubuklar, onu bir yabancı için geçilmez kılan yeşil birikintilerle örtülü çukurların ve ayağın altında kayan berbat toprakların arasından, bir sazlık öbeğinden diğerine zikzaklar çizerek giden yolu işaret ediyordu. Gür sazlıklarla sık ve kaygan su bitkilerinden yüzlerimize çürümüş bir koku ve ağır, pis bir buhar geliyordu ve hatalı bir adım birçok kereler ayağımızın altında yumuşak dalgalar halinde metrelerce sallanan karanlık titrek bataklığa dizlerimizin üzerine kadar gömülmemize neden oluyordu. Yürürken bizi yapışkan bir şekilde sarmalayıp topuklarımızdan çekiyordu ve içine battığımızda kavrayışı o kadar gaddarca ve azimliydi ki sanki habis bir el bizi o iğrenç derinliklere çeker gibi oluyordu. Yalnızca bir kere bizden önce birisinin bu korkutucu yoldan geçtiğine dair bir ize rastladık. Bir pamuk otu öbeğinin ortasından balçıktan dışarı doğru kara bir şey çıkıyordu. Holmes onu yakalamak için yoldan bir

adım atınca beline kadar gömüldü ve eğer biz onu çıkarmak üzere orada olmasaydık bir daha ayağını sağlam toprağa basamayacaktı. Havada eski ve siyah bir çizme tutuyordu. Deri tarafında "Meyers, Toronto" yazıyordu.

"Bir çamur banyosuna değdi," dedi. "Dostumuz Sir Henry'nin kaybolan çizmesi."

"Kaçarken Stapleton tarafından fırlatılmış."

"Kesinlikle. Köpeği avına yönlendirmek için kullandıktan sonra elinde tutmaya devam etmiş. Oyunun bittiğini anlayıp kaçarken de hâlâ onu sıkıca tutuyormuş. Kaçarken tam bu noktada fırlatıp atmış. En azından buraya kadar sağ salim geldiğini biliyoruz."

Bundan fazlasını öğrenemedik, ancak tahmin edebileceğimiz çok şey vardı. Bataklıkta ayak izleri bulma şansımız yoktu, ama bataklığın arkasındaki sağlam toprağa sonunda vardığımızda hepimiz heyecanla ayak izlerini aradık. Ancak en ufak bir iz bile gözümüze çarpmadı. Eğer toprağın anlattığı öykü doğruysa, Stapleton dün akşam sisin içinden ulaşmak için çabaladığı sığınak adasına hiçbir zaman ulaşamadı. Bu taş kalpli zalim adam Grimpen Bataklığı'nın kalbinde bir yerde onu yutan pis çamurun dibinde sonsuza kadar gömüldü. Vahşi ortağını gizlediği bataklıkla kuşatılmış adasında birçok ize rastladık. Devasa bir atlı araba tekerleği ve döküntülerle dolu bir mil terk edilmiş bir madenin yerini işaret ediyordu. Onun yanında etraftaki pis bataklığın pis kokularının kaçırdığı madencilerin kulübelerinin harap olmuş kalıntıları vardı. Bunlardan birinin içinde bir tasma ve zincirle birlikte bir miktar kemirilmiş kemik hayvanın nerede hapsedildiğini gösteriyordu. Bir tutam kahverengi tüy yapışmış olan bir iskelet, kalıntılar arasında yatıyordu.

"Bir köpek," dedi Holmes. "Aman Tanrım, kıvrıkcık tüylü bir spanyel. Zavallı Mortimer köpeğini bir daha göremeyecek. Burada henüz keşfetmediğimiz bir sır kal-

dı mı bilmiyorum. Stapleton köpeğini gizleyebiliyordu, ama onu susturamadı, o nedenle gündüz vakti bile duyulması hoş olmayan o ıgıllıklar ıktı. Acil durumlarda köpeği Merripit'teki kulübede tutabiliyordu, ama bu her zaman bir riskti ve yalnızca bütün çabalarının sonu olarak düşündüğü en önemli günde bunu yapmaya cesaret edebildi. Bu teneke kutudaki macun kuşkusuz bu yaratığa sürülen parlayan karışımıdı. Tabii ki ilhamını ailenin cehennem köpeği öyküsünden ve Sir Charles'ı korkudan öldürme isteğinden almıştı. Böyle bir yaratığın bataklık arazinin karanlığında peşinden koştüğünü gören zavallı mahkûmun kaçıp ıgıllıklar atmasında şaşılacak bir şey yoktu; aynı şeyi dostumuz da yaptı ve böyle bir yaratıkla karşılaşsak biz de yapardık. Bu kumazca bir düzendi, çünkü kurbanını ölüme sürüklemekten başka, hangi köylü bataklıkta böyle bir yaratığı görünce yanına gidip bakmaya cesaret edebilirdi ve hangisi etti ki? Londra'da da söyledim, Watson, burada tekrar söylüyorum, şimdiye kadar orada yatan adamdan daha tehlikeli birisinin yakalanmasını sağlamadık." Bunları söylerken, uzun kolunu, yeşil beneklerle örtülü kırmızı tepelerle birleşene kadar uzaklara devam eden bataklık arazide gezdirdi.

Geriye bakış

Kasım sonuydu; Holmes ve ben soğuk ve sisli bir gecede Baker Caddesi'ndeki oturma odasında alev alev yanan ateşin iki yanında oturuyorduk. Devonshire ziyaretimizin trajik sonundan sonra Holmes çok önemli iki işle daha uğraşmıştı; birincisinde Nonpareil Kulüp'teki ünlü iskambil oyunundaki hile skandalıyla bağlantılı olarak Albay Upwood'un utanç verici davranışını ortaya çıkarmış; ikincisinde ise, hatırlanacağı gibi altı ay sonra New York'da hem canlı hem de evli olarak bulunan üvey kızı Matmazel Carere'i öldürmekle suçlanan talihsiz Madam Montpensier'i savunmuştu.

Peş peşe gelen zor ve önemli vakalara ait başarılar nedeniyle dostumun keyfi o kadar yerindeydi ki onu Bas-kerville gizeminin ayrıntılarını tartışmaya ikna edebildim. Vakaların örtüşmesine asla izin vermeyeceğini, ber-rak ve mantıklı zihninin o an uğraştığı işten uzaklaşıp geçmişin anılarında dolaşmayacağını bildiğimden sabırla bir fırsat çıkmasını beklemiştim. Sir Henry ve Dr. Mortimer, Sir Henry'nin yıpranmış sinirlerini toplaması için tavsiye edilen uzun yolculuğa çıkmak üzere Londra'daydılar. O gün öğleden sonra bizi aramışlardı, yani konunun tartışmaya açılması doğaldı.

"Stapleton denen adamın bakış açısına göre," dedi

Holmes, “olayların tüm akışı gayet basit ve dosdoğruyken, ilk başta onun hareketlerinin altında yatan güdülerini bilmesi olanaksız olup yalnızca gerçeklerin bir kısmını öğrenen bizler için aşırı karmaşıktı. Mrs. Stapleton ile iki kere konuşma fırsatım oldu ve şimdi vaka o kadar aydınlandı ki gizli kalan bir şey olduğunu sanmıyorum. Konu ile ilgili bazı notları benim vaka dizinimde B başlığı altında bulabilirsiniz.”

“Belki doğrudan hafızanızdan bana olayların akışının bir görüntüsünü verebilirsiniz.”

“Tabii, ama bütün gerçekleri kafamda tuttuğuma dair garanti veremem. İnsan bir şeye zihinsel olarak yoğun bir şekilde odaklanınca olanlardan bazılarının üzeri siliniyor. Davasını avucunun içine almış ve bir uzmanla kendi konusunu tartışabilen bir davavekili bile mahkemelerde bir-iki hafta geçirince kafasındaki her şeyin uçup gittiğini fark edecektir. Yani her yeni vakam eskisini unutturur; Matmazel Carere de, Baskerville Malikânesi ile ilgili anılarımı bulanıklaştırdı. Yarın dikkatime getirilecek bir başka küçük sorun, güzel Fransız hanımefendisini ve şu rezil Upwood’u unutturur. Köpek vakasına gelince, olayların akışını gerçeğe en yakın şekilde anlatmaya çalışacağım; unuttuklarımı sen eklersin.

Araştırmalarım aile portresinin yalan söylemediğini ve bu adamın gerçekten de bir Baskerville olduğunu gösteriyor. Şu Rodger Baskerville’in oğlu, Sir Charles’ın küçük kardeşi, kötü bir şöhretle Güney Amerika’ya kaçıp orada evlenmeden öldüğü söylenen. Aslında evlenmiş ve bir çocuğu olmuş; çocuk da asıl ismi babasıyla aynı olan bizim adamımız. Kosta Rika’nın güzellerinden Beryl Garcia ile evlenmiş ve hatırı sayılır miktarda para çalıp, adını Vandeleur diye değiştirerek İngiltere’ye kaçıp Yorkshire’ın doğusunda bir okul kurmuş. Bu özel iş alanına yönelmesinin esas nedeni dönüş yolculuğunda ticari kafası olan

bir öğretmenle tanışıp bu faaliyetini başarıyla sonuçlandırmak için onun yeteneğini kullanmış olması. Öğretmen Fraser ölünce, iyi başlayan okul, önce itibarını yitirmiş sonra iyice batağa saplanmış. Vandeleur, ismini Stapleton'a çevirmeyi uygun görüp servetinden arta kalanı, geleceğe yönelik planlarını ve entomolojiyle ilgili zevklerini yanına alıp İngiltere'nin güneyine gitmiş. British Museum'dan konunun uzmanı olarak kabul edildiğini ve Yorkshire günlerinde ilk olarak kendisinin tanımladığı bir kelebeğe kalıcı olarak Vandeleur isminin verildiğini öğrendim.

Şimdi de hayatının bizim en yoğun olarak ilgilendiğimiz kısmına geliyoruz. Belli ki bu adam soruşturup değerli mülklerle kendisi arasında duran iki hayatın olduğunu öğrendi. Devonshire'a ilk gittiği zaman planları son derece belirsizdi, ama ta ilk zamandan beri kötü niyetleri olduğu, karısını kız kardeşi olarak tanıtmasından belliydi. Planlarının ayrıntılarını nasıl ayarlayacağını kesinleştirmemiş olmasına rağmen, onu yem olarak kullanma fikri belli ki çoktan aklındaydı. Sonunda mülkü ele geçirmek istiyordu ve bunun için tüm araçları kullanıp her riski almaya hazırdı. İlk işi atalarının evine mümkün olduğunca yakın bir yere yerleşmek oldu; ikincisi ise Sir Charles Baskerville ve komşularla arkadaşlık kurmak.

Baronet'in kendisi ona aile köpeğinden bahsedip kendi ölümüne giden yolun taşlarını döşedi. Stapleton –bundan sonra onun için bu adı kullanacağını– yaşlı adamın kalbinin zayıf olduğunu ve bir şokun onu öldüreceğini biliyordu. Bunu da Dr. Mortimer'den öğrenmişti. Aynı zamanda Sir Charles'ın batıl inançları olduğunu ve bu vahşi efsaneyi çok ciddiye aldığını duymuştu. Dâhice çalışan zekâsı, ânında Baronet'i öldürecek bir yol bulmuştu ve suçu gerçek katilin üzerine yıkmak neredeyse olanaksızdı.

Bu fikri kavradıktan sonra üzerinde büyük bir titizlikle çalışmaya koyuldu. Sıradan bir entrikacı vahşi bir köpekle çalışmaktan tatmin olabilirdi. Yapay yöntemlerle bu yarattığı şeytansı hale getirmek onun açısından tam bir zekâ parıltısıydı. Köpeği Londra'dan Fulham Caddesi'nde bulunan Ross ve Mangles'dan satın aldı. Elleri-ndeki en güçlü ve vahşi hayvandı. Hiç dikkati çekmemek için onu Kuzey Devon hattından ve bataklık arazide uzun bir yürüyüşten sonra eve getirdi. Böcek avları esnasında Grimpen Bataklığı'nı geçmeyi öğrenmiş ve yarattığı gizleneceği güvenli bir sığınak bulmuştu. Burada onu kulübesine koyup fırsat kolladı.

Bu fırsatın çıkması epey zaman aldı. Yaşlı adam geceleri kendi arazisinin dışına tuzağa çekilemiyordu. Stapleton birçok kere köpeğiyle pusuya yattı ama işe yaramadı. Kendisinin, aslında kendisinden çok arkadaşının, köylüler tarafından görülmesi ve şeytan köpeğin efsanesinin yeniden doğrulanması işte bu sonuçsuz teşebbüsler sırasında oldu. Karısının, Sir Charles'ı ölümüne doğru çekeceğini umut etmişti, ama karısı bu konuda beklenmedik derecede bağımsız davranmıştı. Yaşlı adamı duygusal bağlarla ağına düşürüp düşmanına teslim edecek bir işe kalkışmadı. Tehditler ve bunu söylediğim için üzgünüm, hatta dayaklar bile onu ikna edemedi. Bu işe karışmadı ve Stapleton bir süre çıkmazda kaldı.

Kendisiyle arkadaşlık kuran Sir Charles'ın, şu talih-siz kadın Mrs. Laura Lyons'ın hayır işleri için onu yönetici yapması sayesinde zorluklarından bir çıkış yolu buldu. Kendisini bekâr bir adam olarak tanıtarak onun üzerinde tam bir nüfuz elde etti ve kocasından boşanması halinde onunla evleneceğine inandırdı. Dr. Mortimer'in tavsiyesiyle Sir Charles'ın bölgeden ayrılmak üzere olduğunu öğrenmesi üzerine kendisi de aynı fikirde olduğu izlenimini yarattı ve bu onu planlarında aniden bir

dönüm noktasına getirdi. Derhal harekete geçmeliydi yoksa kurbanını elinden kaçıracaktı. O nedenle Mrs. Lyons'ı yaşlı adamın Londra'ya gitmeden önceki akşam kendisiyle görüşmesini rica eden bu mektubu yazması için zorladı. Ondan sonra gayet geçerli görünen bir savla Mrs. Lyons'ın randevuya gitmesine engel oldu ve beklediği fırsatı elde etti.

Köpeğini alıp şeytani boyasını sürdükten sonra, vahşi hayvanı, yaşlı adamın orada bulunması için artık yeterli sebep bulunan kapıya götürmek için Coombe Tracey'den tam zamanında ayrıldı. Sahibi tarafından kızıştırılan köpek, bahçe kapısından atlayıp ağaçlıklı yol boyunca çığlıklar atarak kaçan talihsiz Baronet'in peşine düştü. O kasvetli tünelde o korkunç siyah yarattığı ağzından ateşler saçıp gözlerinden alevler fışkırarak avının peşinden koştuğunu görmek gerçekten korkunç bir manzara olmalı. Yolun sonunda kalp hastalığı ve korkudan ölüp yığılmıştı. Köpek, kenardaki çayırın üzerinden koşarken Baronet yoldan koşmuş olmalı ki onun adımları dışında görünebilir bir iz yoktu. Hareketsiz yattığını görünce köpek muhtemelen onu kokladı ve öldüğünü anlayınca tekrar arkasını döndü. İşte o anda Dr. Mortimer'in gördüğü izleri bıraktı. Köpek geri çağrılıp aceleyle Grimpen Bataklığı'ndaki inine götürüldü ve geriye görevlileri şaşırtan, bölgeyi korku içinde bırakan ve sonunda vakayı bizim gözleme alanımıza getiren sır kaldı.

Sir Charles Baskerville'in ölümü hakkında bu kadar yeter. Şeytanca kurnazlığı anlıyorsunuz, çünkü gerçek katil hakkında bir sav ileri sürmek olanaksızdı. Tek suç ortağı onu asla ele veremeyecek birisiydi ve suç aletinin garip ve anlaşılmaz doğası onu daha da etkili hale getiriyordu. Vakayla ilgili kadınların her ikisi, Mrs. Stapleton ve Mrs. Laura Lyons, Stapleton'a karşı güçlü kuşkular besliyorlardı. Mrs. Stapleton onun yaşlı adama karşı plan-

ları olduğunu ve köpeğin varlığını biliyordu. Mrs. Lyons'ın ise bunların hiçbirinden haberi yoktu; ama yalnızca onun bildiği, Sir Charles açısından iptal edilmemiş bir randevu esnasında gerçekleşmiş bir ölümden etkilenmişti. Ancak her ikisi de onun etkisi altındaydı ve Stapleton'ın onlardan korkacak bir şeyi yoktu. Bu işin ilk yarısı başarıyla tamamlanmıştı, ama daha zor kısmı hâlâ duruyordu.

Stapleton'ın Kanada'da bir mirasçı olduğunu bilmemiş olması mümkün. Her halükârda kısa zamanda onu arkadaşları Dr. Mortimer'den öğrenmiştir ve Dr. Mortimer ona Henry Baskerville'in gelişiyile ilgili bütün ayrıntıları anlatmıştır. Stapleton'ın ilk düşüncesi Kanada'dan gelen bu gencin Devonshire'a hiç gelmeden Londra'da öldürülmesinin mümkün olduğuydu. Yaşlı adamı tuzağa düşürmeyi reddetmesinden beri karısına olan güvenini yitirmişti ve üzerindeki etkisini kaybetmekten korktuğu için onu uzun süre gözünün önünden ayırmaya cesaret edemiyordu. Bu nedenle onu beraberinde Londra'ya götürdü. Aslında benim adamımın delil aramak üzere gittiği otellerden biri olan Craven Caddesi'ndeki Mexborough Private Oteli'nde kaldıklarını öğrendim. Karısını otel odasında kilit altında tutarken sakal takarak kıyafet değiştirip Dr. Mortimer'i önce Baker Caddesi'ne sonra da istasyona ve Northumberland Oteli'ne kadar izlemiş. Karısının, onun planlarıyla ilgili bazı sezgileri olmasına rağmen, kocası vahşice kötü muamelesiyle içine öyle bir korku salmış ki, korkusundan tehlikede olduğunu bildiği adama onu uyarmak için yazmaya cesaret edememiş. Eğer mektup Stapleton'ın eline geçseydi hayatı tehlikede olurdu. Sonunda, bildiğimiz üzere, çare olarak mesajı oluşturacak kelimeleri kesmeyi düşünmüş ve mektubu tanınmayacak bir aracıyla göndermişti. Mektup Baronet'e ulaştı ve içinde bulunduğu tehlike hakkındaki ilk uyarıyı yapmış oldu.

Sir Henry'nin giysilerinden birini ele geçirmek Stapleton için çok önemliydi, çünkü eğer köpeği kullanmak zorunda kalırsa, onu Sir Henry'nin peşine takmak için gerekli araç elinde her zaman hazır olacaktı. Her zaman ki ataklık ve saldırganlığıyla derhal işe koyuldu; planında yardımcı olmaları için ayakkabı boyacısına veya oda hizmetçisine para yedirdiğine de kuşku yok. Tesadüfen, elde edilen ilk çizme yeniydi ve o nedenle amacı için yararsızdı. O nedenle onu iade ettirip daha önce kullanılmış bir çizmenin tekini ele geçirdi; bu, en sonunda gerçek bir köpekle uğraştığımızı bana kanıtlaması bakımından çok öğretici bir olaydı, çünkü başka hiçbir düşünce yeni bir çizmeye rağbet etmeyip eskisini ele geçirme kaygısını açıklayamazdı. Bir olay ne kadar garip ve tuhafsa o kadar dikkatli incelemeyi gerektirir, hak ettiği şekilde ele alınır ve bilimsel olarak incelenirse bir vakayı karmaşık hale getiren nokta, aynı zamanda büyük olasılıkla vakanın aydınlanmasını da sağlar.

Ertesi gün dostlarımız ziyarete geldi; faytonla gölge gibi onları izleyen Stapleton da peşlerinden. Bizim odalarımız ve benim görünüşüm hakkında sahip olduğu bilgilere ve genel olarak olaylara yaklaşımına bakarak, Stapleton'ın suç kariyerinin kesinlikle Baskerville olayıyla sınırlı olmadığına inanıyorum. Son üç yılda ülkenin batısında hiçbir suçlunun tutuklanmadığı dört önemli hırsızlık oldu. Bunların sonuncusu, Folkstone Sarayı'nda mayıs ayında tek başına hareket eden maskeli soyguncunun aniden karşısına çıkan uşağı büyük bir soğukkanlılıkla vurmasıyla dikkat çekmişti. Stapleton'ın azalan kaynaklarını bu şekilde yerine koyduğuna ve son yıllarda çaresiz ve tehlikeli bir adam olduğuna kuşku duymuyorum.

Çabucak çare üretmesinin örneğine o sabah bizden başarıyla kaçtığında, gözüpekliğine ise arabanın sürücüsüyle kendi ismimi bana gönderdiğinde tanık olduk. O

andan itibaren Londra'da benim bu vakayı üstlendiğimi ve artık orada bir şansı kalmadığını anladı. Dartmoor'a dönüp Baronet'in gelmesini bekledi."

"Bir dakika," dedim. "Kuşkusuz olayların akışını doğru tanımladınız ama açıklamadığınız bir nokta var. Efendisi Londra'dayken tazıya ne oldu?"

"Kuşkusuz önemli bir konu ve bu konu üzerine de eğildim. Stapleton'ın güvendiği birisi bulunduğu dair hiçbir soru işareti yok, ama o kişiyle planlarının tümünü paylaşarak bütün kozları eline vermiş olduğunu da sanmam. Merripit Konutu'nda Anthony adında yaşlı bir erkek hizmetkâr vardı. Stapleton'larla bağlantısı yıllar öncesine, okul müdürlüğü yaptığı zamana kadar eskiye dayanıyordu ve evin efendisiyle hanımının aslında karıkoca olduğunun farkında olmalıydı. Bu adam ortadan kayboldu ve ülkeyi terk etti. Anthony İngiltere'de sık rastlanan bir isim olmamakla beraber Antonio ismi İspanya ve İspanyolca konuşulan Amerikan ülkelerinde siktir. Bu adam, Mrs. Stapleton gibi iyi İngilizce konuşuyordu, ama tuhaf, peltek bir aksanı vardı. Bu yaşlı adamı, Grimpen Bataklığı'nda Stapleton'ın işaretlediği yolun yanından yürürken görmüştüm. O nedenle, bu canavarın hangi amaçla kullanıldığını asla bilmemiş olsa da efendisinin yokluğunda köpeğe onun bakmış olması yüksek olasılık.

Stapleton'lar Devonshire'a gitti ve kısa süre sonra Sir Henry ve sen onu izlediniz. O zaman benim ne yaptığım ile ilgili bir-iki kelime söyleyeyim. Basılı kelimelerin yapııştırıldığı kâğıda bakarken filigranını yakından incelediğimi belki anımsıyorsunuzdur. Bunu yaparken kâğıdı gözümden birkaç santimetre uzakta tutuyordum ve beyaz yasemin olarak bilinen hafif bir kokunun farkına vardım. Bir kriminoloji uzmanının birbirinden ayırt etmesi gereken yetmiş beş parfüm vardır ve kendi deneyimimde

de birden fazla kere vakaların çözümü parfümlerin doğru olarak tanınmasına bağlı olmuştur. Koku bir hanımefendinin varlığını düşündürdü ve fikirlerim Stapleton'lara yönelmeye başladı. Böylece köpekten emin oldum ve suçlunun kim olduğunu batıya gitmeden tahmin ettim.

Stapleton'ı gözlemek benim işimdi. Sizinle birlikte olsaydım bunu yapamayacağım açıktı, çünkü kendini kesin olarak koruyabilirdi. O nedenle sen dahil herkesi kandırdım ve Londra'da olmam gerekirken gizlice oraya geldim. Hayatımdaki zorluklar sizin düşündüğünüz kadar kötü değildi; hem ufak tefek detayların bir vakanın araştırılmasına asla engel olmaması gerekir. Çoğunlukla Coombe Tracey'de kalıyordum ve bataklıkta kulübeyi, olayların geçtiği sahneye yakın olmam gerektiğinde kullanıyordum. Cartwright da benimle gelmişti ve köylü çocuğu şeklinde kendisini gizlemesinin bana çok yararı oldu. Gıda ve temiz çamaşır için ona bağımlıydım. Ben Stapleton'ı gözlerken Cartwright da sıklıkla sizi gözölüyordu, böylece bütün ipler elimde oluyordu.

Raporlarının, Baker Caddesi'nden ânında Coombe Tracey'e iletildiği için hemen elime geçtiğini söylemiştim. Raporların bana büyük yararı oldu, özellikle de Stapleton'ın biyografisinin tesadüfen gerçek olan kısmı. Hem adamın hem de kadının kimliğini kesin olarak saptayıp sonunda olaylar karşısındaki duruşumu belirlemiştim. Kaçan mahkûm ve onun Barrymore'larla olan ilişkisi nedeniyle vaka iyice karmaşık hale gelmişti. Kendi gözlemlerimden ben de aynı sonuca varmış olmama karşın, bunu da çok etkili bir şekilde sen temizledin.

Bataklıkta beni keşfedene kadar bütün bu işle ilgili tam bir bilgiye sahiptim, ama elimde jüriye götürülecek bir kanıt yoktu. Stapleton'ın o gece Sir Henry yerine tahsiz mahkûmun ölümüyle sonlanan teşebbüsü bile cinayet suçunu kanıtlamak için bize yardımcı olmadı. Onu

suçüstü yakalamaktan başka seçenek yoktu ve bunun için Sir Henry'yi yem olarak kullanmamız geriyordu, yalnız ve açıkça korumasız. Öyle de yaptık ve müvekkilimize ağır bir şok pahasına da olsa vakayı bitirip Stapleton'ı yok etmeyi başardık. Sir Henry'nin buna maruz kalması, itiraf etmeliyim ki benim bu vakaya olan yaklaşımım için bir yüz karasıdır, ama ne bu canavarın aniden korkunç bir şeklide insanı korkudan donduran çıkışını ne de kısa sürede bastıran sisi öngörmemizin hiçbir yolu yoktu. Hem bir uzman, hem de Dr. Mortimer başarımız için ödediğimiz bedelin geçici olduğuna beni inandırdılar. Uzun bir yolculuk dostumuzun yalnızca harap olan sinirlerinin değil, aynı zamanda zedelenen duygularının da iyileşmesini sağlayabilir. Hanımefendiye olan aşkı derin ve içtendi ve bu berbat işin en üzücü yanı onun tarafından aldatılmak oldu.

Geriye yalnız tüm bu olay boyunca Mrs. Stapleton'ın oynadığı rolü ortaya koymak kalıyor. Stapleton'ın onun üzerinde, aşk, korku veya muhtemelen her ikisi de olabilecek bir etkisi olduğuna kuşku yok; çünkü bunlar kesinlikle birbiriyle uyumsuz duygular değil. En azından kesinlikle etkiliydi. Onun buyruğu üzerine kız kardeşi olarak tanınmayı kabul etti, fakat kadını cinayete doğrudan alet etmek isteyince karısının üzerindeki gücünün sınırları olduğunu anladı. Kocasına sezdirmeden Sir Henry'yi uyarmaya hazırdı ve bunu yapmayı tekrar tekrar denedi. Stapleton'ın kendisi de kıskançlaşabiliyordu ve Baronet'in karısına kur yaptığını görünce, bu olay planının bir parçası olmasına rağmen, kendine her zaman hâkim olan karakterinin zekice gizlediği ateşli ruhunu gösteren kıskanç bir patlamayla müdahale etmekten kendini alamadı. Aralarındaki samimiyeti teşvik ederek Sir Henry'nin sıklıkla Merripit Konutu'na gelmesini ve er veya geç arzu ettiği fırsatın çıkmasını garantiledi. Kriz

gününde karısı ona aniden sırtını döndü. Mahkûmun ölümlüyle ilgili bir şeyler öğrenmişti ve köpeğin Sir Henry'nin akşam yemeğine geldiği gün kulübede tutulduğunu biliyordu. Kalkıştığı iş nedeniyle kocasını suçladı ve bunu ilk olarak aşkında bir rakibinin olduğunu kocasına gösterdiği korkunç bir sahne izledi. Bir anda sadakati nefrete dönüştü ve Stapleton onun kendisine ihanet edeceğini anladı. O nedenle Sir Henry'yi uyarmasına fırsat vermemek için onu bağladı; kuşkusuz tüm yörenin Baronet'in ölümünden ailenin lanetini suçlayacağını –ki kesinlikle öyle yaparlardı– ve karısının ortaya çıkan gerçeği olduğu gibi kabul edip bildikleri konusunda sessiz kalacağını ümit etti. Bu konuda her halükârda hesaplarında bir hata yaptığını ve eğer biz orada olmasaydık bile kaderinin yine de aynı şekilde yazılacağını düşünüyorum. İspanyol kanından bir kadın böyle bir eziyeti kolayca affetmez. Şimdi, sevgili Watson, notlarıma bakmadan bu tuhaf vaka hakkında daha ayrıntılı bilgi veremem. Açıklanmamış önemli bir noktanın kaldığını da sanmıyorum.”

“Şeytani köpeğiyle Sir Henry'yi de yaşlı amca gibi korkudan öldürebileceğini sanmıyordu.”

“Hayvan vahşi ve açlıktan nerdeyse yarı ölmüştü. Eğer görünüşü kurbanını korkudan öldürmese bile en azından ortaya çıkacak tüm direncini felç ederdi.”

“Kuşkusuz. Geriye tek bir güçlük kalıyor. Eğer sıra Stapleton'a gelseydi, kendisinin, yani mirasçının, mülkün bu kadar yakınında kendini tanıtmadan başka bir isim altında yaşadığı gerçeğini nasıl açıklayabilirdi? Kuşku veya soruşturmaya neden olmadan nasıl mülk üzerinde hak iddia edebilirdi?”

“Bu büyük bir sorun; korkarım benden çok zor sorulara çözüm bekliyorsun. Geçmiş ve şimdiki zaman benim soruşturma alanının içinde, ama bir insanın gelecekte ne yapabileceği, yanıtlaması çok zor bir soru. Mrs. Stapleton

birçok durumda kocasının bu sorunu tartıştığını duy-
muştu. Üç olası yol vardı. Mülkü üzerinde Güney Ame-
rika'dan hak iddia edebilir, İngiliz yetkililere kimliğini
orada kanıtlayarak serveti İngiltere'ye hiç gelmeden elde
edebilirdi; veya Londra'da olması gereken süre içinde
kendini özenle gizleyecek bir kılığa girebilirdi; ya da bü-
tün kanıtlar ve belgeleriyle bir suç ortağı bulup onu mi-
rasçı göstererek gelirin bir kısmı üzerinde hak elde ede-
bilirdi. Hakkında bütün bildiklerimizden sonra bu güçlü-
đe de bir çözüm bulacağından kuşku duyamayız. şimdi,
sevgili dostum Watson, birkaç haftadır çok sıkı çalıştık ve
bu akşam düşüncelerimizi daha hoş kanallara çevirebili-
riz. *Les Huguenots*¹ için bir locam var? De Reszke'leri² hiç
duydun mu? O zaman zahmet olmazsa yarım saat içinde
hazır olabilir misin? Yolumuzun üzerinde Marcini's'de
durup bir akşam yemeği yiyebiliriz."

1. "Huguenot'lar"; ünlü Alman besteci Giacomo Meyerbeer'in (1791-1864)
beş perdelik operası (Ç.N).

2. De Reszke Kardeşler; aslen Polonyalı opera sanatçıları. Jean de Reszke
(1850-1925) "tenor", Eduard de Reszke (1853-1917) ise "bas"tı. (Ç.N).